

ASOMEDYA

OCAK / ŞUBAT 2012

ANKARA SANAYİ ODASI YAYIN ORGANI

Nurettin ÖZDEBİR:

“Tüm bakanlıkların ve kamu kurumlarının görevleri arasına ‘yerli sanayiye korumak ve kollamak’ görevi eklenmelidir.”

FORUM

: Yılın ilk çeyreğindeki gelişmeler ışığında Türkiye ekonomisinin 2012 yılındaki performansı hakkındaki görüş ve beklentileriniz nelerdir?

ASOMEDYA

ANKARA SANAYİ ODASI
YAYIN ORGANI
OCAK / ŞUBAT 2012

ASO Adına İmtiyaz Sahibi
Yönetim Kurulu Başkanı
NURETTİN ÖZDEBİR

Yazı İşleri Müdürü
OKAN SAYKUN

Yayın Yönetmeni
NACİ CANPOLAT

ASOMEDYA Yönetim Yeri
Atatürk Bulvarı No:193
Kavaklıdere / ANKARA
Tel: 03 12 417 12 00
Faks: 03 12 417 52 05
Email: aso@aso.org.tr
www.aso.org.tr

Yapım

CAST GRAPHIC

Tokdemir Ajans

Prodüksiyon - Organizasyon - Yayıncılık
Ltd. Şti.

Turan Güneş Bulvarı 4. Cad. 7 12. Sk. 1/3
Yıldız - Çankaya/ANKARA
Tel: 03 12 440 87 07 (Pbx)
Faks: 03 12 440 12 92
www.tokdemirajans.com

Baskı ve Cilt

TŞOF Trafik Matbaacılık San. Tic. AŞ
Organize San. Böl. Orhan Işık Cad. No: 3
Sincan- Ankara
Tel: 03 12 267 08 97 - 98
Faks: 03 12 267 06 93
plakamatbaa@gmail.com

Reklam Rezervasyon

03 12 440 87 07

Yayın Türü

Yerel Süreli

ANKARA SANAYİ ODASI
ÜCRETSİZ YAYIN ORGANIDIR.

Reklamların sorumluluğu reklam veren firmaya ait olup, Cast@Graphic Ajans hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz. Dergide yayınlanan yazılar, yazarların düşüncelerini kapsamaktadır.

Basım Tarihi

12 Mart 2012

Okuyucu Dağılımı

ASO Üyeleri	% 50	Üniversiteler	% 5	Basın	% 6
Valilikler	% 2	Demekler	% 2	Bankalar	% 1
Oda ve Borsalar	% 12	Büyükelçilikler	% 1	Devlet Protokolü	% 11
Siyasi Partiler	% 1	Belediyeler	% 2	Bakanlıklar	% 7

SUNUŞ

Türkiye ekonomisinin 2012 yılında sergileyeceği performans üzerindeki görüş ayrılıkları devam ediyor. IMF, 2012'de Türkiye ekonomisinin binde 4 büyüyeceğini tahmin ederken, Orta Vadeli Program yüzde 4 büyüme bekliyor. Biz de sanayicilerin konuya nasıl baktıklarını öğrenmek için bu sayımızın Forum bölümünü bu konuya ayırdık. Gelen yanıtlar, 2012 yılının zor bir yıl olacağı konusunda bir görüş birliği taşırken ekonominin büyüme performansının Orta Vadeli Program öngörülerine yakın olacağı yönünde.

Bu sayımızın Dosya bölümünde Adnan Menderes Üniversitesi, Nazilli İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Abdullah Özdemir'in "Küreselleşme Sürecinde Anahtar Rol: Enerji Politikaları" başlıklı yazısını yayınlıyoruz. Özdemir, günümüzde kullanılan enerji kaynakları yanında, yeni enerji kaynaklarının kullanımının özendirilmesi gerektiğini ifade ederek yeni "enerji teknolojileri" konusunda insanlar eğitilmediği ve bilgilendirilmediği takdirde önümüzdeki yıllarda bu hatanın istihdam üzerinde de olumsuz etkiler doğuracağını söylüyor.

Bu sayımızın söyleşisini Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Fikret Yücel ile yaptık. Yücel, Türkiye'nin bilim ve teknolojiye aldığı yolu, katma değeri yüksek ürünler üretilmesi için gerekli altyapıyı ve yürütülen çalışmaları, inovasyonu ve şirketler açısından önemini, üniversite - sanayi işbirliğinin Türkiye ekonomisine katkılarını ve TTGV'nin projeleri hangi ölçütlere göre ne oranda desteklediğini anlattı.

Naci Canpolat
naci.canpolat@aso.org.tr

İçindekiler

Kasım Meclis

Kasım Meclis Toplantısı Merkez Bankası Başkanı Erdem BAŞÇI'nın Katılımıyla Gerçekleşti

6

Aralık Meclis

Yüksek Ekonomik Büyümenin Tek Olumsuz Yanı, Cari İşlemler Açığındaki Artıştır
Nurettin ÖZDEBİR

26

Forum

Yılın İlk Ayındaki Gelişmelerin Işığında Türkiye Ekonomisinin 2012 Yılındaki Performansı Hakkındaki Görüş ve Beklentileriniz Nelerdir?

36

Dosya

Küreselleşme Sürecinde Anahtar Rol: Enerji Politikaları

Yrd. Doç. Dr. Abdullah ÖZDEMİR

58

Söyleşi

Dr. Fikret YÜCEL

86

Nurettin ÖZDEBİR

THE CHAIRMAN OF THE BOARD OF DIRECTORS OF ACI

editorial

The Importance of Vocational Education Fields

Once again, Turkey discusses a reform in the education system. We are evaluating this as a positive development. Because we, as industrials and businessmen, we are not happy with the education system. Beholding the high rates of unemployment in our country, the demand of industry on qualified labour cannot be met. While almost half of labour is dropped out of secondary school, the engineers are remained unemployed. There is a very large gap in the labour market between the primary school graduates and university graduates waiting to be filled. The training of intermediate employees to fill this gap is in front of us as a problem to be definitely solved in our education system.

In recent years, there has been a significant increase in the number of young people directing towards vocational education. For example, 48, 5 percent of our students in the secondary school in Ankara are going to vocational and technical schools. We hope this rate to increase more and more in the following years. On the other hand, the distribution of students having vocational and technical education according to the fields is clearly revealing a problem that us, as industrials, we are expressing continuously. 29.3 percent of students having vocational and technical education in Ankara have been directed to the fields that the industry has needs of. In other words, only 14 percent of students in the secondary school in Ankara are having vocational and technical education in the fields relating to the industry. This rate is even lower throughout the country. Considering approximately 25 percent of who are employed in our country being in the industry sector, it can be better understood that why the industry needs more intermediate labour force. Increasing the number of students having vocational and technical education in our country would not be enough singly. The distribution of students in vocational and technical education according to the fields should be also taken into account and the rate of students in the fields where the industry needs should be increased up to 25 percent. The vocational schools focusing into the industry should be also established in the OIZs.

The vocational education is the most important tool to improve the quality of our labour power. Therefore, the vocational education should be planned by taking both the needs of economy and global competition and the trends occurred in the technology into consideration. The quality of teachers is also very important in the vocational education. It is clear that teachers who did not know the production processes of manufacturing industry, who did not experience the remorseless competition conditions of industry in propria persona cannot raise students adequate to this race. Therefore, the teachers to serve in the vocational and technical education should have market experience, their adequateness should be detected and their education should be performed accordingly.

We believe that education is one of the most important fundamental issues of our country. Therefore, we hope that the reform which will take place in the education system should be discussed and designed very carefully, should be in a way to answer not only the problems of today but also the needs of the rapidly changing world to be revealed in the future. Because, the compensation of mistakes in the education system would be long-term irreparable and would cost a lot.

Nurettin ÖZDEBİR
ASO YÖNETİM KURULU BAŞKANI

Mesleki Eğitimde Alanların Önemi

başyazı

Türkiye yeniden eğitim sisteminde bir reformu tartışıyor. Bunu olumlu bir gelişme olarak değerlendiriyoruz. Çünkü, sanayiciler ve işadamları olarak biz de eğitim sisteminden memnun değiliz. Ülkemizde işsizlik yüksek oranlarda seyrederken, sanayinin nitelikli işgücüne olan talebi de bir türlü karşılanamamaktadır. İşgücünün neredeyse yarısı ortaokuldan terk iken iken mühendisler işsiz kalmaktadır. İşgücü piyasasında ilkökul mezunları ile üniversite mezunları arasında doldurulmayı bekleyen çok geniş bir boşluk bulunmaktadır. Bu boşluğu dolduracak ara elemanların yetiştirilmesi eğitim sistemimizin mutlaka çözmesi gereken bir sorun olarak karşımızda durmaktadır.

Son yıllarda mesleki eğitime yönelen gençlerimizin sayısında önemli bir artış olmuştur. Örneğin Ankara'da orta öğretimdeki öğrencilerimizin yüzde 48,5'i mesleki ve teknik okullara gitmektedir. Önümüzdeki yıllarda bu oranın daha da yükseleceğini umuyoruz. Diğer yandan mesleki ve teknik eğitim alan öğrencilerin alanlara göre dağılımı bizim sanayiciler olarak sürekli dile getirdiğimiz bir sorunu açıkça ortaya koymaktadır. Ankara'da mesleki ve teknik eğitim alan öğrencilerin yüzde 29,3'ü sanayinin ihtiyaç duyduğu alanlara yönelmiştir. Diğer bir ifadeyle Ankara'da orta öğretimdeki öğrencilerin sadece yüzde 14'ü sanayi ile ilgili alanlarda mesleki ve teknik eğitim almaktadır. Bu oran ülke genelinde daha da düşüktür. Ülkemizde istihdam edilenlerin yaklaşık yüzde 25'inin sanayi sektöründe olduğu dikkate alınırsa sanayinin neden ara eleman sıkıntısı çektiği daha iyi anlaşılır. Ülkemizde mesleki ve teknik eğitim alan öğrencilerin sayısını arttırmak tek başına yeterli olmayacaktır. Mesleki ve teknik öğretimdeki öğrencilerin alanlara göre dağılımı da dikkate alınmalı ve sanayinin ihtiyaç duyduğu alanlardaki öğrencilerin oranı en az yüzde 25'e çıkarılmalıdır. Sanayi odaklı meslek okulları da OSB'lerde kurulmalıdır.

Mesleki eğitim, işgücümüzün niteliğini yükseltmek için en önemli araçtır. Bu nedenle mesleki eğitimi hem ekonominin ihtiyaçlarını hem de küresel rekabet ve teknolojiye meydana gelen eğilimleri dikkate alınarak planlamalıyız. Mesleki eğitimde öğretmenlerin niteliği de büyük önem taşımaktadır. İmalat sanayiinin üretim süreçlerini tanımamış, sanayinin içinde bulunduğu acımasız rekabet şartlarını bizzat yaşamamış insanların o yarışa uygun öğrenciler yetiştiremeyeceği açıktır. Bu nedenle mesleki ve teknik eğitimde hizmet verecek öğretmenlerin piyasa deneyiminin olması, yeterliliklerinin tespit edilmesi ve eğitimlerinin buna göre gerçekleştirilmesi yerinde olacaktır.

Bizce eğitim, ülkemizin en temel sorunlarından biridir. Bu nedenle eğitim sisteminde yapılacak reformun çok dikkatli bir biçimde tartışılmasını ve tasarlanmasını, sadece bugünün sorunlarına değil, hızla değişen dünyanın gelecekte ortaya çıkaracağı ihtiyaçlara da cevap verecek biçimde olmasını diliyoruz. Çünkü eğitim sisteminde yapılabilecek yanlışların telafisi zordur ve uzun vadeli maliyetleri olacaktır.

ASOMECCLİS

**Ankara Sanayi Odası
Meclis Toplantısı**

30 Kasım 2011

Tüm bakanlıkların ve kamu kurumlarının görevleri arasına “yerli sanayiye korumak ve kollamak” görevi eklenmelidir

NURETTİN ÖZDEBİR
ASO YÖNETİM KURULU BAŞKANI

Sayın Başkan, Merkez Bankamızın Sayın Başkanı, Meclisimizin değerli üyeleri, basınımızın değerli temsilcileri; Kasım ayı Meclis toplantımıza hoş geldiniz diyor, hepimizi Yönetim Kurulumuz adına saygıyla selamlıyorum. Sayın Başkanım, davetimizi kabul edip Oda Meclisi toplantımıza katıldığınız için size teşekkür ediyoruz.

Değerli Meclis üyeleri, Euro Bölgesi'ndeki borç krizine henüz bir çözüm üretilememiş olması en büyük ticaret ortağımız AB'nin ekonomik görünümünü hızla bozmaktadır. Derinleşen borç krizi nedeniyle uluslararası kuruluşlar birbiri ardından 2012 büyüme tahminini aşağıya çekmektedir. IMF, Euro Bölgesi için Nisan ayında yüzde 1,8 olan 2012 büyüme tahminini Eylül ayında yüzde 1,1'e çekmiştir. OECD, Euro Bölgesi'nin yılın son çeyreğinde yüzde 1, 2012'nin ilk çeyreğinde binde

4 küçüleceğini tahmin ediyor. OECD, Euro Bölgesi'nin 2012'de sadece binde 2 büyüyeceğini tahmin ediyor. Amerika'daki görünüm de rahatlatıcı değildir. Cumhuriyetçilerle Demokratlar arasındaki bütçe anlaşmazlığı, Amerikan ekonomisinin görünümünü bozmaktadır.

Uluslararası derecelendirme kuruluşu Fitch, Amerika'nın 3A olan notunun görünümünü bu anlaşmazlık nedeniyle durağandan negatife indirmiştir. OECD de Amerika ekonomisinin 2012'de büyüme tahminini yüzde 3,1'den yüzde 2'ye çekmiştir. OECD, Amerikan Kongresi'nden bir anlaşma çıkmazsa, 2012 büyüme hızının binde 3 olacağını tahmin ediyor. Bu gelişmelerin etkisiyle IMF, 2012 dünya ekonomik büyüme tahminini de yüzde 4,5'ten yüzde 4'e indirmiştir.

“Euro Bölgesi'ndeki borç krizine henüz bir çözüm üretilememiş olması en büyük ticaret ortağımız AB'nin ekonomik görünümünü hızla bozmaktadır. Derinleşen borç krizi nedeniyle uluslararası kuruluşlar birbiri ardına 2012 büyüme tahminini aşağıya çekmektedir.”

“Küresel krizden önce, bugünün borç batağına batmış ülkelere bol keseden yüksek not verip, bizden notunu esirgeyen derecelendirme kuruluşları büyük bir itibar kaybına uğramıştır. Bugün bol keseden verilen o yüksek notların neden olduğu zararlar trilyon dolara ulaşmıştır. Kredi derecelendirme kuruluşlarının bize verdikleri not ise hâlâ AB'nin batmış ülkelerinin altındadır. Bu durumun açıklanabilir bir tarafı yoktur. İtibarını yitirmiş derecelendirme kuruluşları ne derse desin, Türkiye emin adımlarla yoluna devam etmektedir.”

Değerli Meclis üyeleri, küresel krizden önce, bugünün borç batağına batmış ülkelere bol keseden yüksek not verip, bizden notunu esirgeyen derecelendirme kuruluşları büyük bir itibar kaybına uğramıştır. Haketmediği halde yüksek not alan ülkeler düşük faizle borçlanırken, hak ettiği notu alamayanlar yüksek faizle borçlanmak zorunda kalmışlardı. Bugün bol keseden verilen o yüksek notların neden olduğu zararlar trilyon dolara ulaşmıştır. Kredi derecelendirme kuruluşlarının bize verdikleri not ise hâlâ AB'nin batmış ülkelerinin altındadır. Bu durumun açıklanabilir bir tarafı yoktur. Derecelendirme kuruluşları, şimdi de birbiri ardına ülkelerin notlarını kırmaya başladılar. Fitch de Türkiye'nin

görünümünü negatife indirmiştir. İtibarını yitirmiş derecelendirme kuruluşları ne derse desin, Türkiye emin adımlarla yoluna devam etmektedir. Fitch'in işaret ettiği riskler karşısında Merkez Bankası zaten bir süredir tedbirler almaktadır. Alınan tedbirler de sonuçlarını vermeye başlamıştır.

Değerli Meclis üyeleri, başta AB olmak üzere küresel ekonomideki bu gelişmeler bizi de kaçınılmaz bir biçimde olumsuz olarak etkileyecektir. Türkiye bu yıl yüzde 8 dolaylarında büyüyecektir ve bu büyümeye sanayi sektörünün katkısı büyük olmuştur. Ancak sanayi üretimindeki artış önümüzdeki aylarda hız kesecektir. 2011'de büyüme rekorları kıran ekonominin, 2012'de

“Ekonomi yönetiminin kredi talebindeki artışı frenlemeye yönelik tedbirleri sonuç vermeye başlamıştır. Ancak kur riskine de dikkat etmemiz gerekiyor. Ülkemize yabancı fon girişlerindeki azalmanın döviz kuru üzerinde oluşturacağı kısa vadeli baskılara karşı da hazırlıklı olmalıyız.”

önemli ölçüde yavaşlaması beklenmektedir. Orta Vadeli Program Türkiye'nin 2012'de yüzde 4, OECD yüzde 3, IMF ise yüzde 2,5 büyüyeceğini tahmin etmektedir. Biz sanayiciler olarak büyüme hızındaki bu düşüşe hazırlıklı olmalıyız. Bu yılın yüksek büyümesi iç talep artışından kaynaklanmıştır. 2012 yılında iç talepte aynı artışı göremeyebiliriz. Ekonomi yönetiminin kredi talebindeki artışı frenlemeye yönelik tedbirleri sonuç vermeye başlamıştır. Yılbaşından bu yana kredi hacmindeki artış yüzde 25'lere gerilemiştir. Ülkemize yabancı fon girişlerinde de bir azalma olacaktır. Zaten birbirlerine kredi

açmayan Avrupalı bankalar, reel sektöre açtıkları kredileri de kısma başlamışlardır. Bu eğilimin bir ölçüde de olsa Türk şirketlerine açılan ticari kredilere yansımaları da beklenebilir. Özel sektörün 1 yıl içinde gerçekleştireceği dış borç anapara geri ödemelerinin toplam tutarının 62 milyon dolar olduğu açıklandı. Ancak bu borcun çevrilmesi, küresel ekonomideki durum dikkate alındığında zor görünüyor. Ayrıca dikkatli olmamız gereken diğer bir husus da kur riskidir. Ülkemize yabancı fon girişlerindeki azalmanın döviz kuru üzerinde oluşturacağı kısa vadeli baskılara karşı da hazırlıklı olmalıyız.

“Cari işlemler açığının artış hızını kontrol altına almak için aldığımız tedbirleri dikkatle izliyoruz. Ancak biz cari işlemler açığının sadece parasal önlemlerle uzun süre kontrol altına alınabileceğini sanmıyoruz. Çünkü, cari işlemler açığının politik, demografik, kültürel ve yapısal birçok nedeni bulunmaktadır. Bu nedenle parasal tedbirlerin yanı sıra, cari işlemler açığının diğer nedenlerini de dikkate alan önlemler alınmalıdır.”

Sayın Başkanım, cari işlemler açığının artış hızını kontrol altına almak için aldığımız tedbirleri dikkatle izliyoruz. Ancak biz cari işlemler açığının sadece parasal önlemlerle uzun süre kontrol altına alınabileceğini sanmıyoruz. Çünkü, cari işlemler açığının politik, demografik, kültürel ve yapısal birçok nedeni bulunmaktadır. Genç nüfusumuzun harcama eğilimi yüksek, sabrı düşüktür. Gelir düzeyimiz yükseldikçe ihtiyaçlarımız çeşitlenmekte, yabancı tüketim mallarına olan talep de artmaktadır. Hem bu talebi karşılamak hem artan nüfusa iş bulmak hem de refah düzeyini yükseltmek için hızlı büyümek zorundayız. Bu nedenle parasal tedbirlerin yanı sıra, cari işlemler açığının diğer nedenlerini de dikkate alan önlemler alınmalıdır.

Sayın Başkanım, küresel krizin başlarına kadar ülkemizde uygulanan para politikası, TL'nin aşırı değerlenmesine yol açmıştı. TL'nin uzunca bir süre değerli olması sanayimizi olumsuz etkilemiş, ülkemizde yapılabılır işler yapılabılır olmaktan çıkmıştı. TL'nin bugün gelmiş olduğu seviyeler, yerli sanayimiz için fırsat sağlamak-

tadır. Ancak kaybedilen işlerin geri kazanılması hemen olmuyor. Bunun için yerli üretimin desteklenmesi gerekmektedir. Biraz önce cari işlemler açığında kültürün de etkisini olduğunu ifade etmiştim. Halkımızın tüketim kültürünü bir günde değiştiremeyiz. Ancak bunu kamuda yapabiliriz. Kamu alımlarında yabancı mal düşkünlüğünü engelleyip, yerli ürünlerin tercih edilmesini sağlayabiliriz. Milli Savunma Bakanlığında olduğu gibi, tüm bakanlıkların ve kamu kurumlarının görevleri arasına “yerli sanayiyi korumak ve kollamak” görevini ekleyebiliriz. Aynı yaklaşımı belediyelerden de talep edebiliriz. Örneğin, biz Ankara Sanayi Odası olarak Büyükşehir Belediyesi ile Belediye alımlarındaki yerli payını arttırmak için bir protokol imzaladık. Belediyenin ihtiyaç duyduğu ürünlerin önce Ankara'da üretilmesi için çalışacağız. Eğer bu ürünler Ankara'da üretilmiyorsa Türkiye'de nerede üretilbileceğini tespit edeceğiz. Ankara Büyükşehir Belediyesi ile başlattığımız bu işbirliğinin diğer belediyelere ve kamu kurumlarına da örnek olmasını diliyorum.

“Küresel krizin başlarına kadar ülkemizde uygulanan para politikası, TL’nin aşırı değerlenmesine yol açmıştı. TL’nin uzunca bir süre değerli olması sanayimizi olumsuz etkilemiş, ülkemizde yapılabilir işler yapılabilir olmaktan çıkmıştı. TL’nin bugün gelmiş olduğu seviyeler, yerli sanayimiz için fırsat sağlamaktadır. Ancak kaybedilen işlerin geri kazanılması hemen olmuyor. Bunun için yerli üretimin desteklenmesi gerekmektedir.”

Önümüzdeki dönemde ülkemizde başta sağlık ve toplu ulaşım sektörleri olmak üzere birçok yatırım yapılacaktır. Bu yatırımlarda kullanılacak malzemelerde ülkemizde üretilen ürünler tercih edilmelidir. Yabancı firmaların üstlendikleri kamu yatırımlarında da yüksek yerli katkı oranlı şartı offset anlaşmalarıyla konulmalıdır. Bayındırlık Bakanlığımız, illerimizdeki raylı sistem işlerini devraldı. Mesela, burada mutlaka bu yerli girdi oranı şartı konmalı ve bu araçları artık ülkemizde üretmeliyiz, üretilmeye de başlandı.

Cari işlemler açığını düşürmek için üretimde yerli katma değer oranını yükseltmek ve yer altı zenginliklerimizden daha çok yararlanmak için sektörel ve proje bazlı selektif destekler sağlanmalıdır. Örneğin demir - çelik sektöründe olduğu gibi kimya sektöründe de ithalatımız çok büyük miktarlardadır. Bu sektörlerde yapılacak büyük boyutlu yatırımlar için mutlaka özel destekler sağlanmalıdır. Geçmişte yapılan politika hatalarının da cari işlemler açığının artmasında rolü olmuştur. Örneğin,

özelleştirmelerde yerli üretimin korunması gözetilmemiştir. Geçen gün Kıbrıs’ta verdiğim örneği burada tekrarlamak istiyorum. Özelleştirme öncesinde TÜPRAŞ, karbon karası ve sentetik kauçuk da üretmekteydi. Özelleştirme sonrasında TÜPRAŞ bu malların üretimini durdurdu. Bugün dışarıdan 1 milyar dolarlık karbon karası ve sentetik kauçuk ithal ediyoruz. Gümrük Birliğine AB’nin üçüncü ülkelere yaptığı serbest ticaret anlaşmalarının Kıbrıs kaygıları nedeniyle dâhil edilmemesinin de bugün yüksek maliyetler doğuran politik bir hata olduğu iyice anlaşmıştır. Bu örnekler arttırılabilir. Ama konu para ve istikrar olunca, sözü sahibine bırakmak daha doğru olacaktır.

Merkez Bankası, dün Finansal İstikrar Raporu’nu açıkladı. Sayın Başkanımızdan en güncel değerlendirmeyi alacağız.

Ben sözü Sayın Başkanımıza bırakmadan önce, Meclis toplantımıza katıldıkları için kendilerine bir kere daha teşekkür ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Üreterek ihraç ettiğimiz malların şu an ithalatçısı pozisyonuna düştük

HÜSEYİN KUTSİ TUNCAY

GENEL AMAÇLI MAKİNE VE YEDEK PARÇA SANAYİİ MECLİS ÜYESİ

Türkiye ekonomisinin en ciddi problemi cari açığın yıl sonu itibarıyla 70 milyar dolar olması bekleniyor. Cari işlemler açığının artmasında dış ticaret açığındaki artış etkili olmasına rağmen azaltılması için bir şey yapılmıyor. Türkiye cari açığı sıcak parayla finanse edebiliyor. Sıcak para Türkiye'den kaçmıyor çünkü dünyada girebileceği seçenekler azaldı. Ya bir gün seçeneği olursa ne yapacağız? 1994 ve 2001 krizlerini biz böyle yaşadık.

Merkez Bankasının yaptığı bir araştırmaya göre, Türkiye ekonomisinde üretimin yapısı değişiyor, üretim değerlerinde ithalatın payı artıyor. Bu ne demek? Her 100 liralık ihracatın 36 lirası ülkemize katma değer olarak yaratılmaktadır. Türkiye İhracatçılar Meclisinin açıkladığı verilere göre, yıl sonunda ihracat rakamının 2008 yılında ulaşılan 132 milyar doları aşması bekleniyor. Hem TİM hem de ekonomi yetkilileri bu ihracatın karşılığında ne kadar ithalat yaptığımızı açıklamıyorlar. Üretim içindeki ithalatın payının nasıl azaltılacağını tartışmalı ve

gerekli tedbirleri almalıyız.

İmalat sanayisinde kapasite kullanım oranı henüz 2008 ve 2009 kredi öncesi düzeyine ulaşmamıştır. Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasının 10 yıldır uyguladığı para politikası, ithalatı ucuzlattığı için yerli üretimin ve bu üretime yönelik ham ve ara malların rekabet şansını azaltmıştır ve azaltmaya devam etmektedir. Bunun sonucunda kendi çapında üretici olan yerli firmalar ya kapanmış ya da daha önce ürettikleri malın ithalatçısı olmuştur. Biz üreterek ihraç ettiğimiz malların şu an ithalatçısı pozisyonuna düştük.

Merkez Bankası yeni yönetimi hem borçlanma ve borç verme faizlerini hem de mevduat munzam karşılıkları faizlerini proaktif bir şekilde kullanmaktadır. Bu yaklaşımı KOBİ'lere borç verme konusunda biraz daha genişletilemez mi? Yeni teşvik istenen sektör ve firmalara vade de göz önüne alınarak düşük munzam karşılık uygulamak suretiyle daha ucuz ve daha uzun vadeli kredi verilmesi sağlanabilir mi?

Biz ülkemizde yüzde 21'le borçlanan sanayicileriz

ÖZGÜR SAVAŞ ÖZÜDOĞRU

DEMİR VE METAL İŞLERİ SANAYİİ MECLİS ÜYESİ

Öncelikli olarak söylemek istediğim bankaların sendikasyon kredisiyle ilgili. Geçenlerde, Garanti Bankası'nın yaklaşık olarak 1 milyar dolarlık bir sendikasyon kredisini yenilediğini, üstelik de libor anlamında bakıldığında da geçen yıl yaptığı anlaşmanın daha altında bir faizle borçlandığını öğrendik ve bundan çok büyük bir memnuniyet duyduk. Ancak herkes Garanti Bankası kadar şanslı olabilecek mi, bankaların reytingine bağlı olarak aldıkları sendikasyonlar istedikleri oranda gerçekleşebilecek mi, alamazlarsa veya bekledikleri oranda alamazlarsa bunun sanayiciye yansımaları nasıl olacak?

Ayrıca euro / dolar paritesinin Avrupa'da yaşanan sorunlardan dolayı 1,33'lere gelmesi, euro ve dolarla çalışanlar arasında ciddi birtakım sıkıntılara neden oldu. Bununla ilgili öngörüleriniz nedir?

Cari açığın en büyük nedeni olan enerji ödemelerini bizden çok devlet yapıyor. Dolayısıyla da Merkez Bankasının belli bir bedel karşılığında kota ederek buldurmak zorunda olduğu

bankaların karşılık miktarlarıyla ve cari açığı azaltmakla ilgili çalışması var mıdır? Doların ya da euronun karşılığını azaltmak bir çözüm müdür, avantaj mıdır?

Faiz koridorunun genişletilmesi ve gecelik borçlanma oranlarının yüzde 12,5'e çekilmesi aslında bir yerde pozitif sirayet ediyor ama öbür tarafta birtakım kaygılarımız var. Biliyorsunuz bizler ağırlıklı olarak krediyle çalışıyoruz. Bu nedenle bir banka, tasarruf sahiplerine yüzde 11, 12, 12,5 ile faiz verirse, sanayicinin bunu ne şekilde bir kredi oranıyla karşılayacağı bizi biraz endişelendiriyor. İtalya'nın, Rubini'nin açıklamasına bakarsak yüzde 7'yi çeviremeyeceğini ve çeviremeyeceği için de yeniden yapılandırmaya gitmesi gerektiğini savunuyorlar. Biz ülkemizde yüzde 21'le borçlanan sanayicileriz. Bu anlamda İtalya'nın durumuna göre sanıyorum iki katı daha farklı bir riskle karşı karşıyayız.

Bir de gelecek sene için enflasyon planlaması yapılacak mı? Bu konuda da bizi aydınlatırsanız çok memnun olurum.

Uygulanmakta olan telafi edici parasal sıkılaştırma tedbirlerinin sonucunda istenilen enflasyon hedefine ulaşılabacaktır

ERDEM BAŞCI

MERKEZ BANKASI BAŞKANI

Sayın Başkanım, Ankara Sanayi Odası Yönetim Kurulunun değerli üyeleri, değerli sanayiciler, değerli iş adamları, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşma metnim olmadığı için bir sunum üzerinden gideceğim. Bu sunumu konuşmamdan sonra internet sitemizde bulabilirsiniz. Daha ziyade görsel bir sunum olacak. Bu nedenle sunuma başlamadan önce basın mensubu arkadaşlarımızın işlerini biraz kolaylaştırmak açısından öncelikle sadece sunumda vereceğim mesajları özetleyeyim - ki bunlar standart finansal istikrar raporunda da verdiğimiz mesajlar. Daha sonra teknik konulara vaktimiz müsaade ettiği ölçüde gireriz.

Bildiğiniz gibi Türkiye’de 2008 küresel kriz sonrasında başlayan güçlü ekonomik toparlanma devam ediyor. Sabah Nurettin Bey ve Sayın Başkanımızla da konuş-

tuk, şu an itibarıyla işler iyi, iç talep oldukça canlı. Yurt dışı risklere rağmen ihracat hiç fena gitmiyor. Mevcut koşullarda Türkiye’nin nispi durumu oldukça iyi. Fakat gelişmiş ülkelerdeki toparlanma halen oldukça zayıf seyrediyor. Bir de gelişmiş ülkelerin kamu borçlarına ve bütçe açıklarına ilişkin sorunlar nedeniyle büyüme oranları üzerinde aşağı yönlü riskler var. Zaten büyüme zayıf, bir de aşağı yönlü riskler özellikle Avrupa ve Euro Bölgesi’nde ön plana çıkmış durumda.

Gelişmiş ülkelerde kolay bir çözüm yolu olarak algılanan parasal genişleme ise, bizim gibi gelişmekte olan ülkeler açısından kısa vadeli sermaye akımlarının oynaklığını arttırıyor. Bu daha önce karşılaşmadığımız bir durum. Kısa vadeli sermaye akımlarında emsali görülmemiş ölçüde girişler de çıkışlar da oluyor. Bunun frekansının son derece hızlandığını görüyoruz. Bunun nedenlerine

“Gelişmiş ülkelerdeki parasal genişleme, ülkemizde kısa vadeli sermaye akımlarına karşı, son bir yılda alınan tedbirler büyük ölçüde amacına ulaştığından Türkiye’nin konumu diğer ülkelere nispeten daha korunaklı hale geldi. Fakat gelişmiş ülkelerdeki toparlanma halen oldukça zayıf seyrediyor.”

“Ülkemizdeki tasarruf oranlarını arttırıcı ve enerjide dışa bağımlılığı azaltıcı yapısal reformların orta vadeli programda özetlendiği şekilde hayata geçirilmesi cari açığa kalıcı bir çözüm sağlayacaktır. Bu reformlar yapılarına kadar Türkiye cari açık vermeye devam edecek.”

daha sonra ayrıntılarıyla değineceğim. Temel nedenini gelişmiş ülkelerdeki parasal genişleme olarak özetleyebiliriz.

Gelişmiş ülkelerdeki parasal genişleme, ülkemizde kısa vadeli sermaye akımlarına karşı son bir yılda alınan tedbirler büyük ölçüde amacına ulaşmış bulunmaktadır. Bu tedbirleri geçen sene Kasım ayında ve tam doğru bir zamanda almaya başlamıştık. Bildiğiniz gibi Avrupa'daki borç krizi Ağustos ayında derinleşmeye başladı ve biz o dönemde, yani Temmuz ayında bunun meyvelerini toplamaya başladık. Dolayısıyla Türkiye'nin konumu diğer ülkelere nispeten daha korunaklı hale geldi.

Bununla bağlantılı olarak dış denge, yine çok konuşulan bir konu. Yılın son çeyreğinde cari açığa iyileşmenin başlayacağını daha önce öngörmüştük. Tüm bu söylediklerimiz gerçekleşiyor. Yılın son aylarında cari işlemler dengesindeki iyileşmenin daha belirgin hale geleceğini öngörüyoruz. Eylül ayında geçici bir yükseliş olmuştu, Ekim ayından itibaren ise cari açık öngördüğümüz şekilde tekrar düşmeye başlayacak.

Cari açığın finansman kalitesindeki iyileşme devam ediyor. Burada uzun vadeli ve doğrudan yabancı yatırımların payı yavaş da olsa artıyor. Ülkemizdeki tasarruf oranlarını arttırıcı ve enerjide dışa bağımlılığı azaltıcı yapısal reformların orta vadeli programda özetlendiği şekilde hayata geçirilmesi cari açığa kalıcı bir çözüm sağlayacaktır. Bu reformlar yapılarına kadar Türkiye cari açık vermeye devam edecek. Yalnız burada önemli olan, finansman kalitesinin iyileşmesi ve cari açığın daha sürdürülebilir seviyelerde devam etmesidir.

Bu ay işlenmemiş gıda fiyatlarındaki baz etkilerine bağlı olarak enflasyonda kısa vadede geçici bir yükseliş gözlenecektir. Buna karşı uygulanmakta olan telafi edici parasal sıkılaştırma tedbirlerinin sonucunda enflasyonun 2012 yılının başından itibaren tekrar düşerek,

yılın sonunda yüzde 5'lik hedefe ulaşması sağlanacaktır. Yeri geldikçe bunun nasıl sağlanacağına dair bilgileri sizlerle paylaşmaya çalışacağım. Mesajlar ana hatlarıyla böyle.

Öncelikle küresel sorunlardan bahsedeceğim. Küresel sorunlar, aşırı borç şeklinde özetlenebilir. Özel kesimin borcu var, kamunun borcu var, sizler de iş adamısınız, her bir işletmenin, her bir hane halkının kaldırabileceği belli bir borç yükü vardır. Onun çok ötesine geçerseniz risk alırsınız ve Türkiye'de bu çok defa tecrübe edilmiştir. Krizlerden genellikle sermaye yapısı kuvvetli olan firmalar sağlıklı bir şekilde çıkabilir. Bu batı ülkeleri için de aynı fakat batı ülkelerinde şöyle bir sorun oldu: Özellikle 2001 yılındaki küresel resesyondan sonra aşırı düşük faizlerle aşırı miktarda kredi alındı ve verildi. Dolayısıyla, bu kaldıraç dediğimiz konu haddinden fazla arttı. Bu, hem kamu borcu hem de özel kesim borcu için söz konusu. Bu tür bir risk, bir yerde kriz dönemi gelmeden önce anlaşılıyor, fark edilmiyor, herkes hayatından gayet memnun. Tabii başkalarının parasıyla iş yapmak genellikle avantajlı ve kârlı olur, kaldıraç dediğimiz şeyin özü de budur. Fakat haddinden fazla borçluluk durumunda, satış gelirlerinde ufak bir düşme bile olsa bu borçlar, döndürülemez hale gelir ve kredilerde herhangi bir sebeple kesilme olursa yine benzer şekilde sistemik soruna dahi dönüşebilir. Bunu yaşadık. Dolayısıyla özetlemek gerekirse; küresel sorunlar aşırı borçların kendini göstermesi olarak ortaya çıkıyor.

2008 yılının sonunda başlayan Lehman krizi bitti mi peki? Aslında büyüme oranları tekrar artışa döndü ama seviye olarak baktığımızda gayri safi yurt içi hasıla seviyeleri potansiyeline göre batı ülkelerinde halen oldukça düşük, işsizlik oranları ise oldukça yüksek. Gayri safi yurt içi hasılayı reel olarak Türkiye ile karşılaştığımızda, etkisi biraz daha fazla olmasına rağmen 2008 krizinde Türkiye'de toparlanma çok daha güçlü oldu. Türkiye, Amerika ile aradaki farkı hızla kapatıyor

ve tarihinde ilk defa kapatmaya başladı. Çünkü kişi başına gelir, Cumhuriyet tarihi boyunca bir türlü artmamış. Amerika'nın kişi başına gelirine bakıyorsunuz, Türkiye'nin kişi başına gelirine bakıyorsunuz, fark bir türlü kapanmamış, hep yatay gitmiş. Türkiye'de önümüzdeki 2012 yılı için Orta Vadeli Program'da yüzde 4'lük bir büyüme hedefi var, bunun gerçekleşmesi kaydıyla bu farkı kapatabiliriz.

İşsizlik ise çok olumlu görünüyor. Türkiye'de işsizlik iki çeyrek boyunca arttı. Bu keskin artıştan sonra hızla düşmeye başladı. Bu da çok olumlu bir gösterge çünkü işgücüne katılımdaki artışa rağmen işsizlik oranları düşüyor. Daha çok kişi iş aramaya başlıyor, daha çok kişi işgücüne katılıyor, ona rağmen işsizlik oranları kriz öncesi seviyelerin bile altına düştü. Amerika'da ise halen oldukça yüksek seviyelerde ve işsizlik uzun süre sorun olmaya devam edecek.

İngiltere'ye baktığımızda yine benzer bir durum görüyoruz. Büyüme çok yavaş, işsizlik oranları hâlâ oldukça yüksek. Avro Bölgesi ise malum, oradaki büyüme trendi

Amerika'dan daha da yavaş ve önümüzdeki yıl için hafif bir resesyon dahi olabileceği, yani bugünlerde gayri safi hasılanın Avrupa'nın geneli veya Avro Bölgesi için belki de bir miktar düşebileceği de öngörülüyor.

Japonya'da ise işsizlik oranındaki artış çok aşırı sayılmaz, yüzde 4'ten yüzde 5'li seviyelere çıkmıştı, fakat işsizlik oranı orada da düşmekte zorlanıyor. Japonya'nın 90'lı yıllardan beri zaten kronik bir büyümememe problemi vardı ve büyüme hızları bir türlü önceki seviyelere ulaşamadı.

Türkiye'deki büyümeyi sürükleyen faktörlere baktığımızda ilk sırada istihdam artışı görünüyor. Diğerlerini de emek, sermaye, teknoloji, verimlilik, üretim faktörleri olarak sayabiliriz. Buraya emeğin ve sermayenin kalitesi de koyulabilir. Fakat genel olarak bu üç faktör üretimi sağlar. Bunlardan emek, Türkiye'de çok iyi gidiyor, istihdam artışı rekor seviyede. Burada kriz dönemi dâhil olmak üzere 2007-2010 arası ortalama yıllık istihdam artışı yüzde 4'e yakın gerçekleşti. Bu, gerçekten dünyada da rekor bir artış.

"Türkiye'de işsizlik iki çeyrek boyunca arttı. Bu keskin artıştan sonra hızla düşmeye başladı. Bu da çok olumlu bir gösterge çünkü işgücüne katılımdaki artışa rağmen işsizlik oranları düşüyor."

En fazla istihdam kaybeden ve kamu borcu veya özel sektör borcu aşırı yüksek ülkeler olarak baktığımızda ise İrlanda en başta geliyor. İspanya, Amerika Birleşik Devletleri, Portekiz, Yunanistan, Japonya, İtalya yine hep sorunlu ülkeler. Kamu borcu veya özel kesim borcu sorun olan ülkelerde istihdam kayıpları yaşandı. Bu da şu anlama geliyor: Finansal kesimde olup bitenler reel kesimi birebir etkiliyor.

İşgücüne katılım oranlarına baktığımızda ise çok çarpıcı bir resim ortaya çıkıyor. Çünkü Amerika Birleşik Devletleri'nde işgücüne katılım düştüğü halde işsizlik yüksek kalıyor. Türkiye'de ise işgücüne katılım arttığı, daha çok kişi iş aradığı halde işsizlik oranları düştü, bu çok çarpıcı bir fark. Bunu toplam istihdam olarak net bir şekilde görebiliyoruz. Amerika'da toplam istihdam Lehman krizi sonrasında çok keskin bir şekilde düştü.

Türkiye'de ise istihdamda çok hafif bir düşüşten sonra gayet güçlü bir toparlanma gözlemlendi.

Öncü göstergelerin gelecekte ne olacağı ise şu anda çok konuşulan bir konu. Avrupa Birliği'nde özellikle öncü göstergeler, satın alma yöneticilerine geleceği nasıl gördüklerini soruyorlar. Avrupa Birliği'nde öncü göstergeler, 50'nin altına düştü ve giderek daha düşük değerlere doğru ilerliyor. Dolayısıyla eğer bir resesyon olacaksa bu, Avro Bölgesi'nde ve Avrupa Birliği'nde olacaktır. Ancak daha büyük bir problemin başlangıcı olabileceğini söylemek için henüz erken. Herkes bu problemin büyümesini engellemeye çalışıyor, eğer başarılı olurlarsa hafif bir resesyon ile sorun atlatılacak.

Amerika'da ise konut fiyatları ciddi problemli. Konut fiyatları Amerikan doları bazında çok kısa sürede iki katına çıkmıştı. Bunun normal bir şey olmadığı ve 'ko-

"Türkiye'deki büyümeyi sürükleyen faktörlere baktığınızda ilk sırada istihdam artışı görünüyor. Diğerlerini de emek, sermaye, teknoloji, verimlilik, üretim faktörleri olarak sayabiliriz. Kriz dönemi dâhil olmak üzere 2007-2010 arası ortalama yıllık istihdam artışı yüzde 4'e yakın gerçekleşti. Bu, gerçekten dünyada da rekor bir artış."

nut balonu' diye tabir edilen durumun kendiliğinden ortaya çıktığı biraz geç de olsa anlaşılabilir oldu. Fiyatlar tekrar yüzde 30'a kadar düştü ve faizler tarihindeki en düşük seviyesinde olmasına rağmen hâlâ toparlanmıyor. Dolayısıyla bu konuda da biraz dikkatli olmak lazım. Elbette inşaat sektörünün canlılığı olumlu ancak Amerika'dan çıkaracağımız ders her şeyin aşırısının zarar verdiği olmalıdır.

Özet olarak gelişmiş ülkelerde krize karşı uygulanan politikalarla baktığımızda, bir numaralı ve en kolay araç olarak parasal genişlemenin kullanıldığını görüyoruz. Parasal genişleme hangi kanallarla yapılıyor ve basılan para nasıl para? Basılan para bizim 'kağıt para, emisyon' diye tabir ettiğimiz türden değil, kaydi para. Bankaların Merkez Bankası bilançosundaki alacakları, kısa vadeli alacakları, genellikle gecelik vadededir, bazıları bir hafta vadeli. Bu alacaklara biz para diyoruz çünkü bunlar hemen alımda, ödeme aracı olarak kullanılabilir. Dolayısıyla, merkez bankalarının bilançosu büyüyor, parasal bir genişleme oluyor, bankaların merkez bankasından alacakları artıyor. Peki, nasıl oluyor bu? Avrupa Merkez Bankasının yaptığı gibi bankalara uzun vadeli borç verme şeklinde olabilir.

Bunun haricinde bankanın elinde tahvil vardır, hazine kıymeti vardır. Diyelim ki İtalya'nın uzun vadeli tahvili var; Avrupa Merkez Bankası girer, ikincil piyasadan bunu satın alır, yerine para verir. O parayla olmayan parayı üretmiş oluyor, bilançosuna yazıyor, banka da kendisine alacak kaydediyor, o şekilde parasal genişleme oluyor. Bu iki kanaldan çok ciddi miktarda parasal genişleme var.

İkincisi de; mali disiplinden uzaklaşma ki bu, Lehman krizinden sonra olmuştu. Hatırlarsanız, G-20 zirvesinde krizde olan ülkelere geçici olarak maliye politikalarını gevşetmeleri ve vergilerini azaltmaları önerilmişti. Bu şekilde de özel sektörde olmayan talebi kamuya yönlendirmek ve canlandırmak düşünülmüştü. Bu reçete yan etkisini göstererek kısa bir süre içerisinde çok ciddi bir kamu borçlanma problemine dönüştü. Bütçe açığı vermek kamu açısından iyi bir fikir değil. Türkiye bunun böyle olduğunu zaten biliyordu. G-20'de bunu söylememize rağmen o şekilde bir tavsiye çıktı ve mali disiplinden uzaklaşmanın sonuçlarını şu anda hep beraber yaşıyoruz.

Kaydi para miktarları ise rekor seviyelerde. Merkez Bankası bilançosunda bankaların tuttukları para mikta-

"Gelişmiş ülkelerde krize karşı uygulanan politikalara baktığımızda, bir numaralı ve en kolay araç olarak parasal genişlemenin kullanıldığını görüyoruz. Bir şekilde olmayan para üretilerek parasal genişleme yaratılıyor. Gelişmekte olan ülkeler ise tam tersi bir rota izleyerek ilk olarak parasal disiplini sağladılar, ikinci olarak da mali disiplini güçlendirdiler. Geçmiş tecrübelerden de ders alarak eğer parasal teşvik vermek gerekiyorsa bunun kontrollü ve mümkün olduğu kadar geçici olması gerekiyor."

rı normalde sıfırdır, zorunlu karşılıklara karşı biraz para tutarlar, onu biz burada saymıyoruz. Onun ötesinde daha fazla gönüllü olarak tuttıkları para miktarı önemli bir göstergedir. Bu rakam ikinci parasal genişleme sonrasında daha da yükselmiştir. İngiltere'de benzer şekilde yüklü miktarda parasal bir genişlemeye gidildi, kamu tahvili satın alma şeklinde yapıldı, yapılmaya devam ediyor. Avrupa Merkez Bankası bu konuda daha muhafazakâr idi, çok fazla parasal genişlemeyi sevmiyordu. Fakat buna rağmen özellikle en son krizde İtalya ve İspanya'nın tahvillerini satın almak suretiyle parasal genişlemeye gitmek zorunda kaldı. Bunu sistemli, planlı, programlı bir şekilde yapmıyor. İtalyan kıymetlerinin faizlerini, İspanyol kıymetlerinin faizine bakarak piyasaya müdahale şeklinde yapıyor ve müdahaleye başladığında belki bu faizler yüzde 5'in altındayken, bir satış dalgası sonucunda Avrupa Merkez Bankasının devreye girmesine, alım yapmasına rağmen İtalyan kıymetlerinin faizi bugün yüzde 7'nin, İspanyol kıymetlerin faizleri de yüzde 6'nın üzerinde. Dolayısıyla, bir an önce kesin çözümün bulunması gerekiyor. Biliyorsunuz Temmuz ayından bu yana hâlâ kesin çözüm bulunmadı ve şimdi bir sonraki liderler zirvesi bekleniyor. Herkes, Aralık ayının başında yapılacak olan toplantıya odaklanmış durumda. Kesin çözüm bakalım oradan gelecek mi? Avrupa Merkez Bankası devreden çıkacak mı ya da sistemli bir şekilde devreye girecek mi? Girecekse planlı, programlı, amacı belli bir şekilde devreye girmeli.

Japonya Merkez Bankasında da parasal genişleme var, döviz alarak yapıyorlar. Japon yeninin aşırı değerlenmesi için zaman zaman girip yüklü miktarlarda dolar alarak bilançolarını büyütüyorlar, dolar alıp yen veriyor. Dolayısıyla bilanço büyüyor, oradaki genişleme de bu şekilde.

Buna karşın geliştirmekte olan ülkelerde uygulanan politikaları nasıl özetleyebiliriz? Gelişmekte olan ülkeler ise tam tersi bir rota izleyerek ilk olarak parasal disiplin, ikinci olarak da mali disiplinin güçlendirilmesi şeklinde tepki verdiler. Geçmiş tecrübelerden de ders alarak eğer parasal teşvik vermek gerekiyorsa bunun kontrollü ve mümkün olduğu kadar geçici olması gerekiyor. Kısa vadeli sermaye akımlarına karşı da tedbir almaları gerekiyordu ve bunu yapıyorlar, pek çok ülke kendine göre tedbirler almaya çalışıyor.

Mali disiplinin güçlendirilmesi konusunda da geliştirmekte olan ülkelerde genellikle kamu harcamalarında kontrollü bir seyir, vergi gelirlerinde artış şeklinde bir gelişme var. Bu nedenle temelleri şu anda daha sağlam. Mesela Türkiye'de parasal genişlemeye, yani fazla kaydı para -Merkez Bankası bilançosunda özel sektörün ya da bankaların alacakları zorunlu karşılıkların ötesinde olan kısmı ile ilgili benzer bir tanıma bakacak olursak, şu anda sıfıra yakın seyrediyor. 2010 yılı Nisan ayında başladığımız çıkış stratejisiyle Lehman krizi sonrasında sistemi desteklemek için bir miktar fazla para vermiştik. O parayı geri çektik ve normal seviyelere döndü.

Gelişmekte olan ülkelerde krize karşı uygulanan politikalar arasında kısa vadeli sermaye akımlarına karşı uygulanan politikalar önem taşıyor.

Kısa vadeli sermaye akımlarına karşı ne yapmak lazım? Ülkeler arasında çok değişik reçeteler önerildi, çok değişik politikalar uygulandı. Ne yaparsanız yapın, ancak şunları amaçladığınızda politikalarınız nispeten başarılı olur: Halihazırdaki küresel parasal genişleme eğilimlerinin tersine geliştirmekte olan ülkeler, daha fazla özkaynak, özsermaye ve daha fazla yerli paraya yönlendirmeli, yabancı para cinsinden, daha uzun vadeli dış finansman çekebilmek için teşvik sağlamalıdır. Yani,

bu küresel parasal genişleme bunların hepsinin tersini zorluyor. Para, yabancı para cinsinden gelmek istiyor, kısa vadeli gelmek istiyor, borç şeklinde gelmek istiyor. Bunların hepsi de oynaklığı arttırıcı nitelikte sermaye olduğu için gelişmekte olan ülkelerin bunların tam tersini teşvik etmesi lazım ancak bu çok kolay değil. Bütün ülkeler elindeki araçlarla bunu yapmaya çalışıyor ki Türkiye de 2010 Kasım ayından itibaren bunu yapmaya çalıştı.

Finansal sektör politikasında da temel araçları şöyle sıralayabiliriz: Sermaye yeterlilik yükümlülükleri, sermaye yeterlilik rasyoları, likidite yeterlilik yükümlülükleri, likidite yeterlilik rasyoları ve kredi / değer düzenlemesi. Örneğin aldığınız kredi, aldığınız konutun yüzde 110'u olmasın. Bu işin olmayacağı belli, işte orada bir sınırlama getirmek gerekiyor. Türkiye'de yüzde 75 sınırlaması getirildi. Bunlar yeni yeni geliştiriliyor. Bunlar şimdiye kadar genellikle hep mikro amaçlı ihtiyati düzenleme olarak kullanılırdı, bundan sonra artık sistemik riske karşı makro amaçlı da kullanılabilir. Çünkü dünyada

bununla ilgili pek çok çalışma var. Burada mikro açıdan hiçbir sorun olmasa bile, tek tek baktığınızda bankalar sağlıklı görünse bile, eğer sistemik bir risk görüyorsanız, bundan sonra araçları sıkılaştırabileceğiniz, bankalardan biraz daha fazla sermaye koymalarını isteyebileceğiniz, bankalardan daha fazla likit kalmalarını talep edebileceğiniz, daha düşük kredide yaş sınırlaması getirebileceğiniz bir uygulamaya gidilebilecek.

Maliye politikasıyla ilgili Türkiye'nin faiz dışı dengesine baktığımızda artıda olduğunu görüyoruz, orta vadeli programda bunun biraz daha sıkışması öngörülüyor. 2011 yılında faiz dışı bütçe fazlasının yüzde 1'i üzerinde, hatta 2'ye de yakın olabileceğini tahmin ediyorum. Daha sonra da yine artı seviyelerde kalması öngörülüyor. Amerika Birleşik Devletleri, Japonya, İspanya, İngiltere, Fransa, Kanada gibi pek çok ülkede ciddi miktarda eksi faiz dışı denge var.

Bütçe açıkları açısından da Türkiye'nin durumu şu anda iyi. Bu yıl bütçe açığında yüzde 3'ün oldukça altında,

"Avrupa Birliği'nde öncü göstergeler giderek daha düşük değerlere doğru ilerliyor. Dolayısıyla bu, Avro Bölgesi'nde ve Avrupa Birliği'nde hafif resesyona işaret ediyor ancak daha büyük bir problemin başlangıcı olabileceğini söylemek için henüz erken. Herkes bu problemin büyümesini engellemeye çalışıyor, eğer başarılı olurlarsa hafif bir resesyon ile sorun atlatılacak."

"G-20 zirvesinde krizde olan ülkelere geçici olarak maliye politikalarını gevşetmeleri ve vergilerini azaltmaları önerilmişti. Bu şekilde de özel sektörde olmayan talebi kamuya yönlendirmek ve canlandırmak düşünülmüştü. Bu reçete, yan etkisini göstererek kısa bir süre içerisinde çok ciddi bir kamu borçlanma problemine dönüştü ve mali disiplinden uzaklaşmanın sonuçlarını şu anda hep beraber yaşıyoruz."

yüzde 1'e yakın bir gerçekleşme olacak. Biliyorsunuz, Yunanistan'da, Amerika'da, İngiltere'de, İspanya'da, Portekiz'de bu oran yüzde 9'un da üzerinde görülüyor.

Yunanistan'ın ise kamu borcu çok yüksek, problemin bir parçası da bundan kaynaklanıyor. Aynı zamanda faiz dışı açık veriyor, ikinci problem de burada. Dolayısıyla Yunanistan ciddi bir sorun idi ancak yavaş yavaş da olsa birtakım adımlar atılıyor.

Türkiye'yi geliştirmekte olan ülkelerle karşılaştığımızda genellikle orta konumlarda, bu da geliştirmekte olan ülkelerin aslında daha disiplinli maliye politikası uyguladıklarını gösteriyor.

Çok fazla vaktinizi almadan kısaca para politikasına değinmek istiyorum.

Türkiye'de kısa vadeli sermaye akımlarına karşı biz ne yaptık? Bu önemli, çünkü Türkiye kendine has bir politika izledi, bu nedenle bunu sık sık anlatmak gerekiyor. Türkiye, sermaye kontrollerine başvurmadı, vergilere de başvurmadı, sermaye akımlarına karşı vergiler de kullanmadı. Onun yerine yoğun girişler olduğu dönemlerde döviz alım ihaleleriyle döviz alındı, faiz koridoru indirimiyle çok kısa vadeli sermaye caydırılmaya ve Türk lirası üzerindeki değerlenme baskısı bu suretle aşılmaya çalışıldı. Nispeten faiz oranları düşük olduğu için kredilerdeki aşırı genişlemeyi engellemek amacıyla zorunlu karşılık artırımları uygulandı ve BBDK'nın aldığı önlemlerle sorun frenlenmeye çalışıldı.

Peki, girişler, sermaye akımları yavaşlarsa ne yapacaksınız? O zaman bunların tersini yapıyoruz. Döviz satım ihaleleriyle veya doğrudan satışlarla döviz satıyoruz, bu defa faiz koridorunu arttırıyoruz, Türk Lirası'nın üzerindeki değer kaybı baskısını belki hafifletmek için, zorunlu karşılıkları da indiriyoruz. Çünkü kredilerde aşırı

bir yavaşlama olmasını istemiyoruz ve bankacılık sektörü açısından da maliyet düşürücü bir etken oluyor. Bankalar genellikle bu tür dönemlerde biraz daha ihtiyatlı davranırlar, onları biz ters yönde dengeleyici bir şekilde zorunlu karşılık indirimleriyle bir yerde makul davranmaya sevk ediyoruz.

Türkiye'de Lehman krizi sonrasında döviz rezervlerinde bir miktar azalış görülmüştü, o dönemde de destekleyici bir enstrüman olarak döviz satım ihaleleri kullanılmıştı, bugünlerde de bunu destekleyici bir enstrüman olarak kullanıyoruz. Para Politikası Kurulunda 4 Ağustos tarihinde aldığımız karar çerçevesinde, sisteme gereken zamanlarda gerektiği kadar döviz likiditesi verme yönünde bir çabamız var. Bunu üç kanaldan yapabiliyoruz. Bir tanesi döviz satım ihaleleri ise, diğer kanallar da zorunlu karşılık ve yabancı para indirimler; ki bunları yaptık, zorunlu karşılık indirimleri yaptık, onlar da rezervi azaltıcı yönde bir etki yapıyor. Bir de döviz repo piyasası var ki, burada eğer bankalar birbirlerine borçlanırlarsa bunun rezervler üzerinde herhangi azaltıcı bir etkisi olmuyor. Merkez Bankasından borçlanırlarsa, Türkiye'nin içine verdiğimiz bir kredi olduğu için rezerv niteliğini kaybediyor, yurt içinden bir alacağımız haline geliyor. Orada da borç verme oranımız biliyorsunuz dolar için yüzde 4,5, avro için de yüzde 5,5. Bankalar eğer daha düşük faizlerden bulamazlarsa gidip rahatlıkla Merkez Bankasından bu imkânı kullanabilirler, o zaman rezervlerimizde ufak bir düşme görülebilir.

En son artış ise şuradan kaynaklandı: Bankaların Türk lirası zorunlu karşılık yükümlülüklerinin önemli bir kısmını döviz bazında getirmelerine izin verdik. Yüzde 40'ına kadar olan kısmını döviz bazında getirip Merkez Bankasına yatırabiliyorlar, bu da bizim rezervlerimizi arttırıyor. Bankalar bu opsiyondan memnunlar çünkü maliyetlerini düşürücü bir şey. Dolayısıyla, döviz bize

getirmeyi tercih ediyorlar, bize getirdikleri zaman da Türk liralari serbest kalıyor. Bu da, onların yurt dışıyla yaptıkları swap ihtiyacını azaltıyor. O açıdan da destekleyici, güzel bir mekanizma.

Bir de altın için benzer bir şey yaptık. Türk lirası için yüzde 10'una kadar altın getirebiliyorlar. Dolayısıyla, bundan sonra altın dâhil Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası döviz rezervlerini takip etmenizde fayda var çünkü altının payı hızla artmaya başladı. Ekonomiyi desteklemek ve enflasyon açısından bu politikaların net etkisi nedir? Yani, "2012 yılında enflasyonun gerçekten düşeceğine sizleri nasıl ikna edebiliriz?" sorusunun cevabı da burada var.

Maliye politikası ne sıkı ne de gevşek, talep açısından nötr olduğunu düşünüyoruz çünkü faiz dışı fazla aşırı yüksek değil, eksi de değil, nötr durumda.

Politika faizi, 5,75'teki faiz genişletici, o anlamda ekonomiyi destekleyici bir tarafı var. Likidite ve finansal sektör politikası sıkılaştırıcı. Dolayısıyla bakarsanız bu 4 politik aracın farklı yönlerde etkileri olabiliyor. Bunların hepsinin net etkisinin ne olduğuna baktığımızda, enflasyon açısından sıkılaştırıcı olduğunu düşünüyoruz. Çünkü likidite politikası şu anda son derece sıkı. 2012'ye ilişkin şu an uygulamakta olduğumuz Türk lirası likidite politikasının enflasyonist risklere karşı yeterli olduğunu düşünüyoruz. Fakat politika faizi dedi-

"Gelişmekte olan ülkelerde krize karşı uygulanan politikalar arasında kısa vadeli sermaye akımlarına karşı uygulanan politikalar önem taşıyor. Halihazırdaki küresel parasal genişleme eğilimlerinin tersine gelişmekte olan ülkeler, daha fazla özkaynak, özsermaye ve daha fazla yerli paraya yönlendirmeli, yabancı para cinsinden, daha uzun vadeli dış finansman çekebilmek için teşvik sağlamalıdır. Bütün ülkeler elindeki araçlarla bunu yapmaya çalışıyor ki Türkiye de 2010 Kasım ayından itibaren bunu yapmaya çalıştı."

gimiz 5,75 faiz oranına baktığımızda, gelişmekte olan ülkelerin ortalamasının biraz altında seyrediyor. Yakın zamanda sorunlu ülkeler vardı, Macaristan 50 basmanlık faiz arttırdı, onun dışında genellikle gelişmekte olan ülkeler faiz indirmeye başladılar; Brezilya başta olmak üzere Endonezya, İsrail yaptı, dün bir Asya ülkesi daha faiz indirdi. Çünkü onlar paraları değer kaybetmesine rağmen resesyona daha ciddi bir risk olarak algıladıkları için faiz indirimine gidiyorlar.

Türkiye'nin Avro cinsinden borçlanma faizine baktığımızda Hazine eurobond ihraç edeceği zaman ne seviyelerde olabilir? Burada zannedersen en son 6 civarındaydı, fakat İspanya, İtalya şu an bunun üzerinde; kendi paraları olmasına rağmen Türkiye'den daha pahalı borçlanabiliyorlar. Fransa da yavaş yavaş Türkiye'ye yaklaşmaya başladı, 10 yıllık borçlanma faizi yüzde 3,5'ü geçti. Almanya'da da yükselmeye başladı, o entresan. Almanya güvenli liman olarak görülürdü, faizleri 1,7'ye kadar düşmüştü, fakat Almanya'ya da sorunlar

bulaşabilir. Bu borç yükünü kim taşıyacak? Sonuçta Almanya'ya da mutlaka bunun etkisi olacak ve Alman bankalarının da verdiği mülahazalarla Almanya'nın borçlanma faizi 2,2 seviyelerini geçti. Elbette bu oran çok düşük ama güvenli liman olup olmadığı da sorgulanmaya başlandı.

Peki, Türkiye likidite politikasında sıkılaştırıcı derken neyi kastediyoruz? Biz fazla para basmadık, fazla kaydı para basmadık. Bilançomuzda sadece emisyon var, kâğıt para var, artı bankaların yükümlülük olarak zorunlu karşılıkları var, onun dışında bankaların serbest mevduatları çok fazla yok. Amerika ile karşılaştırınca çok net bir şekilde kontrast gözleniyor.

Finansal sektör politikası açısından da sermaye yeterlilik oranları Türkiye'de hâlâ oldukça yüksek seviyelerde. Bu nedenle finansal sektör politikalarının da sıkı olduğunu söyleyebiliriz. Sadece bu değil tabii, bunun detayları da var, oralarda da oldukça ihtiyatlı bir konumdayız.

"Türkiye kısa vadeli sermaye akımlarına karşı kendine has bir politika izledi. Türkiye, sermaye kontrollerine başvurmadı, vergilere de başvurmadı, sermaye akımlarına karşı vergiler de kullanmadı. Onun yerine yoğun girişler olduğu dönemlerde döviz alım ihaleleriyle döviz alındı, faiz koridoru indirimiyle çok kısa vadeli sermaye caydırılmaya ve Türk lirası üzerindeki değerlenme baskısı bu suretle aşılmaya çalışıldı."

Bunların fiyat istikrarına yansımalarına baktığımızda, Türkiye'nin enflasyonunu geliştirmekte olan ülkelerle karşılaştığımızda, Türkiye'de enflasyonu düşüren esas faktörün Merkez Bankasının bağımsızlığı olduğunu söyleyebiliriz; bu çok önemli. Bildiğiniz gibi 2001 krizinden sonra kanun değişikliği yapıldı ve bunun iki tane unsuru var. Birincisi, Merkez Bankası Hazineye doğrudan borç veremez. Bu da kısa vadeli avans kapısını kapatmıştır. Onun dışında birinci ihalelere bile giremez; bu önemli. Ayrıca Merkez Bankasına hükümetle birlikte bir enflasyon hedefi belirlenecek ancak Merkez Bankası bunu kendi araçlarıyla bağımsız bir şekilde tutturmaya çalışacak, tutturamazsa da hesap vermesini gerektirecek bir mekanizma var.

Bu kanun geçer geçmez Türkiye'nin kronik çift haneli ve dalgalı enflasyon sorunu çok kısa süre içerisinde çözüldü. Yani, esas reçete burada ve bu, son derece önemli. Daha sonra, dikkat ederseniz tek haneli, fakat yüzde 5'le 10 arasında, zaman zaman da yüzde 10'u hafif geçen bir enflasyon gelişmesi gözlemlendi. Türkiye'de enflasyon İngiltere'den bile düşük olmuştur. Türkiye'de enflasyon yüzde 4 gibi son derece düşük seviyelere gelmişti, İngiltere'de de 4 seviyelerine yükselmişti.

Şimdi nerede olduğumuza baktığımızda, İngiltere'de yüzde 5'in üzerinde bir enflasyon var, Türkiye'de ise bu ay ve gelecek ay enflasyonda, bu ayki işlenmemiş gıda fiyatlarından gelecek geçici bir şoktan kaynaklanacak -geçen ay da vergi artışlarından yapılmıştı- gözle görülmür bir yükseliş bekliyoruz. Özellikle tütün ve sigaradan

gelen kısım bizi çok etkiliyor, onun dışında diğer vergi artışları var idi. Bir de Türk lirasındaki değer kaybının birikimli etkileri var. Bunun önemli bir kısmı Türk lirasındaki değer kaybindan kaynaklanıyor. Yine hesaplarımıza baktığımızda, Türk lirası son bir yıllık süreçte dolara karşı yaklaşık yüzde 25 mertebesinde bir değer kaybetti, buradan enflasyona yansiyacak rakam aşağı yukarı 4 puan civarında oluyor. Bu bir seferlik olursa gelecek sene bunun hiçbirini göremeyeceğiz, yani gelecek sene Kasım veya Aralık ayına geldiğimizde eğer döviz kurları yatay giderse, -bunu sadece egzersiz olarak söylüyorum, sinyal amacıyla söylemiyorum- enflasyona sıfır etki gelecek. Benzer şekilde diğer vergiler var. Petrol ve enerji fiyatlarını iyi izlememiz gerekiyor.

Döviz kuruyla ilgili ise geliştirmekte olan diğer ülkelerde değer kayıpları Ağustos ayındaki Avrupa kriziyle birlikte başladı. Ve burada ülkesine göre değişmekle beraber Ağustos, Eylül, Ekim -üç ay içerisinde- ayından bugüne kadar yüzde 15 ile 25 arasında değer kayıpları yaşandı, o açıdan o ülkelerin enflasyonları bizden daha sonra artacak. Yani, bizde enflasyon daha erken arttı, geçici olacak, onlarda da enflasyon biraz daha geç artacak, o da geçici olacak. Dolayısıyla, bu temel bir sebepten kaynaklanmadığı, döviz kurundaki arızı iniş-çıkışlardan kaynaklandığı için enflasyon üzerinde kalıcı bir etki bırakmıyor, yeter ki siz onu parasal genişlemeyle desteklemeyin, para açısından sıkı olun. Bence diğer geliştirmekte olan ülkelerde de enflasyon sorunu olacak ve "Biz bunların hepsini geçici görüyoruz, durgunluk olma ihtimali olduğu için faizlerimizi arttırmıyoruz." diyecek-

"Para Politikası Kurulunda 4 Ağustos tarihinde aldığımız karar çerçevesinde, sisteme gereken zamanlarda gerektiği kadar döviz likiditesi verme yönünde bir çabamız var."

“Türkiye’nin enflasyonunu geliştirmekte olan ülkelerle karşılaştığımızda, Türkiye’de enflasyonu düşüren esas faktörün Merkez Bankasının bağımsızlığı olduğunu söyleyebiliriz; bu çok önemli.”

ler. Bugün çoğu da zaten söylüyor, “Endişelenmeyin, enflasyon artacak ama bu geçici olacak.” diyorlar.

Burada enflasyon raporundaki tahminimizi veriyorum, ifade şöyle: “Tüketici kredilerinin yıllık büyüme hızının kademeli olarak yavaşlamaya devam ettiği ve Ekim ayında alınan politika tedbirleri çerçevesinde yılın son çeyreğinde parasal koşullarda belirgin bir sıkılaştırma yapıldığı varsayımı altında” diyor. Enflasyon için tahmin veriyor. Burada hedefin belirgin bir şekilde ve mektup yazma sınırının da üzerinde. Dolayısıyla, büyük ihtimalle ben Hükümete ilk açık mektubumu yazacağım, “Bu yıl yapamadık ama kendimizden eminiz, gelecek yıl yapacağız.” diye bir mazeret mektubu yazacağım, bu mektup kamuoyuna da açık olacak.

Burada, dikkat ederseniz “Ekim ayında alınan politika tedbirleri çerçevesinde parasal koşullarda belirgin bir sıkılaştırma yapıldığı varsayımı altında” diyor. Bunun neresindeyiz? Para Politikası Kurulu olarak biz, ihtiyaç olan tüm sıkılaştırmayı şu anda yapmış olduğumuzu

düşünüyoruz. Dolayısıyla, faiz koridorunun yukarıya doğru daha fazla genişletilmesine ihtiyaç duymuyoruz, orada bir belirsizlik görmüyoruz; bu önemlidir.

Likidite politikası ile ilgili de biraz daha öngörülebilir olması için bir alt sınır verdik ve 20’nin altına düşmeyeceğini söyledik. 20 milyar Türk lirası; bu bahsettiğim rakam büyük rakamdır. Bugün en sıkı olduğumuz durumda emisyon hacmi 50 ila 60 milyar Türk lirası arasındaysa, onun belki üçte biri gibi rakamı 5,75’ten vermeye devam edeceğiz. Şu an zannederseniz 26 civarında, günden güne değişiyor ama 20’nin üzerindemiz. Yarından daha fazla kısmını politika faizinden, bir hafta vadeli repo faizinden veriyoruz. Bunun krediler üzerinde çok etkili olduğunu ve özellikle aşırı hızlı tüketici kredisi genişlemesine de cevap verdiğini düşünüyoruz. Yani zorunlu karşılıklara ve BDDK’nın aldığı tedbirlere ilave olarak bu sıkılaştırma da özellikle tüketici kredilerini yavaşlatacak. Tasarruf oranlarını bu kanaldan artırarak hem enflasyona fayda sağlayacak hem de cari dengenin düzelmesine yardımcı olacak.

"Finansal istikrarla ilgili kredi artış hızı olumlu olmasına rağmen Türkiye, diğer ülkelerle kıyaslandığında aşırı olduğunu sürekli söylüyoruz. Tasarruf oranları ise bununla ters orantılı seyrediyor. Tüketici kredilerinde haddinden fazla bir artış olması, tüketicilerin olmayan geliri harcamaları anlamına geliyor. Ancak yatırım yapacak da başkalarının tasarruflarını kullanmak zorundayız. Bu, Türkiye'nin en temel problemi."

Finansal istikrarla ilgili Türkiye'deki kredi artış hızının olumlu olmasına rağmen diğer ülkelerle kıyaslandığında Çin'in ve Brezilya'nın bile üzerinde aşırı olduğunu sürekli söylüyoruz. Tüketici hariç genel toplam kredilerinde 35-40 mertebelerinde artıyordu. Biz daha yavaş ve yıllara sari bir şekilde gelmesinin iyi olacağını söyleyerek geçen seneden itibaren bunu öncelikle yüzde 25'e çekmeyi düşündük. Kur etkisinden arındırılmış olarak yüzde 25'e yakın gerçekleşeceğini tahmin ediyoruz.

Tasarruf oranları ise bununla ters orantılı seyrediyor. Tüketici kredilerinde haddinden fazla bir artış olması, tüketicilerin olmayan geliri harcamaları anlamına geliyor. Bu da gelirinden fazla harcama ve tasarrufun düşük olduğu sonucunu veriyor. Türkiye'de tasarruf oranlarının düşük olmasının temel faktörlerinden biri de bu. Ama Nurettin Bey'in de bahsettiği gibi demokratik ve kültürel başka faktörler de var elbette. Bizim açımızdan ve BDDK açısından tüketici kredilerinin artış hızı da önemli bir etkidir. Türkiye'nin neredeyse Amerika'yla karşılaştırılabilir son derece düşük bir tasarruf oranı var. Ama gelişmekte olan ülkelerin pek çoğunda bu oran çok daha yüksek. Bunun dışı dengeyle de yakın bir ilişkisi var. Bu, yıllar itibarıyla da düştü. Özel kesim tasarrufları düştü, kamu tasarrufları dalgalı bir seyir izledi, genellikle çok değişmedi ve toplam tasarruflar da o yüzden düştü. Ancak yatırım yapacak da başkalarının tasarruflarını kullanmak zorundayız. Bu, Türkiye'nin en temel problemi.

Konjonktürel olarak baktığımızda, cari dengedeki iyileşmenin son çeyrekte belirgin hale geleceğini söylemiştim. Ekim, Kasım, Aralık aylarında veriler geldikçe bu iyileşmeyi göreceğiz. Tabii petrol fiyatları yüksek seyrettiği için enerji bizi zorluyor. Enerji hariç cari açık

oldukça iyi bir düzelmeye göstermesine rağmen toplam cari dengede nispeten daha zor ve daha uzun sürecek bir toparlanma, dengelenme gözleniyor.

Finansman tarafında sonuçlar oldukça ümit verici. Doğrudan yatırımlar ve uzun vadelinin payı kademeli bir şekilde artıyor. Eskiden, Lehman krizinden önce biz bunu hep uzun vadeli ve doğrudan yatırımla finanse ediyorduk, küresel parasal genişleme başladıktan sonra bu kısa vadeliye, portföye dönmüş. Onu tekrar uzun vadeli ve doğrudan yabancı yatırıma çevirmeye çalışıyoruz. Orada kısmi bir başarı var.

Şimdi gelelim para birimlerine. Az önce bahsettiğim gibi Türk lirası, gelişmekte olan ülkelere göre değer kaybetti. Onun avantajını yaşıyoruz ve şu anda nispi olarak Türk lirasının performansının diğer gelişmekte olan ülkelere göre daha iyi olduğunu söyleyebiliriz.

Bunlarla ilgili birkaç örnek vereceğim: Türk lirası ve Brezilya realinin, dolar karşısındaki değerlerinin nasıl geliştiğine baktığımızda, Türk lirası Brezilya realine karşı Kasım 2010'dan Avrupa borç krizine kadar olan dönemde yüzde 30 değer kaybetti. Yani sizin açınızdan rekabet gücünü arttırdığını düşünebilirsiniz; biz her ne kadar verimlilik artışlarına daha çok önem veriyorsak da döviz kurlarının da önemli bir faktör olduğunu hiçbir zaman inkâr etmedik, gene de inkâr etmiyoruz, önemli bir faktördür, Türk ihracatçısının rekabet gücüne buradan ciddi bir katkı geldi. Türk lirasının, reale karşı yüzde 30 civarında nispi bir zayıflaması söz konusuydu. Avrupa borç krizinden sonra, yani Ağustos ayından sonra baktığımızda Türk lirası reale göre yüzde 10 değer kazandı; bu önemli bir gelişme. Benzer bir durum diğer ülkelerde de var.

Şimdi bu neden önemli? Çünkü Brezilya cari açık vermiyor, ciddi bir cari açık yok, varsa bile zaman zaman artı, zaman zaman eksi, sifıra yakın bir dış dengesi var. Türkiye’de ise sürekli konuşulan konu, yüzde 9’un üzerindeki cari açık. Buna rağmen Türk lirasının değer kazanmış olması da aslında aldığımız tedbirlerin işe yaradığını ve piyasaların da bunu fark ettiğini gösteriyor. Burada Macaristan’ı özellikle vurgulamak istiyorum. Çünkü Macaristan dış dengede fazla veriyor. Ona rağmen son 3 ayda forint ciddi şekilde, dolara karşı yüzde 25 civarında değer kaybetti. Bu hem küresel sorunlar hem de Macar ekonomisinin kendi sorunlarıyla ilgili bir konu. Avrupa borç krizi öncesinde Türk lirası yüzde 30 oranında zayıflarken, Avrupa borç krizi sonrasında forinta karşı yüzde 15 değer kazandı. Dolayısıyla, politikaların faydalı olduğunu söyleyebiliriz. Polonya parasına karşı benzer bir durum var. Kriz öncesinde yüzde 22 oranında zayıflayan Türk Lirası, kriz sonrasında zlotiye karşı yüzde 11 güçlendi. Güney Afrika’da da yüzde 5

civarında bir cari açık var biliyorsunuz. Güney Afrika randına karşı da önce yüzde 18 değer kaybeden Türk lirası, Ağustos ayından bugüne yüzde 10 mertebesinde tekrar değer kazandı.

Bunu niçin söylüyorum? Parasal politikalar döviz kurları üzerinde dolaylı olarak etkili. Doğrudan belli bir noktaya getirmek mümkün olmasa da parasal sıkılaştırma uygulandığında, finansal sektör politikaları sıkı olduğunda yerli para nispeten diğer ülkelere göre daha güçlü olabiliyor, daha iyi dayanıyor. Özellikle faiz koridoru açısından yaptığımız şey çok etkili oldu. Faiz koridorunu aşağıya doğru çektiğinizde Türk lirası nispi olarak zayıfladı. Yine dalgalı kur rejiminin temel ilkeleriyle çalışmamak kaydıyla böyle bir gelişme var.

Bir de oynaklık şöyle de ölçülebilir: Orta vadeli sermaye girişleri ve çıkışları dışında günlük oynaklığa bakılabilir. Şimdi günlük oynaklık, standart sapma diye bir ölçü var.

“Türk lirası, gelişmekte olan ülkelere göre değer kaybetti. Onun avantajını yaşıyoruz ve şu anda nispi olarak Türk lirasının performansının diğer gelişmekte olan ülkelere göre daha iyi olduğunu söyleyebiliriz.”

Standart sapma nedir? Mesela günlük yüzde 1 civarında Türk lirasının dolara karşı standart bir sapması var. Günden güne yüzde kaç değişiyor? Dolar kurunda yüzde 1’in üzerinde iniş veya yüzde 1’in üzerinde bir çıkış olursa, o standart sapmanın yani yüzde 1’in ötesindedir, standart sapma öyle bir şey. Daha kolay anlaşılabilir, standart sapma için istatistiksel tanımını vermiyorum.

Buna geleceğe dönük oynaklık olarak da bakabiliriz. Geleceğe dönük oynaklığı kimse bilmediği için, burada opsiyon fiyatlarından ima edilen oynaklığı piyasa datasından çekiyoruz ve Türkiye’yi diğer ülkelerle karşılaştırıyoruz. Brezilya, Şili, Kolombiya, Meksika, Polonya, Macaristan, Çek Cumhuriyeti, Güney Afrika, Endonezya ve Kore’yi ele alarak Türkiye’nin oynaklık sıralamasına baktığımızda, döviz kurları az oynak olan ülkelere birini olduğunu ve bazı ülkelere alarm verici şekilde Avrupa

borç krizinden sonra döviz kuru oynaklığının arttığını görüyoruz.

Kredilerin nasıl gittiğine baktığımızda da yine memnuniyetle ifade etmek istiyorum ki, artış hızının makul seviyelere geldiğini görüyoruz. Bu seviyelerde gidersek 2012’de ciddi bir problem görmüyoruz. Hem dış dengenin hızlı bir şekilde düzeleceğini hem de Türkiye’nin nispi olarak aşırı etkilenmeyeceğini söyleyebiliriz. Geçen yılın kredi artış oranları yüzde 50’nin üzerinde, hatta zaman zaman yüzde 80’li seviyelerde gerçekleşmişti. Yakın zamanda da eğilim son 10 günlük ortalamalarda, toplam kredilerde yüzde 20’nin altında, tüketici kredilerinde de yüzde 10’un altında görünüyor. Biz buralarda kalmasının gayet sağlıklı olduğunu düşünüyoruz. Kredi büyümesi aşırı eksiye düşerse, Türk lirası likiditesi kanalından destekleyici politika uygulayacağız. Sektö-

“Lehman krizinin hemen öncesinde özellikle tüketici kredilerinde ciddi bir artış gözlenmişti. Firma kredilerine de kriz vurduktan sonra hızlı bir şekilde tahsili gecikmiş alacaklar artmıştı. Benzer bir şey çek verilerinde de vardı. Bugünlerde hiçbir sıkıntı yaşanmadığını ve reel sektörün alacaklarını tahsil etmekte de bir sorunu olmadığını görüyoruz.”

re Türk lirası likiditesini daha bol vereceğiz. Bunu da Merkez Bankasının bir dengeleyici politika taahhüdü olarak şu anda kayda geçirebilirsiniz. Ancak yıl sonuna doğru kredi artışı tekrar başlarsa sıkılaştırıcı para politikası uygulayacağız. Onunla ilgili de biliyorsunuz 20'lik bir alt sınırimız var. O alt sınırı da 14 günde bir tekrar belirliyoruz. Alt sınırı da biraz aşağı çekmek gerektiğinde, çok fazla olmasa bile bir miktar aşağıya çekme imkânımız da var. Günlük bu anlamda likidite politikası uygulayabiliyoruz. Ayarlama hızımız son derece yüksek. Birkaç gün içerisinde bütün faizlerin hepsi birden 5,75 civarına gelebilir, hepsi birden 12'ye çıkabilir, şu anda böyle bir yeteneğimiz var. Bu nedenle yeniden 12'ye yükseltme gereği duymuyoruz.

Tahsili gecikmiş alacaklar (TGA) ise reel sektörle son derece ilgili bir konu. Biliyorsunuz Lehman krizinin hemen öncesinde özellikle tüketici kredilerinde ciddi bir artış gözlenmişti. Firma kredilerinde de kriz vurduktan sonra hızlı bir şekilde tahsili gecikmiş alacaklar artmıştı. Benzer bir şey çek verilerinde de vardı. Bugünlerde hiçbir sıkıntı yaşanmadığını ve reel sektörün alacaklarını tahsil etmekte de bir sorunu olmadığını görüyoruz. Keza

bankaların da alacaklarını tahsil etmesinde çok ciddi bir sıkıntıları yok. Hatta oldukça da düşük, Türkiye'nin tarihinde görülmemiş seviyelerde düşük TGA oranları var. Yine de ihtiyatlı olmakta fayda var. Bizim tavsiyemiz aşırıya gitmemeniz. Yine işleri düzenli olarak yürütmekte fayda var ama yurt dışındaki risklerin oldukça ciddi olduğunu bilelim, özellikle borçlanmada aşırı gitmeyelim. Bir de borçlanmada mümkün olduğu kadar uzun vadeyi ve mümkünse eğer Türk lirasını tercih etmeye çalışalım.

Önceki konuşmalarda, yorumlarda Türkiye'de firmaların da borçlanma maliyetlerinde biraz artış olduğundan bahsedilmişti. Konuya İtalya ile karşılaştırırken enflasyondan da arındırarak bakmak lazım. Enflasyon biraz artacağı için o faizlerin aslında aşırı yüksek sayılmayabileceğini ve bankaların gerekli ayarlamaları yaptıklarını düşünüyorum. Tüketici kredilerinde de benzer bir ayarlama yapıldığı için şu an itibarıyla bir sorun görmediğimizi söyleyebilirim.

Epey vaktinizi aldım, beni dinlediğiniz için çok teşekkürler.

Uluslararası piyasada birlikteyiz.

Dış Ticaret ürünlerimizle, uluslararası piyasada çalışan firmanızın beklentilerine uygun, kaliteli ve modern hizmetler sunarak dış piyasalardaki başarılarınıza destek oluyoruz!

Firmanıza özel çözümlerle riskinizi minimize ediyor, rekabet gücünüzü ve başarılarınızı artırıyoruz.

- Akreditif
- Kabul/Aval Kredileri
- Harici Garantiler
- İhracat Akreditifi İskontosu
- İhracat Faktoringi
- Eximbank Kredileri
- Ülke Kredileri

ASOMECCLİS

**Ankara Sanayi Odası
Meclis Toplantısı**

28 Aralık 2011

Yüksek ekonomik büyümenin tek olumsuz yanı, cari işlemler açığındaki artıştır

NURETTİN ÖZDEBİR
ASO YÖNETİM KURULU BAŞKANI

Sayın Başkan, Meclisimizin değerli üyeleri, değerli basın mensupları, Odamızın Aralık ayı olağan Meclis toplantısına hoş geldiniz diyor, hepinizi şahsım ve Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli Meclis üyeleri, konuşmama Fransa Meclisinin sözde Ermeni soykırımını inkâr etmeyi suç sayan yasa teklifini oyçokluğuyla kabul etmesi üzerinde görüşlerimi ifade ederek başlamak istiyorum. Tabii bu oyçokluğu da çok enteresan. Meclisin aşağı yukarı yüzde 10'unun katıldığı bir toplantıda iki tane olumsuz oya karşılık, 47 olumlu oyla kabul edilmiş bir yasa. Diğer milletvekillerinin o toplantıya katılma gereği bile hissetmedikleri veya böyle bir ayıbın altında kendi imzalarının olmasını

istememedikleri için katılmadıklarını düşünüyorum. Bugüne kadar Ankara Sanayi Odası olarak çok fazla ses çıkarmadık çünkü olayın ilk ateşiyle her önüne gelen Türk sermayesiyle, Türk malzemesiyle, Türk emeğiyle üretilen ürünleri protesto etmeye başladı. Aslında bu hoş bir şey değil, bu fırtınanın geçmesini bekledik. Böylece bu konuda bugüne kadar sessiz kalmamızın nedenlerini de açıklamış olacağım.

Bu yasa aslında yalnız Ermeni soykırımıyla ilgili değil, özünde ifade özgürlüğünü sınırlayan, üzerinde tarihçilerin bile ihtilafta olduğu bir konunun bilimsel ortamda bile tartışılmasını yasaklayan, siyasetin doğrudan doğruya tarih yazımına müdahale etmesine son derece

"Demokrasiden, insan haklarından, özgürlükten yana olan, düşünce özgürlüğünün simgesi olduğunu iddia eden Fransa Meclisinin sözde Ermeni soykırımını inkâr etmeyi suç sayan yasa teklifi ile ilgili almış olduğu kararı hayret ve esefle karşılıyorum. Bu, aynı zamanda Avrupa'nın sahip çıktığı tüm değerleri ayaklar altına almasıdır."

“Çok dinamik bir iç pazarımız var. Bunun kıymetini bilmemiz, özellikle yabancı mallara peşkeş çekmememiz, iç pazarımızı kiskançlıkla korumamız lazım. Rekabetten korkmuyoruz ama kalitesiz mallarla bu pazarın yağmalanmasına da fırsat vermememiz gerekiyor.”

ilginç bir örnektir. Demokrasiden, insan haklarından, özgürlükten yana olan, düşünce özgürlüğünün simgesi olduğunu iddia eden bir Parlatentonun, böyle bir kararı almış olmasını da hayret ve esefle karşılıyorum. Bu, aynı zamanda Avrupa'nın sahip çıktığı tüm değerleri ayaklar altına almasıdır. Umuyorum ki Fransa bu yanlıştan dönecek ve tasarının Senatodan geçmesi engellenecektir.

Ancak olay bu kadar basit değil çünkü Türkiye - Fransa ilişkilerinin tarihsel gelişimine baktığımızda daha 1916 yılında bu coğrafyayı oturup İngilizlerle paylaştıklarını görüyoruz. Musul'u Fransızlar almış, sonra İngilizler ile becayiş yapmışlar, Güneydoğu Anadolu Bölgesi, Akdeniz Bölgesi'nin bir kısmı dâhil olmak üzere Suriye, Ürdün, Lübnan Fransızlara; Basra'ya kadar olan bölge de İngilizlere terk edilmiş. Enteresandır, Mondros Mütarekesi'nin kabulünden hemen sonra da 1916 yılında paylaşılan o topraklar aynen işgal edilmiştir. Bu anlayış günümüzde de devam ediyor. Hemen yakın geçmişte Irak olayını izledik, İngilizler yine aynı yere gittiler. 5 - 6 sene önce Lübnan'da birtakım olaylar oldu, Fransızlar hemen orada bittiler, herkes yerine sahip çıkmaya çalışıyor. Jeopolitik olarak dünyanın en zor ve en kıymetli coğrafyasında yaşıyoruz, bu topraklarda yaşayan insanlar ve burada faaliyette bulunan hükümetler olarak çok dikkatli olmamız lazım. Bizim bu tür olaylardan etkilenecek hamasi nutuklarla çıkıp, üç gün sonra da bunları unutma gibi bir hakkımız yok. Bizim daha uzun vadeli stratejilerle konuyu gündeme taşıyıp, dünyayla paylaşıp, bu konuda kamuoyu yaratmamız lazım. Avrupa'da yaşayan 5 milyona yakın vatandaşımız, dünyanın her yerinde, her coğrafyada yaşayan insanlarımız, Fransa'da yaşayan 500 bin insanımız var. Ama biz organize olamıyoruz, bunlara sahip çıkamıyoruz, bunları tek bir hedef için yönlendiremiyoruz. Bu konu-

daki gerçeklerimizi dünyaya anons etmemiz lazım. Bugün dünyanın en büyük kütüphanelerine gittiğinizde Türk teziyle ilgili yazılmış yüzlerce eser olmasına rağmen hiçbirini yerinde bulamazsınız. Ama buna karşılık Ermenilerin tezini savunan kitapların hepsi yerli yerinde durmaktadır. Oradaki öğrenciler bile o kitapları alıp imha etmekte, insanların okumasına mani olmaktadır. Bu kadar bilinçli çalışıyorlar.

Bu olaylar 1915 yılında oldu. 2015 yılında 100. yılı dolacak ve fark ettiyseniz giderek bu olayı tırmandırıyorlar, 2015 yılında bunun zirvesine ulaşacaklar. Bugüne kadar 20 ülkede Fransa'nın almış olduğu karara benzeyen kararlar alındı. İsviçre'de hapis cezası var, Fransa'da inkâr edilmesi yasaklandı. Bu coğrafyada bize laf söyleyen insanların geçmişlerine bakalım. Afrika kıtasında, Cezayir'de yaptıklarını herkes biliyor. Ama maalesef biz kendi tarihimize çok fazla barışık olmadığımız için onların bizim topraklarımızda, şu anda yaşamış olduğumuz topraklarda yaptıklarını bizler bilmiyoruz. Yanlış hatırlamıyorsam 1918 yılında Fransızlar Adana'yı işgal ettiklerinde, 200 Kozanlıyı Kozan'ın yukarı mahallesindeki bir fırında canlı canlı yaktılar. Birçok insanımızı orada katlettiler. Bunu kiminle yaptılar? Ermeni lejyonu ile beraber yaptılar. Yani, 1915 - 1918, aradan çok fazla bir zaman geçmemiş. Bunlar ne zaman örgütlendiler? Ermeni lejyonu olarak Fransız askeriyeye beraber burada katliam yapıyorlar. Aslında bu tezgâh onlar tarafından daha önceden tasarlanmış bir oyunun parçası ve bu iddialarını günümüzde hâlâ devam ettiriyorlar, bize kara çalmaya uğraşıyorlar ama onlar bizden çok daha karalar. Başbakanımız dün TÜBİTAK toplantısında çok önemli bir şey söyledi: “Bilimin boşalttığı yeri siyasetçiler dolduruyor.” Bu konuda bizim de üniversitelerimizle beraber çalışmamız, ülkemizin zenginlerinin de araştırma yapılmasını teşvik etmeleri lazım.

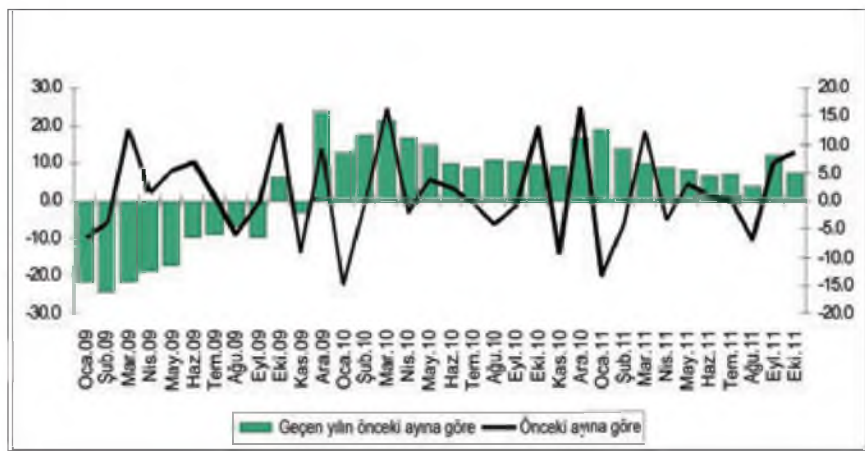
EKONOMİK BÜYÜME TABLOSU

Değerli Meclis üyeleri; ekonomi yılın üçüncü çeyreğinde beklentilerin üzerinde bir hızla yüzde 8,2 büyüdü. Bu büyüme, özellikle özel tüketim ve yatırım harcamalarının artışının yanı sıra ihracattaki artıştan da kaynaklanmıştır. Böylece yılın ilk 9 ayında büyüme yüzde 9,6 olmuştur. Bunu her seferinde, bütün konuşmalarımda vurguluyorum; çok dinamik bir iç pazarımız var. Bunun kıymetini bilmemiz, özellikle yabancı mallara peşkeş çekmememiz, iç pazarımızı kiskançlıkla korumamız la-

zım. Rekabetten korkmuyoruz ama kalitesiz mallarla bu pazarın yağmalanmasına da fırsat vermememiz gerekiyor. Burada da vatandaş olarak, tüketici olarak hepimize görev düştüğü gibi, piyasa denetim ve gözetiminden sorumlu Ekonomi Bakanlığı ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının da üzerine düşen görevleri yapması lazım. Yapıyorlar ama daha iyisinin yapılması lazım. Ben bugünkü şartlar altında yılı yüzde 8'in üzerinde bir büyümeyle kapatabileceğimize inanıyorum.

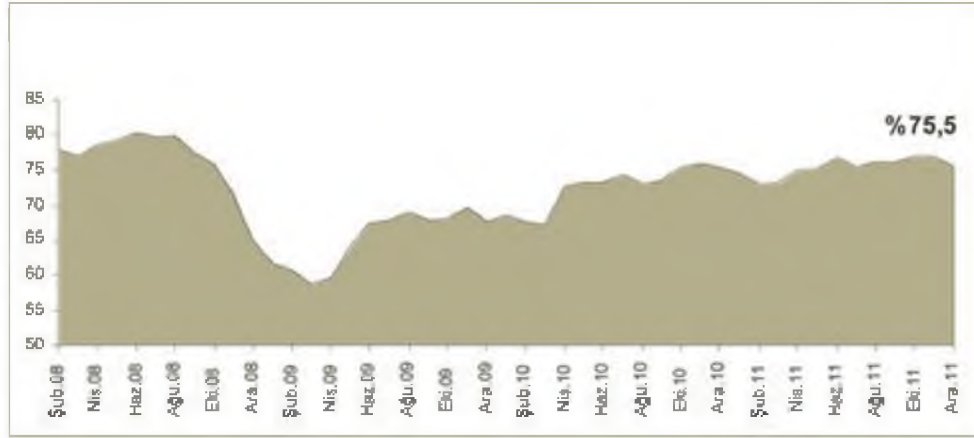
TOPLAM SANAYİ ÜRETİMİNDEKİ DEĞİŞİM TABLOSU

Ekim ayında da sanayi üretimi beklenenin üzerinde bir artış gösterdi. Ekim ayında sanayi ciro endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 35, sanayi sipariş endeksi de yüzde 34 artmıştır.

"Türkiye dışarıdan çok farklı algılanıyor. Bizim İran'ı, Suriye'yi algıladığımız gibi görüyorlardı bizi. Özellikle son yıllarda Türkiye'nin gösterdiği performans, bu düşüncelerin kırılmasına ve yeni fikirlerin oluşmasına sebep oldu ve ülkemizi yatırımlar açısından tekrar cazip hale getirdi."

İMALAT SANAYİNDE KAPASİTE KULLANIM ORANI: ARALIK

İmalat sanayisinde kapasite kullanım oranı da Kasım ayında yüzde 76,9, Aralık ayında da yüzde 75,5 olmuştur. Kapasite kullanım oranlarında bir gerileme görüyoruz. Ekonomiyi soğutma çabalarının neticesi olarak bunları da tespit ediyoruz ama bütün bunlara rağmen yılı yüzde 8'in üzerinde bir büyümeye kapatmamızın da doğal olarak karşılanması lazım. Ancak başta en büyük ticaret ortağımız Avrupa Birliği olmak üzere gelişmiş ülkelerdeki yavaş büyüme nedeniyle 2012'de bu kadar hızlı büyümemiz beklenmemelidir. 2012 yılında küresel ekonomideki gelişmelere bağlı olarak ekonomik büyümenin devam edeceği ve yüzde 2 ila 4 arasında bir büyümenin sağlanabileceği ifade ediliyor. Ben 2012'de yüzde 4'ün üzerinde büyüyeceğimizi tahmin ediyorum. Aslında bunun işaretleri günümüzde yaşanmakta, sizler de şahitsiniz, çok kısa bir süre içerisinde Amerikalı yatırımcılar ülkemizi, Odamızı iki defa ziyaret ettiler. Bunun dışında diğer organize sanayi bölgelerin-

den biliyorum, ciddi yatırımlar var, Çinliler, Amerikalılar, Hintliler yatırım yapıyorlar. Sadece selülozdan elyaf üretecek bir firma Adana Organize Sanayi Bölgesinde 1 milyon metrekarelik bir yer satın aldı ve orada üretim için hazırlık yapıyor. Yine aynı yerde dünyanın en büyük sulama malzemeleri üreticisi firma yatırım yaptı. Bu yatırımlar önümüzdeki 2012 yılında Türkiye'nin sağlamış olduğu cazibe ve dünyanın dikkatini buraya çekmesi sonucunda artarak devam edecek.

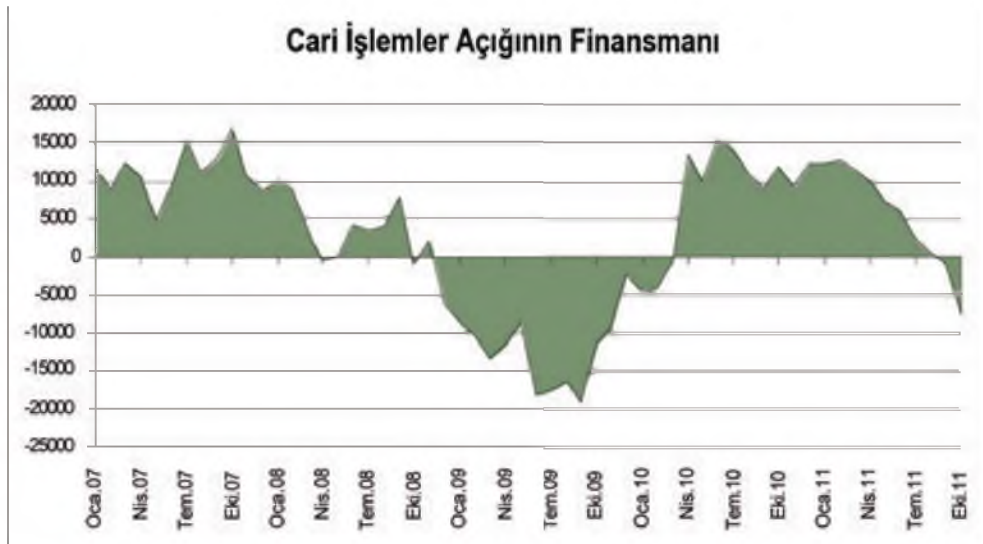
Yine geçtiğimiz günlerde Amerika Ticaret Bakanlığı Uluslararası Ticaret Müsteşarı ziyarette bulundu. Kendisiyle yaptığımız görüşmelerde de Amerikan Ticaret Ataşesi ilk defa Türkiye'de elçilik dışına çıkarak bir ticaret ofisi kuracaklar. Ofisi bizim binamızda tutmak istiyorlar ve bunun kendileri için bir devrim olduğunu düşünüyorlar. Çünkü Türkiye dışarıdan çok farklı algılanıyor. Bizim İran'ı, Suriye'yi algıladığımız gibi görüyorlar-

"Avrupa'daki borç krizi ve bankaların fon ihtiyacı nedeniyle ülkemize yabancı sermaye girişlerinde bir yavaşlama olmuştur. Ekonomik yavaşlamayla birlikte cari işlemler açığı daralacak ve Türkiye'nin yabancı fon ihtiyacı da bu yılki kadar yüksek olmayacaktır."

dı bizi. Özellikle son yıllarda Türkiye'nin gösterdiği performans, bu düşüncelerin kırılmasına ve yeni fikirlerin oluşmasına sebep oldu ve ülkemizi yatırımlar açısından tekrar cazip hale getirdi. Hepinizin bildiği gibi büyümenin sürdürülebilmesi ve finansmanı için de yabancılara mülk satışıyla ilgili bir düzenleme yapıyor. Bunun da

çıkması halinde Türkiye'nin bu büyümenin finansmanı açısından daha iyi bir yıl geçireceğini düşünüyorum. Bölgemizde siyasi bir istikrarsızlık, ciddi bir karışıklık olmadığı sürece Türkiye'nin bu büyüme performansının 4'ün epey üzerinde olabileceğini tahmin ediyorum.

Değerli Meclis üyeleri, yüksek ekonomik büyümenin tek olumsuz yanı, cari işlemler açığındaki artıştır. Ekim sonu itibarıyla 12 aylık cari işlemler açığı 79 milyar dolar olmuştur. Cari işlemler açığının esas olarak kısa vadeli fonlarla finanse edilmesi de ekonomi için küresel fon akışlarına bağlı potansiyel bir risk oluşturmaktadır.

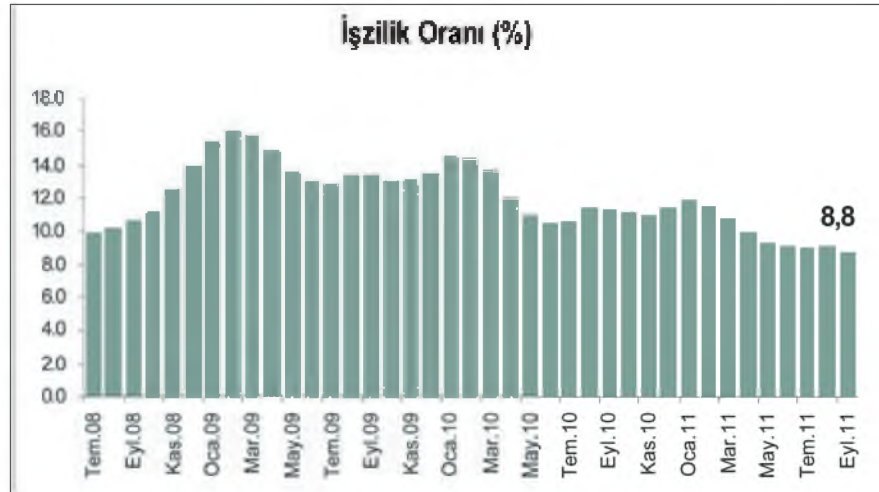
Avrupa'daki borç krizi ve bankaların fon ihtiyacı nedeniyle ülkemize yabancı sermaye girişlerinde bir yavaşlama olmuştur. Ekonomik yavaşlamayla birlikte cari işlemler açığı daralacak ve Türkiye'nin yabancı fon ihtiyacı da bu yılki kadar yüksek olmayacaktır.

Tabii burada bir trend oluştuğunu söylemek için henüz erken olabilir çünkü her yılın sonuna doğru bu fonlar kendi kârlarının realizasyonu için çıkarlar, yılbaşından sonra yeniden girerler. Türkiye'ye giren para miktarında çok fazla bir düşüş yaşandı ancak şu anda çıkışta. Merkez Bankası bu durumu, kötülerin çıktığı, iyilerin kaldığı şeklinde yorumluyor, cari açığın finansmanının kalitesinde düzelmeye bahsediyor. İnşallah öyle olur ama son birkaç aya bakıldığında fon çıkışlarının ağır bastığı görülüyor.

Ancak özel sektörün önümüzdeki yılın Aralık ayı sonuna kadar vadesi dolan borcunun toplamı 64 milyar doları bulmaktadır. Bu borcun önemli bir bölümünün çevrilebileceğini düşünüyoruz. Ama yine de 2012'de her türlü sürprize hazırlıklı olmamız gerekmektedir. Ekonomi yönetiminin almış olduğu tedbirler, cari işlemler açığının artış hızını yavaşlatmakla birlikte açığın sürdürülebilir düzeylere gerilemesi zaman alacaktır. Cari işlemler açığını ekonomik bir sorun olmaktan çıkarmak için parasal ve mali tedbirlerin yanı sıra, yapısal tedbirlerin de alınması gerekmektedir.

Hepinizin malumu olduğu üzere genç bir nüfusumuz var, yaş ortalamamız 28. Milli gelirimiz her geçen gün

artıyor. İnsanların geliri yükseldikçe harcama eğilimleri de artıyor. Çünkü halkımızın çok büyük bir kısmı az bir gelirle hayatını sürdürmek mecburiyetinde, bu gelirlerinin içerisindeki zorunlu ihtiyaçlarının payı yüzde 85'ler civarında ve dolayısıyla tasarruf yapabileme imkânları yok. Bunun doğal sonucu olarak da bir tüketim toplumu özelliği gösteriyoruz. Elbette zorunlu ihtiyaçlar var ancak gençlerimiz de biraz aceleci. İlk maaşlarını alır almaz hemen araba almayı, mobilya değiştirmeyi düşünüyorlar. Bankaların düşük faizli kredi vermesi de önemli bir etken. Tasarruflarımızın artabilmesi için gelir düzeyimizin biraz daha artması lazım. Cari açığı azaltabilmek için sadece parasal ve mali politikalar yeterli olmaz. Bizim daha fazla ürettiğimiz olabilmemiz, yurt dışından ithal ettiğimiz ana girdimizi oluşturan ara mallarının Türkiye'de üretilmesiyle ilgili yatırımları bir an evvel yapabilmemiz lazım. Bu yatırımların da her biri milyar dolarlar seviyesinde. Bunlar için de özel teşviklerin, özel desteklerin mutlaka sağlanması, selektif teşvik tedbirlerinin bu alanlarda tanınması lazım. Bunları yapmadığımız sürece artan nüfusumuz ve artan gelirimiz oranında tüketmeye, bunu karşılamak için de cari açık vermeye devam edeceğiz.

Değerli Meclis üyeleri; 2011 yılında yükselen büyümenin en memnuniyet verici sonuçlarından biri, işsizlik oranındaki düşüştür. Açıklanan son veriler, işsizliğin küresel kriz öncesi oranlara gerilediğini göstermektedir. Ancak, 2012 yılında büyümedeki yavaşlamayla birlikte işsizlik oranlarında da bir artış göreceğiz. Bu nedenle işsizliği daha düşük oranlara kalıcı olarak çekebilmek için işgücü maliyetlerini düşürecek ve işgücü piyasasını daha esnek

hale getirecek yapısal tedbirlerin alınması gerekmektedir. Ülkemizdeki çalışma mevzuatı esas olarak işi değil, işçiyi koruyan niteliktedir. Eğer iş yoksa işçi de olmayacağı için, esas olarak işlerin korunması gerekmektedir. Bu zihniyet değişiminde sosyal taraflar arasında bir uzlaşma sağlanırsa işsizliğin daha düşük oranlara gerileyeceğini göreceğiz.

Değerli Meclis üyeleri, Kurban Bayram'ından hemen önce mesleki eğitimi incelemek için bir İspanya seyahati yaptım. Çünkü Bask Bölgesi'ndeki mesleki eğitim Dünya Bankası tarafından en iyi uygulama olarak gösterilmiş. Orada iki şey çok dikkatimi çekti. 1981 yılında Gümrük Birliği'ne, Avrupa Birliği'ne üye olduklarında aradaki gümrükler kalkınca kendi teknolojilerinin ne kadar kötü ve pahalı olduğunu görmüşler ve bunu çok acı bir şekilde yaşamışlar. Binlerce firmaları, 8 - 10 bin kişi çalışan işletmeleri iflas etmiş. Bask Bölgesi biraz da İspanya içerisinde izole edilmiş olduğu için yiyecek ekmeğe muhtaç kalmışlar. Şu anda bürokrasisinden işletmesine, çalışanından yöneticisine kadar hepsinin ortak söylemi, iş yerlerinin ne kadar kıymetli, müteşebbisliğin ne kadar önemli olduğu yönünde. Bütün düzenlemelerinde, eğitim dâhil her türlü kişisel teşvikin merkezine işletmeleri koymuşlar. Eğer bir işletme aracılığıyla gitmiyorsanız, mesleki eğitim alabilmeniz, birtakım mühendislik dallarını okuyabilmeniz çok zor. Yani bütün teşviklerin merkezi işletme ve teşvikler de işletmeler üzerinden yönlendiriliyor. Bizim ülkemizde de maalesef kanunlar iş yerini değil, çalışanı korumak üzere yapılmış. İstihdam edilemeyen insanların istihdam edilebilme hakkını değil, sadece istihdam edilmiş şanslı bir avuç insanın haklarını korumak üzere mobilize olmuş kanunlar var. Sendikalar bunlara göre faaliyet gösteriyor, kanunlar bunlara göre düzenleniyor. Onun dışındakiler âdeta üvey evlat, hele işletmeler cezalandırılması gereken kurumlar. Özellikle kamu nezdinde, maliye nezdinde bu zihniyetin değiştirilmesi lazım. Şu anda önümüzdeki en büyük tehlikelerden biri olarak Toplu İş Sözleşmesi Kanunu duruyor. Türkiye'yi tekrar 1970'li yıllara götüren bir düzenleme hazırlanıyor. Bu düzenlemeye göre bir kere toplu sözleşme yapabilmek için iş kolunda temsil ettiğimiz işçi sayısının yüzde 10 olması gerekirken, bunu binde 5'e indiriyorlar. Yani iletişim sektöründe 229 tane üyeniz varsa, o sektörün binde 5'ini temsil etmiş oluyorsunuz, sendika kurup toplu sözleşme yapabiliyorsunuz. Bunlar son derece az rakamlar; gıdada 2 bin 500 kişi, madencilikte 695 kişi, petrokimyada 1765 kişiyle bir sendika kuruyorsunuz ki, birçok işletmemizin zaten kendi bünyesinde aşağı yukarı bu kadar çalışanı var.

Manipülasyonların çok olduğu zor bir coğrafyada yaşıyoruz. Siyasi etnik birtakım faaliyetlerin de sendikalar üzerinden yürütülmesine fırsat açacak bir çalışma bu.

Buna mani olunması lazım. Geçenlerde Antep'te büyük bir işletme sahibiyle konuşuyorum, "Benim işletmemde çalışanların etnik köken olarak yüzde 80'i, yüzde 90'ı Kürt. Burada etnik siyaset üzerinden sendikacılık yapan bir organizasyon olursa ben mahvolurum." dedi. Doğu'daki, Güneydoğu'daki, Adana'daki birçok iş adamıyla yaptığım konuşmalarda ortak korku, ortak endişe bu. Bizde de öyle. Tabii biz bu konularda o bölgeler kadar hassas değiliz. Ama böyle bir hareketin başlaması durumunda, bu mutlaka Ankara'da da olacaktır, İstanbul'da da olacaktır, başka yerlerde de olacaktır. Ben sadece olayın vahametinin daha iyi anlaşılması için o örnekleri verdim. Bu sendikaların sayısı tabii ki fazlasıyla artacak, 5 - 10 kişinin çalıştığı iş yerlerine kadar sendikalar girecek, bunun için özellikle bu yüzde 10 barajının indirilmemesi gerekiyor. Bunun indirilmesinin sebebi de sendikalarımızın listelerinden ölmüş insanların isimlerinin bile silinmemiş olması. Sendikalardaki üye sayısı ile İŞKUR'daki çalışanların sayısı birbirlerine uymuyor, oradakiler daha fazla. Gerçek rakamlar ilan edildiği zaman DİSK, HAK-İŞ gibi sendikaların tamamının kapanması gerekiyor, bir tek TÜRK-İŞ kalıyor. Bunları müktesep hak olarak tanıyalım, devam etsinler ama binde 5'e tekrar düşürülmesin.

Tabii sendika üyeliklerinin e-devlet üzerinden yapılması sorunu var. Sendikaya gidecekler, üye olurken zaten şifresini de nüfus kâğıdını da verecek, bunlar elden ele dolaşacak. Çalışanlarımızın ne zaman, hangi sendikada olduğunu bilemeyeceğiz. Sendika için aidat kesecekse, öbür sendika "Ya bu adam bana geçti, niye benim hesabıma yatırmadınız?" diyecek, bu da ayrı bir konu. Bunun da mutlaka noter üzerinden yapılması, e-devlet üzerinden yapılacaksa bile mutemet bir kişi tarafından yapılması gerekir. Sendikanın eline bırakılmaması lazım,

noterlik müessesesi üzerinden veya kurulacak başka bir organizasyonla olabilir. Bir de sendika temsilcilerine şu andaki hakların dışında sağlanan ekstra haklar var ki, bunlar da iş huzuru ve iş barışı açısından ciddi riskler içermektedir. Kanunsuz greve verilecek cezalar, siyasi olayları desteklemek için yapılabilecek grevler gibi birtakım açılımlar var ki, şu sıralarda Türkiye'nin hiç ihtiyacı olmayan konulardır. Daha çok birlik ve beraberliğe ve çalışmaya ihtiyacımızın olduğu bir dönemdeyiz. Bakın dün haberlerde Merkel, Almanya'da ücretlerin önümüzdeki yıl yüzde 2,5 oranında indirileceğini söyledi. Fransa, sağlık harcamalarını kısımaya çalışıyor, Yunanistan'a, İtalya'ya tayin edilen Avrupa Birliği komiserleri aşırı verilmiş sosyal hakları geri almaya, o ülke ekonomilerinin çalışma saatlerini arttırarak, sosyal hakları düşürerek rekabet edebilirliklerini arttırmaya çalışıyorlar. Biz ise tam tersini yapmaya uğraşıyoruz. Bu konularda hepimizin duyarlı olması lazım. Hepimizin tanıdığımız, bildiğimiz bütün siyasileri, milletvekillerini, bu konuda etkisi olabilecek herkesi sıkı markaja alıp bu konuları anlatmamız lazım. Maalesef iş dünyasından yeterli ses

çıkıyor. Bu, birkaç kişinin söylemiyle olacak bir şey değil. Siyasetçinin amacı oy almaksa, karşı tezi savunanların potansiyeli bizden çok daha fazla. Kaç tane patron var, kaç tane çalışan var bu ülkede? Ama o çalışanlar da bizim evlatlarımız, etle tırnak gibiyiz. Biz olmazsak onlar olmaz, onlar olmazsa biz olamayız. Biz bunun bilincindeyiz, hiçbir şekilde onların haklarını da sömürmek istemiyoruz. Ama istismara açık alanların bırakılmasını da kabul edemeyiz. Bu konuda Ankara Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı olarak sizlerin de desteğini istiyorum, konuyu her platformda dile getirmemiz lazım.

Değerli Meclis üyeleri, uluslararası kuruluşlar peş peşe 2012 yılının oldukça zor ve çalkantılı geçeceği yönünde uyarılar yapmaktadır. Biz de reel sektör olarak küresel ekonomide olumsuz gelişmeler olabileceğini göz ardı edemeyiz. Özellikle Avrupa Birliği'ndeki ekonomik durgunluk ihracatımızı olumsuz etkileyecektir. Avrupa Birliği'ne ihracatımızı yüzde 57'lerden yüzde 47'lere çektik. Buna rağmen toplam ihracatımızı arttırdık, yani daha başka pazarlara açıldık. Ancak hâlâ yüzde 47 gibi

"Küresel ekonomideki olumsuz gelişmeler sermaye hareketlerinde sert düşümlere yol açabilir. Bu nedenle firmalarımızın aşırı borçlanmaktan kaçınmaları, iç ve dış talep şartlarında meydana gelebilecek ani değişikliklere ve ekonomik büyüme hızındaki yavaşlamaya karşı hazırlıklı olmaları gerekmektedir."

bir ağırlığı olan Avrupa Birliği bizim için önemli bir pazardır. Bu pazardaki daralmalar mutlaka bizi olumsuz etkileyecektir. Ayrıca küresel ekonomideki olumsuz gelişmeler sermaye hareketlerinde sert düşümlere de yol açabilir. Bu nedenle firmalarımızın aşırı borçlanmaktan kaçınmaları, iç ve dış talep şartlarında meydana gelebilecek ani değişikliklere ve ekonomik büyüme hızındaki yavaşlamaya karşı hazırlıklı olmaları gerekmektedir.

Bugünün bir önemi de, 2012 yılı bütçesini Meclisimize sunacak olmamızdır. Meclisimizin kabulüyle 2012 yılı içerisindeki çalışma programlarımız, yatırımlarımız ve faaliyetlerimiz de buna göre devam edecek.

Bütçemizin gelir kalemlerinde, ücret tarifelerinde, aidatlarda herhangi bir değişiklik yapmadık. Hepinizin malumu olduğu üzere, krizin başlangıcında 2009 yılında bunlardan bir indirim yapmıştık. Hâlâ o şekilde devam ediyoruz, Odamıza başka şekillerde gelir yaratmaya çalışıyor, mümkün olduğu kadar üyelerimizin üzerine yük olmamayı hedefliyoruz. Vermiş olduğumuz

hizmetler, düzenlemiş olduğumuz belgeler açısından sadece deflatör oranlarında bir artış yapıldı. Bir iki kalemde maliyetlerini kurtarmıyordu. Özellikle Ankara dışında yapılan ekspertizlerle ilgili bir iki kalemde ufak artışlar oldu.

Aynı mantık içerisinde 1. Organize Sanayi Bölgesi ile de devam edildi. Orada sadece sembolik rakamlar olan katkı paylarında bir artışımız oldu. O da aidat olarak ayda 10 bin metrekareye 47 lira alırken, şimdi 60 lira alacağız. Bütçeyle ilgili genel bilgiyi verdikten sonra, bu konuda zaten sayman üyemiz 1. Organize Sanayi Bölgesi Başkanvekili detaylarını sunacak.

Konuşmamın başında da belirttiğim gibi, 2011 yılı ülkemiz için beklenenden daha iyi bir yıl oldu. 2012 yılının da iyi bir yıl olmasını diliyorum, bu duygu ve düşüncelerle sözlerime son verirken yeni yılınızı kutluyorum, yeni yılın milletimize huzur ve refah getirmesini, üyelerimiz için de sağlıklı, bol kazançlı olmasını diliyorum, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

58. yıl

ALÜMİNYUM ENTEGRE ÜRETİMİNDE AVRUPA'DA 1. DÜNYA'DA 3.

ÇUHADAROĞLU Alüminyum Sistemleri

ÇUHADAROĞLU 58 yılın tecrübesiyle; Alüminyum Doğrama, Cephe Kaplama Sistemleri, Özel Sistem Serileri, Kompoze Cephe Kaplama Sistemleri, Otomatik Kapılar, Alüminyum Aksesuarları, Kapı Pompa ve Mekanizmaları, Alüminyum Yangına ve Patlamaya Dayanıklı Güvenlik Ürünleri, Isı ve Ses Yalıtımlı Kapı-Pencere Sistemleri, Alüminyum Korkuluk Sistemleri alanlarında hizmet vermektedir.

Yakuplu Mahallesi Hürriyet Bulvarı No: 8 - 34900 Beylikdüzü / İstanbul / Türkiye
Tel: 0212 224 20 20 (pbx) Faks: 0212 224 20 40

www.cuhadaroglu.com

ASOFORUM

Uluslararası kuruluşlar, Avrupa'da devam eden borç krizinin derinleşme olasılığındaki artış nedeniyle Türkiye'nin 2012 yılı büyüme tahminlerini aşağı doğru revize ederken Orta Vadeli Program yüzde 4'lük bir büyüme öngörmektedir. Diğer yandan Merkez Bankası da ekonomiyi kontrollü bir biçimde yavaşlatacak politikalar uygulamaktadır. Bu politikalar etkilerini göstermeye başlamış, faizler artarken TL'deki değer kaybı da durmuştur. Merkez Bankası, 2012'de TL'nin dolar karşısında değer kazanacağını ifade etmektedir.

Yılın ilk ayındaki gelişmelerin ışığında Türkiye ekonomisinin 2012 yılındaki performansı hakkındaki görüş ve beklentileriniz nelerdir? Sizce Türkiye ekonomisi Orta Vadeli Program'ın yüzde 4'lük büyüme öngörüsünü gerçekleştirebilir mi?

**Oda isimleri alfabetik olarak sıralanmıştır.*

**Aydın ve Gaziantep Sanayi Odası başkanları sorumuza yanıt vermemişlerdir.*

“Yatırım planları yeni Teşvik Yasası’na göre şekillenecektir”

SADI SÜRENKÖK
ADANA SANAYİ ODASI
YÖNETİM KURULU BAŞKANI

Dünya ekonomisindeki belirsizliklere ve Avrupa Birliği pazarında yaşanan büyük daralmaya rağmen, Türkiye ekonomisi 2011 yılında önemli gelişmeler kaydetmiştir. Özellikle büyüme, ihracat, sanayi üretimi ve kapasite kullanımı gibi alanlarda yüksek oranlara ulaşılmıştır.

Ancak yaşanan bu olumlu gelişmelere karşın, enflasyonun tekrar iki haneli rakamlara ulaşması, cari işlemler açığının yılın ilk 11 ayında 75,3 milyar dolara çıkması, ihracatın ithalatı karşılama oranının yüzde 56’ya gerilemesi ve Türkiye’nin ihracatta en büyük pazarı konumundaki Avrupa Birliği ülkelerindeki daralma beklentisi, 2012 yılına yönelik beklentilerde olumsuzluğa yol açmaktadır.

2011 yılındaki iyimser rakamlar ve olumlu tablolara karşın 2012’nin sıkıntılı geçmesinden, özellikle küçülmeden dolayı tablonun olumsuzluğa dönüşmesinden endişe etmekteyiz.

Gerek devlet, hükümet kanadından gerekse IMF, Dünya Bankası kanadından bakıldığında 2012 yılının biraz sıkıntılı geçeceği, özellikle küçülme yaşanacağı şeklinde bir beklenti vardır. Geçen yılki yüzde 9,6’lık rekor büyüme rakamlarının, hükümet yetkililerine göre yüzde 4’e, IMF ve Dünya Bankasına göre yüzde 2’ye düşmesi tahmin edilmektedir.

Sanayiciler olarak, önümüzdeki yılları buna göre düzenlememiz gerekiyor. Türkiye’nin en çok ihracat yaptığı Avrupa Birliği üyesi ülkelerde pazar, 2011 yılında 700 milyar dolar daralmış, AB ülkelerine ihracatımız yüzde 57’den 45’e düşmüştür.

Tüm bu gelişmeler bizleri de olumsuz yönde etkileyecektir. Özellikle Avrupa’da yaşanacak krizin finansal kesimde olacağı beklendiğinden, hem hükümetimizin hem de sanayicilerimizin kaynaklarını Avrupa bankalarında kullandığı düşünülürse olumsuz etkilenme daha çok finansal kaynaklı olacaktır.

Bunun ilk belirtileri inşaat sektöründe, kendini gösterdi ve konut kredileri daraltıldı. Şu anda bankaların çoğu kredi vermeye gönüllü görünmüyor. Daha önce 0,80’lerde olan aylık faizler yüzde 2’lere çıkmıştır. Tüketici kredileri ile ilgili özellikle tek limit uygulaması gündeme getirilmektedir. Bu uygulamalarla “Ayağınızı yorganınıza göre uzatın, dikkatli olun.” denilmektedir.

Orta vadeli programdaki yüzde 4’lük büyüme öngörüsünün gerçekleştirilmesi, 2011 yılındaki iyimser rakamlar ve olumlu tablonun sürdürülmesi için cari açık sorununun hafifletilmesi gereklidir ve sanayi başta olmak üzere reel sektöre yönelik yapısal destek ve tedbirler uygulamaya konulmalıdır.

Önümüzdeki süreçte üretim cazip hale getirilmeli ve özellikle sanayinin ara malı ithalatı yaptığı ürünlerin ülkemizde üretilmesi gerçekleştirilmelidir. Enerji ve istihdam üzerindeki yüklerde iyileştirme yapılarak üretim maliyetleri düşürülmeli, böylece Türk sanayisine rekabet gücü kazandırılmalıdır.

Sanayicilerin yatırım planları yeni Teşvik Yasası’na göre şekillenecektir. Ekonomik kriz nedeniyle mevcut pazarlar daraldığından, yeni pazarlar bulunması halinde krizden en az etkilenecek çıkmış olacaktır.

“Gerek devlet, hükümet kanadından gerekse IMF, Dünya Bankası kanadından bakıldığında 2012 yılının biraz sıkıntılı geçeceği, özellikle küçülme yaşanacağı şeklinde bir beklenti vardır.”

“Dünya Bankası 2012’deki tahminini tutturamayacaktır”

AHMET KULA
BALIKESİR SANAYİ ODASI
YÖNETİM KURULU BAŞKANI

Türkiye 2012 yılında Çin’den sonra yine en fazla büyümeyi gerçekleştiren ülke olacaktır. Büyüme rakamının yüzde 8,5 civarlarında olması beklenmektedir. Euro Bölgesi’ndeki ve Ortadoğu’daki tüm olumsuzluklara rağmen bu büyümeyi yakalamak gerçekten bir başarının hikâyesidir. Dünya Bankası küresel ekonomik beklenti raporunda Türkiye’nin büyümesini 2010 yılında yüzde 6,3, 2011 yılında yüzde 4,2 ve 2012 yılında yüzde 4,7 düzeyinde öngörürken, Euro Bölgesi’nde yaşanan ülke notlarının düşürülmesinin ardından Türkiye’nin 2012’deki büyüme tahminini revize ederek yüzde 2,9’a indirmiştir. Dünya Bankası daha önceki yıllarda olduğu gibi 2012’deki tahminini tutturamayacaktır. Bunun yanında 2012’de Türkiye büyüme rakamlarında OECD tahmini yüzde 3,0, IMF tahmini yüzde 2,2, Orta Vadeli Program çerçevesinde yüzde 4 öngörülmüştür. Bu tahminler Euro Bölgesi’nde kriz ve belirsizliklerin son derece yoğunlaştığı zamanda yapılmıştır. Ocak 2012 döneminde Euro Bölgesi ülkelerinin aldığı önlemler arttırılmış,

sorunlara çözüm getirilmeye çalışılmıştır. Dolayısıyla AB ülkelerindeki belirsizliklerde bir nebze de olsa iyileşmenin olduğunu bu yakın dönemde görüyoruz.

“Ocak 2012 döneminde Euro Bölgesi ülkelerinin aldığı önlemler arttırılmış, sorunlara çözüm getirilmeye çalışılmıştır. Dolayısıyla AB ülkelerindeki belirsizliklerde bir nebze de olsa iyileşmenin olduğunu bu yakın dönemde görüyoruz.”

"Euro Bölgesindeki belirsizlikler azaldıkça ve dış kaynak finansman ihtiyaçları genişletildikçe, yurt içindeki kredi faiz oranlarında normalleşme sürecine girileceğini tahmin ediyoruz."

Ekonomi yönetiminiz mali politikaları ve bütçe disiplini açısından sıkı para politikaları uygulamaktadır. Hükümetin bütçe hedeflerinde GSYİH'da yüzde 1 oranında bütçe açığını hedeflemesi çok önemlidir. Euro Bölgesi'ndeki birçok ülkede bütçe açık oranları yüzde 10 - 15 düzeyindedir. Aynı zamanda Türkiye kamu borç stokunun GSYİH'ya oranı 2011 yılında yüzde 39 seviyelerine düşmüş olması da çok önemlidir.

Ekonomi yönetiminizin ve Merkez Bankasının eş güdümlü olarak hareket etmesi, Euro Bölgesi krizindeki olumsuzlukları azaltmaya ve kompanse etmeye başlamıştır. 2012 yılında çıkarılacak Teşvik Yasası'ndaki değişiklikler cari açığı azaltacak yatırımlarla desteklenirse ve dışarıdan gelecek yabancı yatırım kaynak-

ları da gelmeye devam ederse Türkiye bu büyümeyi yakalayabilir hatta yüzde 4'ün üzerinde büyümeyi de gerçekleştirebilir. Merkez Bankamızın döviz sepeti kuru hedefinin 2,10 - 2,15 seviyelerinde olduğunu ve bu seviyeleri geçtiği takdirde Merkez Bankası ta-

rafından direkt müdahalenin yapılacağını sinyallerini görmekteyiz. Bu gelişmelerle kurlardaki aşırı sert hareketler önlenmiş olacaktır. 1,75 - 1,85 dolar kuru bandı hem ithalatçı hem de ihracatçı açısından kabul edilebilir seviyelerdir.

Merkez Bankasının uyguladığı gecelik fonlamadaki faiz koridoru bandı yüzde 5,75 - yüzde 12,5 düzeyindedir. Bu koridordaki faiz bandı çok geniş bir skaladadır. Bu oranların yüzde 12,5 seviyelerinin daha aşağılara gelmesiyle bankaların iç piyasalara uygulayacağı faizler de düşme eğilimi gösterecektir. Bu yüksek faiz oranları, işletmelerimizin finansman maliyetlerini yükselterek kârlılık oranlarını düşürmektedir. Kâr edemeyen şirketler yatırım yapamaz. Bu da istihdamı negatif yönde etkiler. Euro Bölgesi'ndeki belirsizlikler azaldıkça ve dış kaynak finansman ihtiyaçları genişletildikçe, yurt içindeki kredi faiz oranlarında normalleşme sürecine girileceğini tahmin ediyoruz. Önümüzdeki aylarda iyileşme oldukça faiz oranlarında kademeli olarak 2012'nin ikinci çeyreğinde düşme eğilimi göstereceğini düşünüyoruz.

Türkiye büyümesini düşürerek ve yüksek cari açığa yola devam edemez. Türkiye en az yüzde 5 - 6 üzerinde büyüme yakalamalıdır. Ekonomi yönetiminizin ve Merkez Bankasının alacağı tedbirlerle ve yurt içi üretimi destekleyen üretim modeliyle büyümeye katkı sağlanacaktır. Bunun yanında cari açığı azaltacak teşvik politikalarıyla, Ar-Ge desteklerini arttırarak katma değeri yüksek ürünlerin üretimini sağlamak büyümemizi olumlu etkileyecektir. Diğer taraftan Anayasa değişikliği çalışmaları ve yargıda yapılacak reformlar demokrasi kalitemizin yükselmesine de katkı sağlayacaktır.

“Türkiye ekonomisi 2012’de de büyüyecek”

MÜJDAT KEÇECİ
DENİZLİ SANAYİ ODASI
YÖNETİM KURULU BAŞKANI

2011’de gayrisafi yurt içi hasılasındaki büyüme ile dünya rekoru kıran Türkiye’nin, 2012’de nasıl bir performans sergileyeceği merak konusu. Merkez Bankası, başta kredi maliyetlerini yükseltmek olmak üzere ısınan ekonomiyi soğutmak için çeşitli adımlar attı. Tarihi seviyelere çıkan dış ticaret açığı ve cari açığın 2012’de alacağı hal, uluslararası kuruluşların nezdinde

Türkiye’nin algılanmasını belirleyecek. 2011’de TL, son yılların en büyük kaybını yaşamış ve bu da ihracatçılarımızın uluslararası rekabetçiliğine olumlu yansımıştır.

Biz Türkiye ekonomisinin 2011 kadar olmasa bile, 2012’de de büyüyeceğini öngörüyoruz. Bu öyle kimi yabancı kuruluşlarca dile getirildiği gibi yüzde 2 seviyesinde kalmayacak, bunun kayda değer oranda ilerisinde olacağını düşünüyoruz. Dünyada kriz çok daha derinleşmedikçe Orta Vadeli Program’da öngörülen yüzde 4’lük hedefin gerçekleştirilebilir olduğu kanısındayız. Türkiye son derece dinamik bir ülke. 2001 krizini izleyen yıllarda yakaladığı ekonomik ve siyasal istikrar, Türkiye’yi dünyanın sayılı ekonomileri arasına dâhil etmekle kalmamış, aynı zamanda bölgesinin en önemli aktörlerinden biri yapmıştır. Bu konumunu koruduğu sürece, ülkemizin çok daha ileri gitmemesi için bir neden bulunmamaktadır. İş dünyası olarak biz üzerimize düşeni yapmaya hazırız.

“2001 krizini izleyen yıllarda yakaladığı ekonomik ve siyasal istikrar, Türkiye’yi bölgesinin en önemli aktörlerinden biri yapmıştır.”

"Ekonominin reel gücü sanayidir"

ENDER YORGANCILAR
EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
YÖNETİM KURULU BAŞKANI

Ekonomik göstergeler açısından değerlendirdiğimizde; 2011 yılında Türkiye başarılı bir performans sergilemiştir. Yüksek oranlı büyüme, düşen işsizlik ve iyileşen bütçe yapısı, Cumhuriyet tarihinin ihracat rekoru, ekonomiye ilişkin olumlu gelişmelerin başlıcaları olurken; rekor kıran dış ticaret açığı ile cari açık, yükselen enflasyon ve faizler de olumsuz gelişmeler hanesine kaydedilmiştir.

Bu tablo ile Türkiye ekonomisi gelişmiş ülkeler, özellikle de AB'den ayrılmayı başarmıştır. Ancak 2012 yılına ilişkin öngörüler ve beklentiler endişe yaratacak unsurlar içermektedir.

Gerek dünya genelinde gerekse ülkemizde 2011 yılı iyi sorgulanmalı ve 2012 yılında olası risklere ve belirsizliklere karşı hazırlıklı olunması gereği bulunmaktadır.

2011 yılında daralmaya sebep olan, Avrupa'nın bütçe dengeleri ve borçlar nedeniyle yaşadığı sorunların benzerini Türkiye'nin cari açık kanalından yaşamaması için gerekli önlemler alınmalıdır. Bu çerçevede yatırım, üretim ve istihdam referanslı politikalar ve teşvik önlemleri hayata geçirilmelidir. Şubat ayında çıkarılacak yeni

teşvik paketi ile iller arasında yaratılan haksız rekabetin giderilmesini ümit ediyoruz.

Bu süreçte; para ve maliye politikaları ve dolayısıyla yapımcıları arasında çok sıkı bir işbirliği ve koordinasyon sağlanmalıdır.

AB ve dünya ekonomisindeki gelişmelere bağlı olarak Türkiye'de hem nominal kurlar hem de çapraz kurlardaki dalgalanmalar bir süre daha devam edecektir. Bu çalkantılardan etkilenmemek için tüm sanayicilerin çok daha dikkatli davranması gereken bir dönem Türkiye'yi beklemektedir.

Orta Vadeli Program'da ortaya konulan yüzde 4 oranındaki büyüme, Dünya Bankası ve IMF tahminlerinin üzerinde olsa da 2012 yılına dair büyüme beklentim en az yüzde 4'tür.

Üyelerimize yapmış olduğumuz ekonomik değerlendirme anketinde de büyüme beklentisi yüzde 4, cari açık / GSYİH (yüzde) -8,3, dolar kuru 2,05 TL ve Euro için 2,55 öngörüsünde bulunulmuştur.

Yine aynı ankette 2012 yatırım planlarına ilişkin sorduğumuz soruda; üyelerimizin yüzde 50'sinin yatırım

"İş dünyasını hapse girmekle iş yapmak arasında ince bir çizgide bırakan maddeler, endişeleri giderecek şekilde değiştirilmelidir."

yapacakları ancak yapılacak yatırımlarda yeni yatırımların oranı yüzde 8 iken, modernizasyon yatırımları yüzde 41, kapasite arttırımına ilişkin yatırımlar yüzde 36 pay almıştır. Bu sonuç, 2012'ye dair ortaya konulan belirsizlikleri çok açık ortaya koymaktadır. Diğer yandan 2012 yılı için olumsuz beklentiler, üyelerimizin yüzde 31'inde ciro ve kârlarının azalacağı, yüzde 29'unda da cironun artarken, kârın azalacağına ilişkin öngöründe bulunulmasına yol açmıştır.

Türkiye coğrafi ve ekonomik konumu ile risklerden etkilenebilecek bir konumda yer almaktadır. Küresel piyasalardaki belirsizlik ortamının devam etmesi, en önemli pazarlarımızdan olan Avrupa Birliğinin olumsuz gidişatının zincirleme yansımaları, likit kalma zorunluluğu, teknoloji ve inovasyon konularında yeterli seviyeye ulaşamaması vb. risklerimiz, hepimizi ve ekonomi yönetimini 2012'yi ciddiyetle takip etme zorunluluğunda bırakmaktadır.

2012 yılının ilk yarısı için Avrupa kaynaklı belirsizliklerin devam edeceği, seçim yılı olması sebebiyle AB'de siyasi iradenin çok fazla riske girmeyeceğini söylememiz mümkündür.

Merkez Bankası Başkanının 2012 yılında en çok değerlendirilecek para olarak TL'yi açıklaması, döviz kurlarında gerilemeyi öngörmektedir. Kurların yeniden eksik değerlendirilmesi durumunda, ülke içinde üretim ve buna bağlı olarak da yeni yatırım teşvik önlemlerinin etkisi de az olacaktır. Hükümetten beklentimiz, sanayicimizin kurların altında ezilmemesidir.

Özellikle 2011 yılında tanık olduğumuz üretemeyen ülkelerin içine düştüğü çıkmaz dikkate alındığında; 2012 yılında, ekonominin reel gücünün üretim yani sanayi olduğu unutulmaması gereken bir gerçektir. Ekonomik ve sosyal yapısal sorunların giderilmesi için;

- Bugün ve yarın rekabet üstünlüğünün en önemli unsurunun nitelikli işgücü olması nedeniyle eğitim,
- Kayıtdışı ekonominin yarattığı haksız rekabetin engellenmesi amacıyla vergi,
- Yavaş işlemesi ve çağın gereklerine yeterince cevap verememesi nedeniyle hukuk,
- Güçlü ekonomiye sahip olmanın yenilik ve teknoloji üretiminden geçmesi dolayısıyla Ar-Ge,
- Rekabetçi üretim, ithalatın azaltılması ve ihracatın artırılması amacıyla yatırım stratejileri,
- Tarım, sanayi ve hizmet sektörünün takibine imkân verecek bir veri tabanından geçmesi, dolayısıyla ekonomi envanterini içeren yapısal reformlar bir an önce gerçekleştirilmelidir.

Diğer yandan, iş hayatı ile ilgili çok önemli 3 konu (Çek Yasası, TTK ve SPK) 2012 yılında gündemimizin ana maddesini oluşturmaktadır. 78 kişinin hapsede olduğu ve 1500 davanın beklediği Çek Yasası'nda, iş yapmayı imkânsız hale getiren Türk Ticaret Kanunu'nda ve Sermaye Piyasası Tebliği'nde gerekli revizyonun yapılması yönündeki girişimlerimizi sürdürüyoruz. İş dünyasını hapse girmekle iş yapmak arasında ince bir çizgide bırakan maddeler, endişeleri giderecek şekilde değiştirilmelidir.

Avrupa başta olmak üzere durağan bir seyir izleyeceği tahmin edilen global piyasalar, Türkiye'ye yapısal sorunlarını çözmek ve dünya ile rekabet gücünü arttırmak için zaman tanımış durumdadır. Ekonomimiz bu fırsatı değerlendirebilecek güce ve deneyime sahiptir. Global ekonomik kriz ortamında, krizi fırsata çeviren Uzakdoğu ülkelerinin başarısının bir benzerini gerçekleştirmek için çok çalışmamız ve çok üretmemiz gerekmektedir.

2012 yılı için, ekonomimizin ve sanayimizin başarılı, verimli, kârlı ve üretken bir yıl geçirmesini ve beklentilerin iyi yönetilmesini temenni ediyorum.

“Krizlerden sonra büyümenin tetikleyicisi sanayi olmuştur”

C. TANIL KÜÇÜK
İSTANBUL SANAYİ ODASI
YÖNETİM KURULU BAŞKANI

Küresel krizin en şiddetli yaşandığı 2009 yılında, yüzde 0,7 oranında küçülen dünya ekonomisi alınan önlemlerin etkisiyle 2010’da yüzde 5,1 oranında büyümüş, büyüme oranı gelişmiş ülkeler için yüzde 3,1; gelişmekte olanlar içinse yüzde 7,3 olmuştur. 2010 yılındaki nispi toparlanmayı takiben 2011’de gelişmiş ülkelerde yüksek oranlı kamu borçları, zayıf bankacılık yapısı ve düşük büyüme performansından; gelişmekte olanlarda da enflasyon baskısı ve yoğun sermaye akımının yarattığı kırılganlıktan kaynaklanan sorunlar yaşandı. Her iki ülke grubundaki bu sorunlar nedeniyle, uluslararası kuruluşlar 2012’ye yönelik büyüme beklentilerini iki kez aşağıya çekmek durumunda kaldılar.

Küresel ekonomik krizin ardından güçlü ve hızlı bir toparlanma sürecine giren Türkiye, 2010 yılında sabit fiyatlarla yüzde 9 oranında büyümüştü. Bu büyümenin lokomotifini ise yüzde 12,6’lık katma değer artışı ile sanayi sektörü olmuştur. 2010 yılında 2009’daki düşüşü telafi ederek artıya geçen Türkiye, büyümesini 2011’de de sürdürmeyi başarmıştır. 2011’in ilk dokuz ayı sonundaki büyüme oranı yüzde 9,6’dır. Sanayi üreti-

mi ve ihracatın son çeyrekte de olumlu bir seyir ortaya koyması ile 2011’in en az yüzde 8 oranında bir büyüme ile kapanacağı neredeyse kesinleşmiş görünmektedir.

2011’deki bu başarının yanında, küresel ölçekte ortaya çıkan belirsizlikler ve 2011’deki yüksek büyümenin baz etkisi ile büyümenin 2012’de bir miktar hız kesmesi beklenmektedir. 2012 yılı Ekonomik Programında 2012 için öngörülen büyüme oranı yüzde 4’tür. Programda 2012’de tarım sektörünün yüzde 3, sanayi sektörünün yüzde 3,5 ve hizmetler sektörünün de yüzde 4,3 oranlarında büyümesi beklenmektedir. GSYİH verilerine harcamalar bazında baktığımızda, toplam cari nihai tüketim harcamalarının 2010’da yüzde 5,8, 2011’de yüzde 6,2 arttığı, 2012 için öngörülen oranın ise yüzde 3 olduğu görülmektedir. 2010’da sabit fiyatlarla yüzde 30,2, 2011’de yüzde 19,3 oranlarında artan sabit sermaye yatırım harcamalarında 2012 için öngörülen artış oranı ise yüzde 6,2’dir. Bu oranlar, 2012’de ekonomideki büyümenin 2010 ve 2011’e kıyasla daha yavaş bir hızda büyümesinin beklendiğine işaret etmektedir. Ekonomi 2012’de de büyümeye devam edecek fakat

“Önümüzdeki bu kritik süreçte sanayimize büyük görev düşecektir. 2012’yi kazanmak için yapılması gereken, sanayimizin mücadelesine destek vermek ve rekabet gücünü arttıracak adımları süratle atmaktır.”

büyüme hızı, büyük olasılıkla daha önceki iki yıla kıyasla daha küçük kalacaktır.

Türkiye, 2010 ve 2011 yıllarında dünyada en yüksek büyüme oranına sahip ülkeler arasında ilk sıralarda gelirken, cari açık / GSYİH oranında da başlarda yer almaktadır. Büyümedeki bu göz doldurucu performansın yanında, yüksek cari açık maalesef 2011'de de ekonomimizin en kırılgan tarafını oluşturmuş, dış ticaret açığımız 100 milyar dolara yaklaşırken, cari açığımız da 70 milyar doları aşmıştır. Bu cephede iyi bir haber, cari açığın artış hızında son dönemde bir yavaşlama ortaya çıkmasıdır.

2011 ekonomisindeki olumlu gelişmelerden biri de, bu yıl bütçe açığının 2010'a göre yüzde 56,5 oranında azalmasıdır. Öte yandan işsizlik oranının Nisan döneminden bu yana tek hanede seyrediyor olması da moralleri düzeltmektedir. Bu olumlu tarafların yanında, ÜFE'de yüzde 13,33, TÜFE'de ise yüzde 10,45'lik artışlarla 2011'i enflasyonda çift hane ile kapatmamız, ekonomi karnemizdeki kırık notlardan birini oluşturmuştur. Bazı önemli alanlardaki kırık notlarımıza rağmen sonuç olarak 2011, özellikle büyüme açısından başarılı geçmiştir. Şimdi önümüzdeki mesele, zor geçeceği yönünde tahminler yapılan 2012'de de her şeye rağmen büyümeyi yüksek hızda ve daha sağlıklı temeller üzerinde devam ettirebilmektir.

Bu noktada şunu da hatırlatmalıyız ki, Türkiye ekonomisinde son yıllardaki tablo, dışarıdan kaynak girişi devam ettiği sürece büyümenin sürdüğüne işaret etmektedir. Dolayısıyla küresel ekonomide sermaye akışını radikal biçimde etkileyecek gelişmeler yaşanmadığı takdirde, büyümede 2012'de de öngörülenden daha yüksek bir oran elde edilmesi muhtemeldir. Kısaca 2012, ekonomi açısından beklendiği kadar olumsuz bir yıl olmayabilir. İyimser olduğu düşünülebilecek bu yaklaşımın ötesinde 2012'nin; talebin yavaşlaması, faiz oranlarının artış eğilimine girmesi, kurlardaki yukarı doğru hareketin devam etmesi gibi, üretimi olumsuz etkileyebilecek bazı riskler taşıdığı açıktır. Şunu hatırlatmalıyız ki, 2001 krizi sonrasında da küresel kriz sonrasında da büyümenin tetikleyicisi sanayimiz olmuştur. Önümüzdeki bu kritik süreçte de sanayimize büyük görev düşecektir. O halde 2012'yi kazanmak için yapılması gereken, sanayimizin mücadelesine destek vermek ve rekabet gücünü arttıracak adımları süratle atmaktır. Diğer taraftan eş zamanlı olarak cari açık sorununu hafifletecek, büyümeyi dışarıdan gelen kaynağa bağımlı yapıdan mümkün olduğunca çıkaracak yapısal dönüşüm adımlarını süratle atmaya da bir diğer zorunluluğumuzdur.

“Öngörülen büyüme rakamı, Türkiye ekonomisinin yavaşlayacağı sinyali vermektir”

MUSTAFA BOYDAK
KAYSERİ SANAYİ ODASI
YÖNETİM KURULU BAŞKANI

Makro ekonomik göstergelerimizin, cari işlemler açığı hariç, oldukça olumlu bir seyir izlediğini memnuniyetle görüyoruz. Bizde durum böyleyken, geçmiş yıllarda hiç aklımıza gelmeyen, her ekonomik kriz yaşadığımız dönemde müracaat ettiğimiz Avrupa ve ABD ekonomisinde ise olabildiğince olumsuz bir seyir gözümüze çarpmaktadır. Bu bölgelerde yaşanan ekonomik sorunların kısa vadede çözülemeyecek olması da dünyaya entegre olmuş, gelişmiş ekonomilerle üst düzeyde ilişkileri bulunan, ihracatının neredeyse yüzde 50'lik kısmını AB ülkelerine yapan ülkemizin 2012 beklentilerini açıkçası olumsuz etkilemektedir. Hükümetimizin kamuoyuna verdiği ön bilgilendirmede, 2012 yılı için büyüme rakamının yüzde 4 olarak mütalaa edilmesi, 2012'de yavaşlayacak bir Türkiye ekonomisinin sinyallerini vermektedir. Özellikle 2011 yılı için bankacılık sektörüne, kredi büyümesinde yavaşlatıcı tedbirler getirilmesi de gelecek dönem için bir önlem olarak algılanmaktadır. Daha doğrusu ısınan ekonomiyi soğutmak için gerek Merkez Bankası gerekse BDDK bir dizi tedbiri hayata geçirmiş bulunmaktadır.

Ülkemizin son 2 yılda ekonomik alanda göstermiş olduğu başarıyı, tüm AB ülkeleri gıpta ile takip etmekte-

ler. Ancak bizim elde ettiğimiz başarıları, artı hanemize yazdırabilmek için önümüzdeki 5 yıllık süreyi de istikrarlı bir şekilde ortalama yıllık yüzde 6'lık bir büyüme ile sürdürmemiz gerekmektedir. Sanayimizin rekabetçiliği her geçen yıl artmakla beraber sürdürülebilir bir büyümeyi yakalayabilmek için işveren - çalışan ilişkilerinde bir zafiyet yaşanmamalıdır. Bunun da yolu, iş yaşamını ilgilendiren yasal düzenlemelerin ülke gerçeklerine uygun ele alınmasından geçmektedir. Gelecek dönemde Meclis'e gelmesi beklenen iş yasası ile ilgili düzenlemelerin büyümemizi destekleyecek bir anlayışta hazırlanması, tüm tarafların menfaatine olacaktır. Özellikle dış siyasi gelişmeler 2011 yılında da baş döndürücü bir hızla devam etmiştir. Yanı başımızdaki Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da yaşananlar, Türkiye açısından son derece önemli olup, siyasi istikrarın kaybolma riski de karşımıza çıkmaktadır. Akılcı politikalarla, uluslararası toplumdan ayrılmadan gelişmeleri takip etmemiz gerekirken, her zaman barışçı anlayışımızı korumamız ülkemizin uzun vadeli çıkarları bakımından son derece önemlidir.

“Ülkemizin son 2 yılda ekonomik alanda göstermiş olduğu başarıyı, tüm AB ülkeleri gıpta ile takip etmekte. Ancak bizim elde ettiğimiz başarıları, artı hanemize yazdırabilmek için önümüzdeki 5 yıllık süreyi de istikrarlı bir şekilde ortalama yıllık yüzde 6'lık bir büyüme ile sürdürmemiz gerekmektedir.”

“Mali disiplinden taviz verilmemesini bekliyoruz”

AYHAN ZEYTİNOĞLU
KOCAELİ SANAYİ ODASI
YÖNETİM KURULU BAŞKANI

Türkiye 2011 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 8,2 büyüdü. Üst üste üç çeyrek büyüme son derece sevindirici bir gelişmedir. Büyümenin kaynağı, büyük ölçüde iç talep, tüketim ve ithalat ağırlıklı oldu dolayısıyla yılı yüksek bir cari açık ile kapatacağız.

Bununla birlikte 2011 yılı büyüme tahminimiz yüzde 9 düzeyindedir. Avrupa’da yaşanan kriz ve baz etkisi nedeniyle tahminlerimize göre 2012 yılında büyüme oranımız hız kesecektir. Bununla birlikte beklentimiz; 2023 hedeflerine ulaşmak için Orta Vadeli Program’da konan yüzde 4’ün üzerinde büyüme performansı sergileyebilmektir. Bu oranın her yıl yüzde 6 seviyelerinde olması gerektiğini düşünürüz.

2023’e kadar hem hızlı büyüyecek hem de cari açığı azaltacak ve bu büyümeyi sürdürülebilir kılmak istiyorsak; rekabet gücümüzü kıran unsurları yok etmeli, ihracata ve üretime dayalı bir büyüme modeline geçmeliyiz.

Avrupa’daki kriz ve bütçe açığı sıkıntılarının bize yansımaları talep daralması şeklinde olacaktır. Biz sanayicilerin yatırımlar için fon bulmada sıkıntı çekeceğini düşünüyorum. Bu nedenle faiz artışları da kaçınılmaz olacaktır.

Hükümetimizin, bankalarımızın diğer ülkelerden fonlanması yönünde çalışma yapması gerektiğini düşünürüz.

Türkiye ekonomisindeki büyüme umut verici olmakla bir-

likte 2012, özellikle ülkemiz dışındaki ekonomik gelişmeler nedeniyle değişik bir yıl olacaktır. 2012 aynı zamanda dünya konjonktürü bakımından belirsizliklerin olduğu bir yıldır. Yüzde 40’ın üzerinde ihracat yaptığımız Avrupa’daki kriz bizi etkileyecektir.

Dış ticaret açığının yüksek olması, bütçe açığının ise düşük gerçekleşmesi hızlı büyümeye, enflasyon ise TL’nin değer kaybına neden oluyor. 2012 yılında bu kavramlar daha da önem kazanacaktır.

TL’nin değer kazanmasının temel nedeni faizlerin artmasıdır. Reel sektör temsilcileri olarak faizlerin düşmesini istiyoruz. TL’nin değer kazanmasını olumsuz buluyoruz. Bu durumda ihracatımız zarar görecektir.

2012 yılı enflasyonunun, alınan tedbirlerle 2011’in altında olacağını öngörüyoruz. Ancak ithalattaki artış nedeniyle enflasyonda da artış olacağından endişe ediyoruz.

Biliyorsunuz Merkez Bankası enflasyon raporunu açıkladı. Ekonomideki yavaşlamaya uyumlu bir enflasyon hedefi var. Bu yılın hedefi önceki yılın fiili gerçekleşmesinden düşüktür. Bu noktada mali disiplinden taviz verilmemesini bekliyoruz.

Bu rapora göre TL’nin değerlenmesi söz konusudur. Bunun da son birkaç aydır düşme eğilimine giren cari açığımızı tekrar yükseltmesinden endişe ediyoruz.

“2023’e kadar hem hızlı büyüyecek hem de cari açığı azaltacak ve bu büyümeyi sürdürülebilir kılmak istiyorsak; rekabet gücümüzü kıran unsurları yok etmeli, ihracata ve üretime dayalı bir büyüme modeline geçmeliyiz.”

“Temel amaç, Ar-Ge’ye dayalı yüksek katma değerli üretimi desteklemek olmalıdır”

TAHİR BÜYÜKHELVACIGİL
KONYA SANAYİ ODASI
YÖNETİM KURULU BAŞKANI

Küresel yapı, dünya ekonomisinde son zamanlarda yaşanan dalgalanmaların ve belirsizliklerin nedenlerini belki de hiç bu kadar sorgulamamıştı. ABD’de başlayan finansal krizin, Avrupa ve neredeyse tüm dünyaya yayılması ‘küresel kriz ve etkilerini’ dünyanın bir numaralı gündemi haline getirdi.

2011 yılı Türkiye açısından başarılı bir yıl olsa da 2012’nin nasıl olacağı konusunda pek çok görüş var. Bugün itibarıyla geldiğimiz nokta ise tartışmayı AB üzerine yoğunlaştırmakta, hangi ülkelerin dalgalanmadan hangi düzeyde etkilendiği sorusuna cevap aranmasına neden olmaktadır. “2012 Avrupa için nasıl olacak?” sorusu gündemdeki önemini yitirmeden varlığını sürdürmektedir.

Söze Avrupa’dan başlamam, doğal olarak dünyanın birçok bölgesine göre ekonomik açıdan bölgenin bizim için öneminden kaynaklanmaktadır. 135 milyar doları bulan ihracatımızın neredeyse yüzde 50’sini hali hazırda AB’ye yapıyoruz. Bir başka deyişle Türkiye ve AB karşılıklı ticarete önemli birer paydaştır. Dolayısıyla Avrupa

coğrafyasında yaşanacak yeni süreçlerin, ülkemizi de olumlu ya da olumsuz yönde etkileyeceği unutulmalıdır.

2011 yılında Türkiye, 135 milyar dolar ihracat yaparak 132 milyar dolar olan 2008 krizi öncesi ihracat rakamını geride bıraktı. 246 gümrük kapısına ihracat yapan ülkemiz, 2011 yılının ilk 3 çeyreğinde yüzde 9,6 büyüyerek Çin’den sonra dünyanın en hızlı büyüyen ekonomisi olmayı başardı. Dünya ekonomisinde rüzgârlar giderek sertleşirken, Ortadoğu ve Afrika bölgesinde sular henüz durulmamışken, Türkiye’de özel sektör ekonomi yönetiminin desteğiyle ihracatta Cumhuriyet tarihinin rekorunun kırılması gurur verici.

İhracat, büyüme ve işsizlikte rakamlar olumlu yönde ilerlerken, 2010 yılında 71 milyar 661 milyon dolar olan cari açık, 2011’de yüzde 47,7 artarak 105 milyar 879 milyon doları buldu. İhracatın, ithalatı karşılama oranı yüzde 56’ya geriledi. Ekonomi yönetiminin de kabul ettiği bu kara deliği kapatacak önlemler bir an önce alınmalıdır. Ekonomi yönetimi tarafından yeni teş-

“2012 yılında ülkemizin ekonomik büyümede pek çok ülkeye göre çok daha iyi bir performans göstereceğini, cari açık konusunda alınacak önlemlerle bir toparlanma yaşanacağını tahmin ediyoruz.”

"2011-2021 yılları arasında Türkiye'de kamuda; sağlık, haberleşme, ulaştırma, enerji gibi alanlarda 600 milyar dolar civarında ileri teknoloji harcaması yapılacağı hesaplanmaktadır. Dolayısıyla ihracatın yanı sıra, yerli firmalarımızın kamudaki bu yatırım pastasından daha fazla pay alması için çalışmalar yapılmalı, yerli firmaların ileri teknoloji üretimi teşvik edilmelidir."

vik sisteminde, bu yönde önlemler alındığını ve cari açık verdiğimiz sektörlere yatırımın destekleneceğini duy-mak bizlerin cesaretini arttırmaktadır.

Akılda tutulması gereken bir diğer nokta; 2012 yılına, 2011'de elde ettiklerimiz, kazandıklarımız ya da kaybettiklerimiz ile devam edeceğimizdir. Bütün bunları karşımıza aldığımızda biçimlenen resmin yorumlanması, beklentilerimizin gerçekçiliğini ortaya koymaktadır. 2012 yılında ülkemizin ekonomik büyümede pek çok ülkeye göre çok daha iyi bir performans göstereceğini, cari açık konusunda alınacak önlemlerle bir toparlanma yaşanacağını tahmin ediyoruz. Zira 2012 ihracatı ile ilgili rakamların ilki olan Ocak ayı bizi iyimserliğe sevk etmektedir. 2012'nin ilk ayında ihracat, 2011'in aynı ayına oranla yüzde 10 artışla 10 milyar 554 milyon dolar seviyesine ulaştı. 2012 yılında temel amaç; Türk özel sektörünün Ar-Ge'ye dayalı yüksek katma değerli üretimini destekleyerek cari açığı iyileştirmek, başta

Latin Amerika ve Hindistan olmak üzere pazardaki risk yönetimine uygun yeni alanlar bulmak, kontrollü bir ithalat politikası ile ihracat avantajının küresel bir avantaja dönüştürülmesini sağlamak olmalıdır. Hali hazırda, ülkemizde bunu sağlayacak bir ekonomi yönetimi ve başarılı bir özel sektör bulunmaktadır.

Özellikle 2011 yılında Türkiye'nin toplam ihracatının 126 milyar doları, yani yüzde 93,4'ünün sanayi ürünü olması dikkatlerden kaçırılmaması gereken bir konudur. Sonuç olarak, büyüyen ve gelişen Türkiye ekonomisinin geleceğinde sanayi sektörü giderek artan bir öneme kavuşacaktır. Öte yandan, küresel piyasalarda yaşanan belirsizlik ortamı, ülkemizin iç ekonomik dinamiklerinin çok daha önemli bir yapıya kavuşmasına neden olmaktadır. Bu bağlamda Türkiye'nin gelişen altyapısı sanayimize yeni fırsatlar sunmaktadır. 2011-2021 yılları arasında Türkiye'de kamuda; sağlık, haberleşme, ulaştırma, enerji gibi alanlarda 600 milyar dolar civarında ileri teknoloji harcaması yapılacağı hesaplanmaktadır. Dolayısıyla ihracatın yanı sıra, yerli firmalarımızın kamudaki bu yatırım pastasından daha fazla pay alması için çalışmalar yapılmalı, yerli firmaların ileri teknoloji üretimi teşvik edilmelidir.

Bugün Türkiye, gerçekten 10 sene önce hayal bile edemeyeceğimiz bir noktaya geldi. Elbette yapmamız gereken daha çok şey var. Ancak hiçbir şey için geç değil. Hz. Mevlana'nın ifadesi ile "Yaşadığın zamanın fırsatını elden kaçırmadın; vaktin adamı da, genci de, yaşlısı da sensin." Belki petrol ülkesi değiliz fakat girişimcilik ruhumuz, mücadele azmimiz, tecrübemiz, sanayi altyapımız, genç ve dinamik nüfusumuz, ekonomide yüksek büyüme potansiyelimiz bizim fırsatlarımız.

ASO Medya Dergisi aracılığıyla bu fırsatların iyi değerlendirildiği bir 2012 yılı diliyorum.

Daha İyisi İçin Değişim...

444 6 465
444 6 HMK
Medyar İstiklal Harbi

Türk Markası

www.hidromek.com.tr
www.facebook.com/hidromek.tr

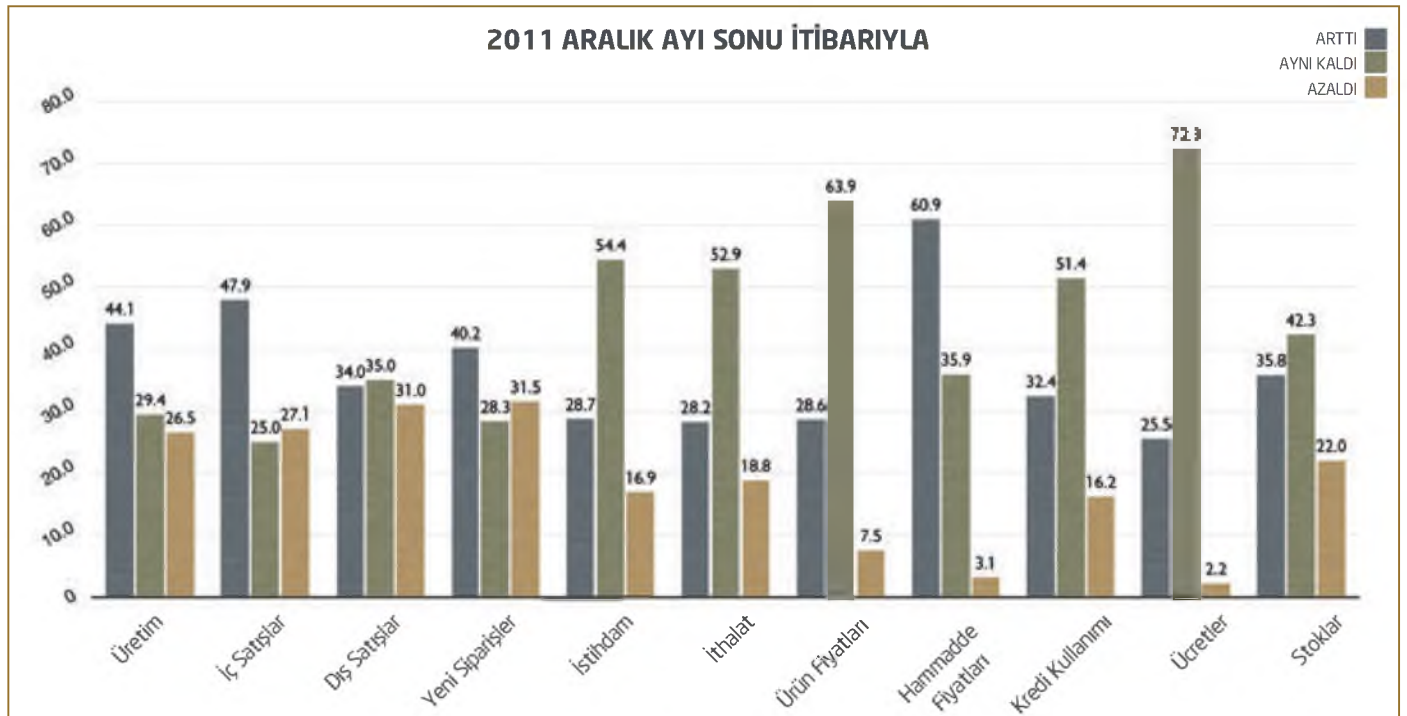
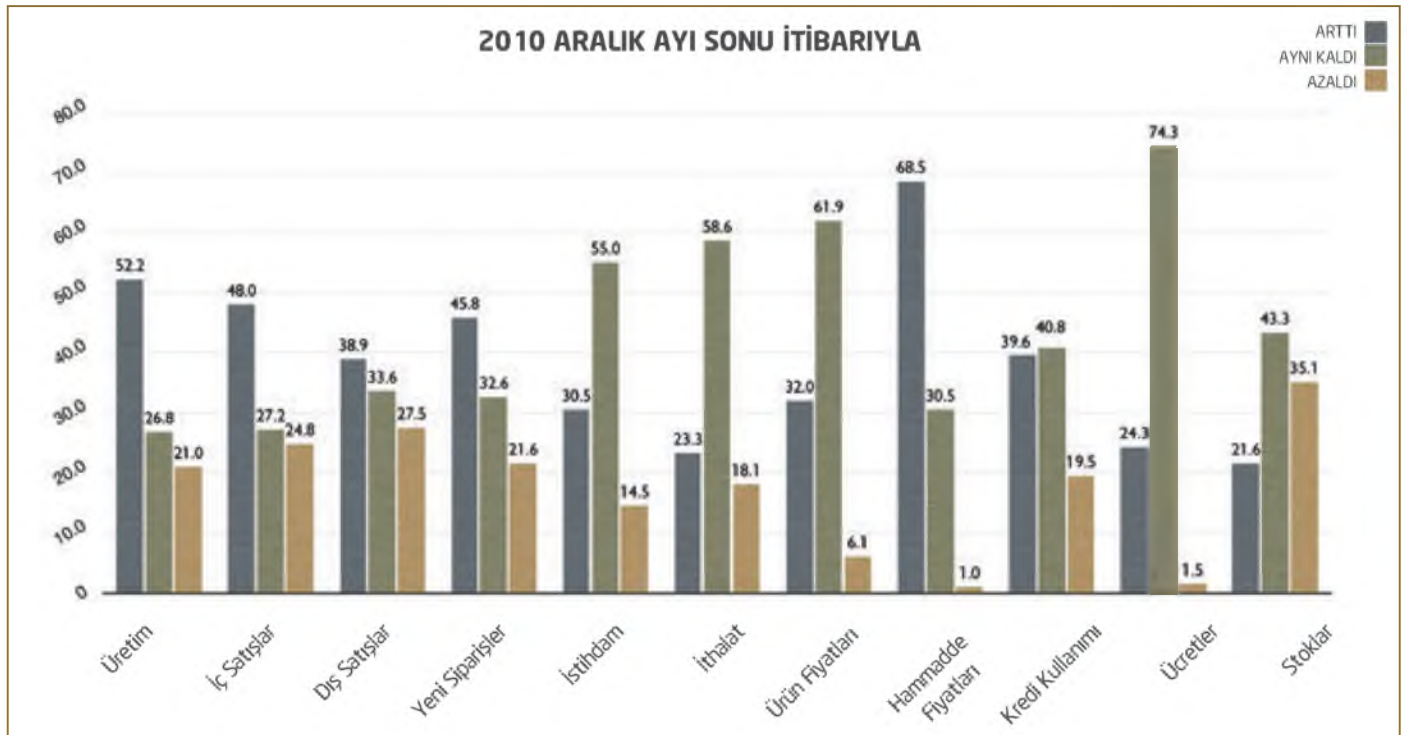
HİDROMEK

ANKARA SANAYİ ODASI

ASO ÜYELERİ EĞİLİM ANKETİ RAPORU

ASO üyelerinin mevcut durumlarını tespit etmek üzere yapılan eğilim anketi tüm üyelere gönderilmiş olup, ankete katılım oranı 2010 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla % 4,4, 2011 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla ise % 3,6 olmuştur.

Üretim

2010 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla firmaların % 52,2'si üretimlerinin arttığını, % 26,8'i aynı kaldığını, % 21'i azaldığını, 2011 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla ise % 44,1'i üretimlerinin arttığını, % 29,4'ü aynı kaldığını, % 26,5'si azaldığını bildirmiştir.

İç Satışlar

2010 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla firmaların % 48'i iç satışların arttığını, % 27,2'si aynı kaldığını, % 24,8'si azaldığını, 2011 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla ise % 47,9'u iç satışların arttığını, % 25'i aynı kaldığını, % 27,1'i azaldığını bildirmiştir.

Dış Satışlar

2010 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla firmaların % 38,9'u dış satışların arttığını, % 33,6'sı aynı kaldığını, % 27,5'i azaldığını, 2011 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla ise % 34'ü dış satışların arttığını, % 35'i aynı kaldığını, % 31'i azaldığını bildirmiştir.

Yeni Siparişler

2010 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla firmaların % 45,8'i yeni siparişlerin arttığını, % 32,6'sı aynı kaldığını, % 21,6'sı azaldığını, 2011 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla ise % 40,2'si yeni siparişlerin arttığını, % 28,3'ü aynı kaldığını, % 31,5'i azaldığını bildirmiştir.

İstihdam

2010 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla firmaların % 30,5'i istihdamın arttığını, % 55'i aynı kaldığını, % 14,5'i azaldığını, 2011 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla ise % 28,7'si istihdamın arttığını, % 54,4'ü aynı kaldığını, % 16,9'u azaldığını bildirmiştir.

İthalat

2010 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla firmaların % 23,3'ü ithalatın arttığını, % 58,6'sı aynı kaldığını, % 18,1'i azaldığını, 2011 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla ise % 28,2'i ithalatın arttığını, % 52,9'u aynı kaldığını, % 18,8'i azaldığını bildirmiştir.

Ürün Fiyatları

2010 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla firmaların % 32'si ürün fiyatlarının arttığını, % 61,9'u aynı kaldığını, % 6,1'i azaldığını, 2011 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla ise % 28,6'sı ürün fiyatlarının arttığını, % 63,9'u aynı kaldığını, % 7,5'i azaldığını bildirmiştir.

Hammadde Fiyatları

2010 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla firmaların % 68,5'si hammadde fiyatlarının arttığını, % 30,5'i aynı kaldığını, % 1'i azaldığını, 2011 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla ise % 60,9'u hammadde fiyatlarının arttığını, % 35,9'u aynı kaldığını, % 3,1'i azaldığını bildirmiştir.

Kredi Kullanımı

2010 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla firmaların % 39,6'sı kredi kullanımının arttığını, % 40,8'i aynı kaldığını, % 19,5'i azaldığını, 2011 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla ise % 32,4'ü kredi kullanımının arttığını, % 51,4'ü aynı kaldığını, % 16,2'si azaldığını bildirmiştir.

Ücretler

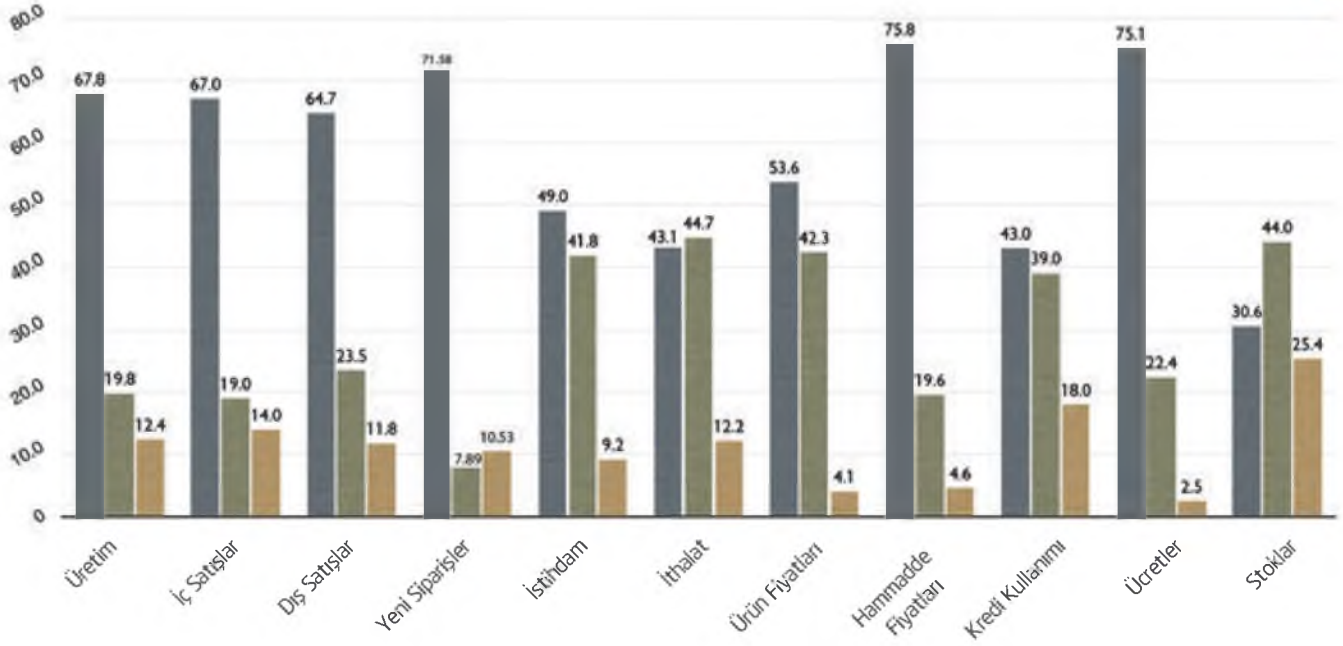
2010 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla firmaların % 24,3'ü ücretlerin arttığını, % 74,3'ü aynı kaldığını, % 1,5'i azaldığını, 2011 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla ise % 25,5'i ücretlerin arttığını, % 72,3'ü aynı kaldığını, % 2,2'si azaldığını bildirmiştir.

Stoklar

2010 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla firmaların % 21,6'sı stokların arttığını, % 43,3'ü aynı kaldığını, % 35,1'i azaldığını, 2011 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla ise % 35,8'i stokların arttığını, % 42,3'ü aynı kaldığını, % 22'si azaldığını bildirmiştir.

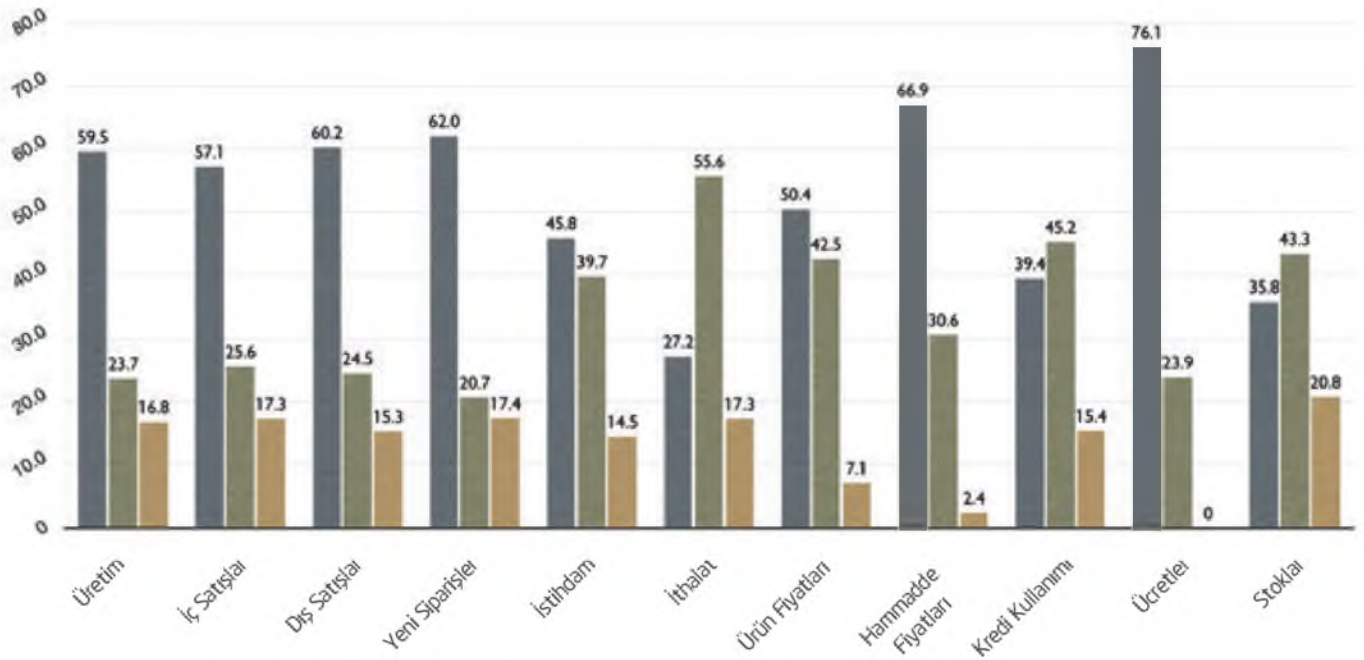
2011 YILI KALANI İÇİN BEKLENTİLER

ARTACAK
AYNI KALACAK
AZALACAK

2012 YILI İÇİN BEKLENTİLER

ARTACAK
AYNI KALACAK
AZALACAK

Üretim

2011 yılında firmaların % 67,8'i üretimlerinin artacağını, % 19,8'i aynı kalacağını, % 12,4'ü azalacağını, 2012 yılında ise firmaların % 59,5'i üretimlerinin artacağını, % 23,7'si aynı kalacağını, % 16,8'i azalacağını beklediklerini bildirmiştir.

İç Satışlar

2011 yılında firmaların % 67'si iç satışların artacağını, % 19'u aynı kalacağını, % 14'ü azalacağını, 2012 yılında ise firmaların % 57,1'i iç satışların artacağını, % 25,6'sı aynı kalacağını, % 17,3'ü azalacağını beklediklerini bildirmiştir.

Dış Satışlar

2011 yılında firmaların % 64,7'si dış satışların artacağını, % 23,5'i aynı kalacağını, % 11,8'i azalacağını, 2012 yılında ise firmaların % 60,2'si dış satışların artacağını, % 24,5'i aynı kalacağını, % 15,3'ü azalacağını beklediklerini bildirmiştir.

Yeni Siparişler

2011 yılında firmaların % 71,58'i yeni siparişlerin artacağını, % 17,89'u aynı kalacağını, % 10,53'ü azalacağını, 2012 yılında ise firmaların % 62'si yeni siparişlerin artacağını, % 20,7'si aynı kalacağını, % 17,4'ü azalacağını beklediklerini bildirmiştir.

İstihdam

2011 yılında firmaların % 49'u istihdamın artacağını, % 41,8'i aynı kalacağını, % 9,2'si azalacağını, 2012 yılında ise firmaların % 45,8'i istihdamın artacağını, % 39,7'si aynı kalacağını, % 14,5'i azalacağını beklediklerini bildirmiştir.

İthalat

2011 yılında firmaların % 43,1'i ithalatın artacağını, % 44,7'si aynı kalacağını, % 12,2'si azalacağını, 2012 yılında ise firmaların % 27,2'si ithalatın artacağını, % 55,6'sı aynı kalacağını, % 17,3'ü azalacağını beklediklerini bildirmiştir.

Ürün Fiyatları

2011 yılında firmaların % 53,6'sı ürün fiyatlarının artacağını, % 42,3'ü aynı kalacağını, % 4,1'i azalacağını, 2012 yılında ise firmaların % 50,4'ü ürün fiyatlarının artacağını, % 42,5'i aynı kalacağını, % 7,1'i azalacağını beklediklerini bildirmiştir.

Hammadde Fiyatları

2011 yılında firmaların % 75,8'i hammadde fiyatlarının artacağını, % 19,6'sı aynı kalacağını, % 4,6'sı azalacağını, 2012 yılında ise firmaların % 66,9'u hammadde fiyatlarının artacağını, % 30,6'sı aynı kalacağını, % 2,4'ü azalacağını beklediklerini bildirmiştir.

Kredi Kullanımı

2011 yılında firmaların % 43'ü kredi kullanımının artacağını, % 39'u aynı kalacağını, % 18'i azalacağını, 2012 yılında ise firmaların % 39,4'ü kredi kullanımının artacağını, % 45,2'si aynı kalacağını, % 15,4'ü azalacağını beklediklerini bildirmiştir.

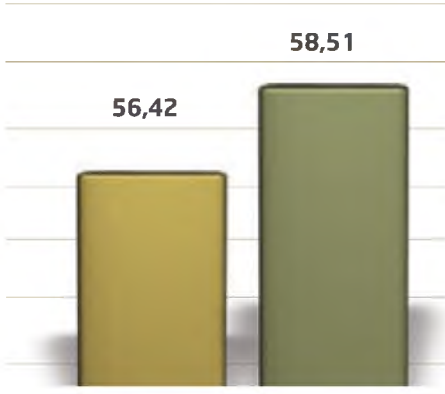
Ücretler

2011 yılında firmaların % 75,1'i ücretlerin artacağını, % 22,4'ü aynı kalacağını, % 2,5'i azalacağını, 2012 yılında ise firmaların % 76,1'i ücretlerin artacağını, % 23,9'u aynı kalacağını beklediklerini bildirmiştir.

Stoklar

2011 yılında firmaların % 30,6'sı stokların artacağını, % 44'ü aynı kalacağını, % 25,4'ü azalacağını, 2012 yılında ise firmaların % 35,8'i stokların artacağını, % 43,3'ü aynı kalacağını, % 20,8'i azalacağını beklediklerini bildirmiştir.

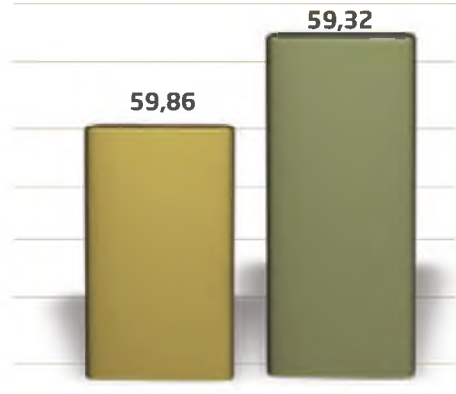
ORTALAMA KAPASİTE KULLANIM ORANI

2010 Yılı Eylül Sonu Ortalama

2010 Yılı Aralık Sonu Ortalama

ORTALAMA KAPASİTE KULLANIM ORANI

2011 Yılı Eylül Sonu Ortalama

2011 Yılı Aralık Sonu Ortalama

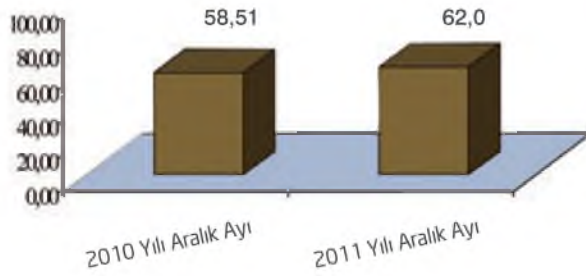
Firmalar toplamında ortalama kapasite kullanım oranına bakıldığında;

2010 yılı Eylül ayı sonu itibarıyla % 56,42, 2011 yılı Eylül ayı sonu itibarıyla % 59,86,

2010 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla % 58,51, 2011 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla ise % 59,32,

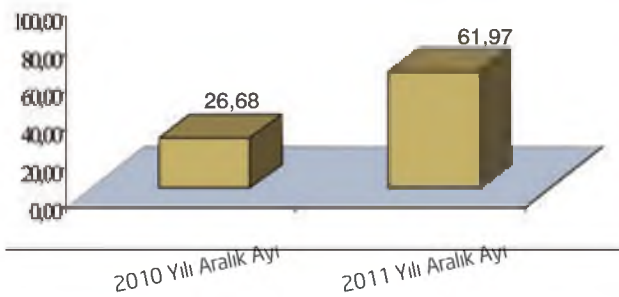
olarak belirlenmiştir.

KAPASİTE KULLANIM ORANI

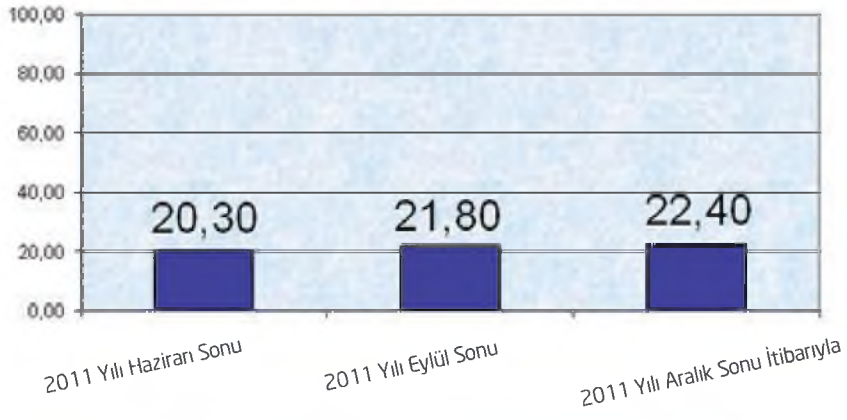
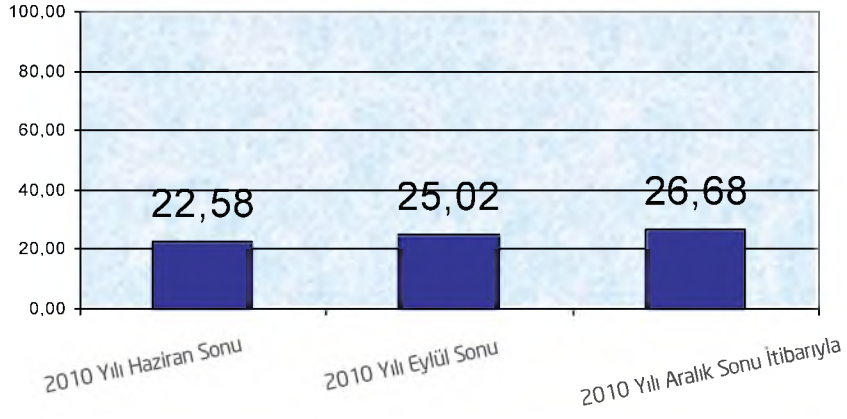
2010 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla, ortalama kapasite kullanım oranı % 58,51, 2011 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla bu oran % 62,0 olarak belirlenmiştir

İHRACAT YAPAN FİRMALAR ORANI

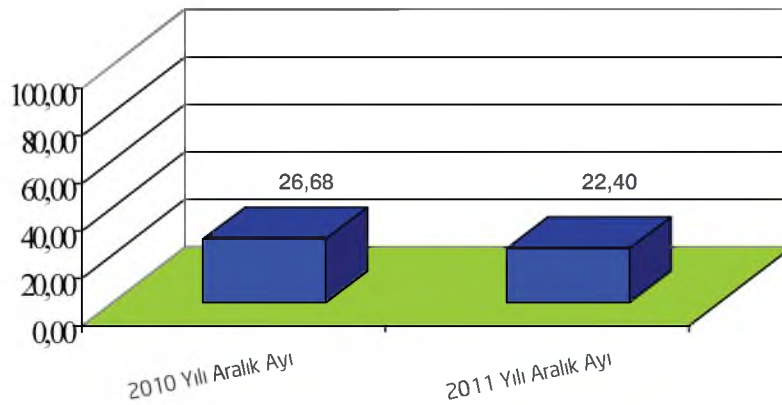

İhracat

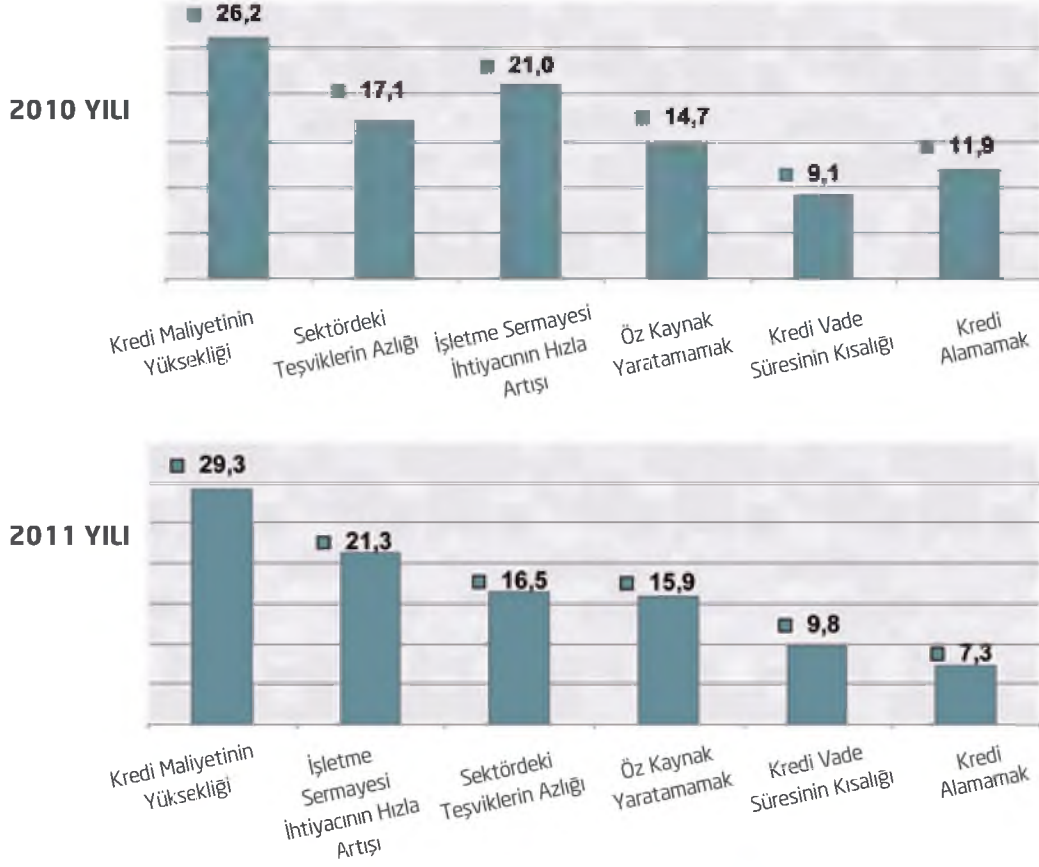
2010 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla ankete cevap veren firmalar içinde ihracat yapan firmalar oranı % 26,68 iken, 2011 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla bu oran % 61,97'dir.

ORTALAMA OLARAK İHRACATIN TOPLAM CİRO İÇİNDEKİ PAYI

Ortalama olarak firmaların yaptıkları ihracatın toplam ciroları içindeki paylarına baktığımız zaman; 2010 Haziran ayı sonu itibarıyla % 22,58, 2011 yılı Haziran ayı sonu itibarıyla % 20,30, 2010 Eylül ayı sonu itibarıyla % 25,02, 2011 yılı Eylül ayı sonu itibarıyla % 21,80, 2010 Aralık ayı sonu itibarıyla % 26,68, 2011 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla % 22,40, olduğu, sonuç olarak; 2010 yılı Aralık ayı itibarıyla ihracatın toplam ciro içindeki payı % 26,68, 2011 yılı Aralık ayı itibarıyla ihracatın toplam ciro içindeki payı % 22,40 olduğu görülmektedir.

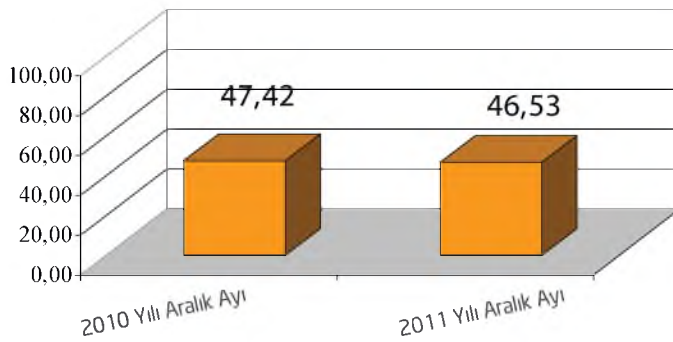
İHRACATIN TOPLAM CİRO İÇİNDEKİ PAYI

FİNANSMAN DARBOĞAZININ NEDENLERİ

Firmalar finansal darboğazı nedeni olarak; 2010 yılında % 26,2'si 2011 yılında ise % 29,3'ü ise kredi maliyetinin yüksek oluşuna, 2010 yılında % 17,1'i, 2011 yılında ise % 16,5'i sektördeki teşviklerin azlığına, 2010 yılında % 21'i, 2011 yılında ise % 21,3'ü işletme sermayesi ihtiyacının hızlı artışına, 2010 yılında % 14,7'si, 2011 yılında ise % 15,9'u özkaynak yaratamamalarına, 2010 yılında 9,1'i, 2011 yılında ise % 9,8'i kredi vade süresinin kısalığına, 2010 yılında % 11,9'u, 2011 yılında ise % 7,3'ü kredi alamamaya, bağlamaktadırlar.

FİNANSMAN DAR BOĞAZ İÇİNDE OLAN FİRMA

Finansman darboğazı içinde olduklarını bildiren firmaların oranı, 2010 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla %47,52, 2011 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla % 46,53'dür.

30'dan fazla ülkede
**DÜNYANIN HARCINI
TAŞIYORUZ!**

Hazır beton ve inşaat sektörünün ihtiyaçları için yenilikçi ve zorlu koşullarda yüksek performans gösteren farklı tip ve modellerde transmikser üretiyoruz.

NT GRUP TRANSMİKSER

ASO KOBİ-İHRACAT ÖDÜLÜ

Merkez

Saray Mah. 195. Sokak No: 1
(Eski İstanbul Yolu 27. Km) Kazan | ANKARA
T: +90 312 815 50 06 F: +90 312 815 41 94

ntgrup@ntgrup.com.tr

www.namantekstil.com

Şube

İkitelli OSB Turgut Özal Cad. Pik Dökümcüler Koop.
B/4 Blok No. 9 İkitelli | İSTANBUL
T: +90 212 485 48 90 F: +90 212 485 83 90

ISO 9001:2008
OHSAS 18001

www.ntgrup.com.tr

DOSYA

Küreselleşme Sürecinde Anahtar Rol: Enerji Politikaları

YRD. DOÇ. DR. ABDULLAH ÖZDEMİR

Adnan Menderes Üniversitesi, Nazilli İİBF, İktisat Bölümü

Giriş

Günümüzde bilişim teknolojilerindeki gelişmeler insanların birbirleriyle iletişimlerinin hızını çok yüksek seviyelere çıkarmıştır. Dünyanın herhangi bir yerinde üretilen bir ürün, uydu yayınlarına ve internete konu olabildiği anda neredeyse bütün ülkelerden talep görebilmektedir. Bu durum tüm dünyanın tek bir pazar haline gelmesini sağladığı gibi aynı zamanda toplumları yeni bir forma sokmaktadır. Bu form, toplumların artık "tüketim toplumu" olarak adlandırılmasına neden olmaktadır.

Günümüz insanının alışkanlıkları bırakın yüz yıl öncesi, on yıl öncesine göre bile önemli ölçüde değişmiştir. Bilişim teknolojilerinde meydana gelen gelişmeler, insanları yeni teknolojiye uymaya zorlamakta ancak yeni teknoloji, tüketiciler tarafından satın alındığı andan itibaren eski teknoloji konumuna düşmektedir. Teknolojik ürünler, insan yaşantısının daha kaliteli olması için geliştirilirken, uygulanan küresel pazarlama çabaları neticesinde bu gerçek göz ardı edilir hale gelmiştir. Daha yeni ya da en yeniye sahip olma düşüncesi elektronik çağın nimetlerinin araç değil maalesef amaç haline gelmesine neden olmaktadır. Bunun nedeni "devamlı tüketim" düşüncesinin insanlara bir zorunluluk gibi algılatılmasından ve dayatılmasından kaynaklanmaktadır. Bu süreçte tüketim toplumu, fiziksel ihtiyaçların tatmininden çok psikolojik ve sosyal ihtiyaçların tatmini ile ilgilenmektedir. Tüketim, toplum yapısı insanları salt bu eylemle değerlendirmektedir.

Gerek değişen teknolojiye uyum çabası gerekse tüketim toplumunun doyurulması çabaları işletmelerin kullandıkları enerji miktarının artmasına neden olmaktadır. İşletmelerin artan enerji talebi yanında bireyler de yeni teknolojik ürünleri kullanabilmek ve gündelik yaşamlarını sürdürebilmek için daha fazla enerjiye ihtiyaç duymaktadırlar. İşte artan bu enerji talebinin nasıl karşılanacağı ise en gelişmişinden en az gelişmişine kadar tüm toplumların temel sorunu haline gelmiştir.

Değişen dünyayı tanımlamada küreselleşme kavramı yoğun olarak kullanılmaktadır. Küresel dünya; ülkelerin birbirleri hakkında daha fazla bilgiye sahip olduğu bir yapıyı göstermektedir. Bu ise ülkelerin enerji politikalarında iki temel değişime neden olmuştur. Birinci politika değişikliği gelişmiş ülkelerin, gelişmekte olan ülke enerji kaynaklarına sahip olma mücadelesini daha da yoğun hale getirmektedir. İkinci politika değişikliği ise enerji kullanımına bağlı olarak artmaya başlayan, yirminci yüzyılın sonlarında kendini gösteren ve içinde bulunduğumuz yüzyılı da yakından etkileyen çevre sorunları konusunda yaşanmaktadır.

Ülkelerin ayakta kalabilmeleri, küresel dünyanın enerji politikalarına ve stratejik rekabetçi yapıya uyum sağlayabilme yeteneklerine bağlıdır. Küreselleşme, devletleri hazır olup olmadıklarına bakmaksızın, dünya ölçeğinde bir rekabete sokmuştur. Değişen dünya, rekabetin boyutunda da önemli değişimler meydana getirmektedir.

Küreselleşme Kavramı

Küreselleşme kavramı her ne kadar günümüzde yoğun olarak kullanılsa da İtalyan iktisatçı Geminiano Montanari daha 1680 yılında dünya ticaretinin gelişmesini ifade etmek için kullanmıştır (Yorgun, 1998: 7). Bu kadar uzun bir geçmişi olmasına karşılık "küreselleşme" kavramının 1980'li yıllardan itibaren daha belirgin olarak kullanılmasında ve gelişmesinde, teknolojiye gelişmelerin hızlanması, bilgi ekonomisinin daha çok öne çıkması, dünyada yaşanan neo-liberal politikaların yükselişi, çok uluslu sermayenin küresel bir pazarda gelişmesi gibi faktörler etkili olmuştur (Gülşen, 2004: 148).

Küreselleşme genel bir ifadeyle, ulusal sınırların önemini azaldığı, birtakım ekonomik, sosyal ve insani değerlerin dünyanın her yerine dağıldığı; homojenleşmenin, görsel iletişim ve ulaştırmanın yaygınlaşması ile dünyanın her yerinde görülmesi olarak tanımlanmaktadır (Pehlivan, 2010: 4).

Birleşmiş Milletler Küresel Yönetim Komisyonu ise küreselleşmeyi, çok uluslu şirketlerin güçlenmesi, birleşmelerinde ve iletişimlerinde yeni bir boyuta ulaşmaları ve OECD'ye üye ülkelerdeki "serbestleşme" girişimleri ile tanımlamaktadır. Küreselleşme ayrıca; üretimin mekânsal anlamda yaygınlaşması, finansal piyasaların entegrasyonu, benzer tüketim ürünlerinin ve ticaretin tek tipliliği olarak da açıklanmaktadır (Aydemir ve Kaya, 2007: 265).

Küreselleşme; politik, sosyal ya da toplumsal, kültürel ve ekonomik faktörlerin bir araya gelmesiyle ortaya çıkan bir olgudur. Ama hepsinden önemlisi, dünyanın her yerindeki insanların birbirleriyle iletişimlerinin hızı ve kapsamını arttıran bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmedir. Bu açıklama doğrultusunda Anthony Giddens küreselleşmeyi; bir süpermarket rafında, artık insanların, meyve ve sebzelerin mevsiminin gelmesini beklemelerine gerek olmaması olarak tanımlamaktadır (Giddens, 2005: 50-52).

Küreselleşme, kapitalist sistem var olduğundan beri yeryüzünde olan, fakat farklı boyutlar ve görüntülerle var olan bir olgudur. Günümüzde hem üretim ilişkilerinin ortaya koyduğu olanaklardan yararlanan

rak hem de finansal alanda gerçekleştirilen kolaylıklarla bütün bir dünya belirli zenginlikleri kapsayacak biçimde güçlü sermayenin yönetimi altına girmiştir (Önder, 2004: 56).

Küreselleşme kavramını ekonomistler piyasa mantığıyla değerlendirirken, sosyal siyasetçiler insan merkezli, ideolojik yaklaşım belirleyenler ise milliyetçi ve ulusal değerleri öne çıkararak açıklamaktadırlar (Yavaşlar, 2007: 5).

Bu açıdan Went, küreselleşme üzerine üç farklı düşünsel tepkinin ortaya çıktığını saptamaktadır. Birincisi küreselleşmenin yeni ve kaçınılmaz bir kesin eğilim olduğu düşüncesidir. Bu bakış açısı da kendi içinde ikiye ayrılmaktadır. Birinci grup neo-liberallerdir. Bunlar küreselleşmeyi her açıdan olumlu sonuçlarıyla ortaya koymaktadırlar. İkinci grup ise neo-Marksistlerdir. Bunlar ise küreselleşmenin bir olgu olduğuna inanmakta fakat yarattığı küresel eşitsizliğe karşı çareler bulunması gerektiğini düşünmektedirler. İkinci bakış açısı kapitalizmin zaten uluslararasılaşma eğilimine sahip olduğunu ve ekonomik olarak yeni bir şey olmadığını ancak ortada bir küreselleşme ideolojisi olduğunu savunan görüştür. Üçüncüsü "dünya ekonomisinin örgütlenmesi ve işleyişi için önemli anlamlar taşıyan ciddi değişimlerin başladığı" düşüncesidir. Ancak üçüncü bakış açısı aynı zamanda küreselleşme ideologlarının (neoliberalerin) birçok iddiasının abartılı olduğunu da savunmaktadır (Went'ten Aktaran Hatipoğlu, 2009: 34).

Küreselleşme hakkında birçok farklı görüşün öne sürülmesi sonucunda insanlar; küreselleşme taraftarı, karşıtları ve kararsızlar olarak üçe bölünmüştür. Küreselleşme taraftarları, küreselleşmenin dünyanın geri kalmış ve geliştirmekte olan ülkelere, gelişmiş ülkeleri yakalayıp onların sahip olduğu yaşam standartlarına ulaşma şansını verebileceğini düşünmektedirler. Küreselleşme karşıtları ise bunun tam aksini iddia ederek küreselleşmeyi fakirliğin ve eşitsizliğin artmasının nedeni olarak görmektedirler. Kararsız olanlar ise düzensiz bir küreselleşmeden fakir ve zengin ülkelerin küreselleşmeden ne şekilde yararlanacaklarını merak etmektedirler (Şamiloğlu, 2002: 1).

Küreselleşmenin Özellikleri

Dünyanın giderek daha küçük hâle gelmesi şeklinde sıklıkla tanımlanan küreselleşme ayırt edici karakteristikleriyle bu işlevini yerine getirmektedir. Küreselleşmenin temel belirleyici özelliklerini aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür (<http://www.ekodialog.com>):

- Tüketim alışkanlıklarının değişmesi ve tüketici davranışlarında tüketim hızına yönelik artış,
- Kaynakların üretiminin, pazarlamasının, dağıtımının, tüketiminin ulusal ölçekten uluslararası ölçüğe dönüşmesi,
- Ticaretin ve ekonominin dijitalleşmesi,
- Bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişmesi,
- Mal ve hizmet üretiminde ileri teknolojinin kullanılması,
- Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra iki kutuplu (sosyalizm ve liberalizm) dünyanın çözünmesi, ekonomik duvarların önemli oranda ortadan kalkması,
- Küresel değişim,
- Esnek, dinamik, değişken ve tempolu çevrelerin ve piyasaların ortaya çıkması,
- Hızlı gelişen teknoloji,
- Dijital devrim,
- Artan rekabet,
- Yenilik,
- Artan bilgiye paralel olarak bilinmeyenlerin de artması,
- Araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin artması,
- İnsan kaynakları alanında yaşanan köklü değişimler,
- Ekonomik dinamizm ve teknolojik yenilikler
- Ticaretin liberalizasyonu,
- Finansal piyasaların giderek genişlemesi ve güç kazanması.

Küreselleşme ve Artan Enerji Kullanımı

Ülkelerin gelişmiş ya da az gelişmiş olarak nitelendirilmeleri, sahip oldukları sermaye stoklarının bir sonucu-

dur. Sermaye stokları güçlü olan ülkeler gelişmiş, güçlü olmayan ülkeler ise az gelişmiş ya da daha iyimser bir söylemle gelişmekte olan ülkeler olarak tanımlanmaktadır. Sermaye stoklarının temel belirleyicisi ise toplumun gerçekleştirdiği tasarruflardır. Geliri fazla olan ülkeler daha fazla yatırım yapacak, fazla yatırım üretimi, üretim ise geliri fazlaştıracaktır. Görüldüğü gibi, gelişmiş ülkeler kendi kendini besleyen bir sistem özelliği göstermekte iken, az gelişmiş ülkelerde ise bu çark tam tersi yönde işlemekte ve sistem kendi kendini bitiren bir özellik göstermektedir.

Günümüzde enerji ihtiyacı sürekli artmaktadır. Sanayi üretiminin makineleşmesi yani üretimin kas gücünden daha çok buhar gücüyle çalışan makinelere dayanması anlamına gelmektedir. Bu durum ekonomik büyümenin ve refah artışının enerjiye daha da bağımlı olmasına anlamına gelmektedir. Her ne kadar enerji, ekonomik büyümeye yol açan tek girdi olmasa da ekonomik büyüme için son derece önemli ya da hayati bir girdi konumundadır. Belirli bir ekonomik büyüme hızı ise ancak belli bir seviyede enerji tüketmekle olabilmektedir. Enerji kullanmadan üretim yapmak ve üretilen mal ve hizmetleri tüketiciye sunmak mümkün değildir. Bu yüzden enerji girdisinde oluşacak bir aksama ekonomiyi üretim darboğazına sokabilecektir (Ghosh, 2002: 125-129).

Aşağıdaki Çizelge 1’de 2010 yılı itibarıyla dünyada ülkelerin enerji üretimlerinde kullanılan kaynakların payları gösterilmektedir:

Çizelge 1. Dünyada Enerji Üretiminde Kaynakların Payı (2010 Yılı)

Enerji Kaynakları	Pay (%)
Petrol	33,0
Kömür	29,6
Doğal gaz	23,8
Hidrolik Enerji	6,5
Nükleer Enerji	5,2
Yenilenebilir Enerji	1,3

Kaynak: BP, 2011.

Çizelge 1’den de görüldüğü gibi dünyada enerji üretiminde en çok kullanılan kaynak petroldür. Üretimde kömür ikinci, doğal gaz ise üçüncü sırada yer almaktadır. Çizelgeden görüldüğü gibi, petrol ve doğal gazın payı yaklaşık yüzde 63 oranına çıkmaktadır. Dünya enerji üretiminde nükleer enerjinin payı yaklaşık yüzde 5 seviyesindedir. Yine Çizelge 1’den yenilenebilir enerji kaynakları üretiminin hâlâ çok az miktarda olduğu görülmektedir. Fosil yakıt rezervlerinin sınırlılığı nedeniyle bu yakıtlara dayalı bir üretim biçiminin varlığı ülkelerin enerji temini konusundaki çalışmalarını daha da hızlandırmalarına neden olmaktadır.

Enerjinin artan tüketiminin dünya açısından gösterilebilmesi amacıyla Çizelge 2’de dünyada birincil enerji tüketimi bölgeler itibarıyla verilmiştir.

Çizelge 2. Dünya Birincil Enerji Tüketimi (Milyon Ton Eşdeğeri Petrol)

Yıllar	Kuzey Amerika	Güney ve Orta Amerika	Avrupa ve Avrasya	Orta Doğu	Afrika	Asya Pasifik	Dünya Toplamı
2000	2757.2	464.4	2821.4	416.2	272.1	2651.2	9382.4
2001	2698.5	467.8	2861.3	439.5	278.4	2720.1	9465.6
2002	2738.9	472.0	2860.7	460.0	286.7	2833.5	9651.8
2003	2761.8	479.4	2925.4	481.5	300.4	3049.3	9997.8
2004	2817.1	500.2	2982.7	514.5	318.0	3349.5	10482.0
2005	2835.4	522.3	2995.4	553.0	324.6	3570.2	10800.9
2006	2821.2	548.1	3027.6	579.1	329.0	3782.8	11087.8
2007	2870.0	569.6	3025.6	601.4	343.6	3988.3	11398.4
2008	2818.0	589.9	3037.4	644.9	354.1	4091.5	11535.8
2009	2683.7	585.0	2853.8	664.9	360.1	4215.6	11363.2
2010	2771.5	611.9	2971.5	701.1	372.6	4573.8	12002.4
2010 Yılı Pay	23,1	5,1	24,8	5,8	3,1	38,1	100

Kaynak: BP, 2011.

Çizelge 2'den de görüldüğü gibi 2000-2010 döneminde dünyada enerji tüketimi bütün bölgelerde artış göstermiştir. 2010 yılında tüketimde en büyük pay Asya Pasifik bölgesinin, ikinci sıra Avrupa ve Avrasya'nın, üçüncü sıra ise Kuzey Amerika bölgesindedir. Asya Pasifik bölgesinde enerji tüketiminde meydana gelen artışın en önemli nedeni Çin'in gerçekleştirdiği tüketimdir. Çünkü 2010 yılında Asya Pasifik bölgesindeki tüketimin yaklaşık yüzde 53'lük kısmı Çin tarafından gerçekleştirilmektedir. Çizelge 2'nin gösterdiği en önemli gerçek, dünyada gelişmiş bölgelerin enerji tüketimlerinin daha da arttığıdır. Dünyada enerji tüketimi 2000 yılına göre 2010 yılında yaklaşık yüzde 28 oranında artış göstermiştir.

Dünyada nükleer enerji tüketiminin en fazla olduğu bölge yüzde 43,6 ile Avrupa ve Avrasya bölgesidir. Bölgede en yüksek tüketim yüzde 15,5 ile Fransa tarafından gerçekleştirilmektedir. Nükleer enerji tüketiminde ikinci sırada yer alan bölge yüzde 34,2 ile Kuzey Amerika'dır. Bu bölge içerisinde ABD dünyada toplam nükleer enerjinin tek başına yüzde 30,7'sini tüketmektedir. Nükleer enerji tüketiminde üçüncü sırada Asya Pasifik bölgesi

yer almaktadır. Bölgede Japonya yüzde 10,6 ile en büyük nükleer enerji tüketicisi ülke konumundadır. Dünya nükleer enerji tüketiminde ilk beş ülke ABD, Fransa, Japonya, Rusya Federasyonu ve Güney Kore olarak sıralanmaktadır. Görüldüğü gibi gelişmiş ülkeler nükleer enerji tüketiminde de ilk sıralarda yer almaktadır.

Enerji kaynaklarına talebin artması beraberinde fiyat artışlarını getirmektedir. Üretim sürecinde girdi olarak kullanılan bu kaynakların ucuz bir şekilde temin edilebilmesi son derece önem taşımaktadır. Çünkü enerji maliyetlerindeki bir düşme firma kârlılıklarını artırırken, maliyetlerdeki bir artış ise kârlılığı azaltıcı bir etki meydana getirecektir. Kâr maksimizasyonu sağlamak isteyen birimler bu nedenle ucuz enerji temini için büyük bir mücadelenin içerisinde girmektedirler. Bu mücadele ise ülkelerin şimdiye kadar benimsedikleri jeopolitikanın yerini jeoekonominin almasına neden olmaktadır.

Değişen üretim, tüketim yapıları ve küreselleşmenin getirdiği yeni yaşam biçimlerinin enerjiye talebi artırdığı daha önce ifade edilmişti. Bunun sayısal olarak görülebilmesi amacıyla aşağıda çizelge 3 düzenlenmiştir.

Çizelge 3. Dünya Enerji Tüketimi (Katrilyon Btu)

Yıllar	Toplam	Bir Önceki Döneme Göre Yüzde Artış
1980	283,7	-
1985	308,6	8,78
1990	347,4	12,57
1995	365,0	5,07
2000	397,8	8,99
2005	471,1	18,43
2006	481,3	2,17
2007	492,6	2,35
2008	504,7	2,46
2009	503,8	-0,18
2010	522,0	3,61
2015	563,0	9,85
2020	608,4	8,06
2025	651,8	7,13
2030	694,7	6,58

Kaynak: http://www.eia.doe.gov/oiaf/ieo/excel/figure_9data.xls

Çizelge 3'te yer alan 1980-2010 dönemi verileri gerçekleşen değerler iken, 2015-2030 dönemi değerleri ise gerçekleşmesi beklenen tahmini değerlerdir. Çizelgeden de görüldüğü gibi, dünyada enerji tüketimi her geçen yıl artış göstermektedir. 1980 yılında yaklaşık 284 katrilyon Btu olan tüketim sürekli artış göstermiş ve 2010 yılında 2009 yılına göre yaklaşık yüzde 3,6 oranında artarak 522 katrilyon Btu'ya çıkmıştır. Değişen tüketim ve üretim yapısı enerji kullanımının 2015 - 2030 döneminde de artarak süreceğine işaret etmektedir. Eğer 2030 yılındaki enerji tüketimi rakamları belirtildiği gibi gerçekleşirse, 1980 - 2030 döneminde tüketim yaklaşık 2,45 kat artmış olacaktır. Yine bugüne göre tüketimin 2030 yılında yaklaşık yüzde 45 oranında, 2035 yılında ise yüzde 60 oranında artış göstereceği tahmin edilmektedir. Artan tüketim, ülkeleri enerji konusunda yeni politikalar üretmeye zorlamaktadır. Küreselleşmenin toplumda, kültürde ve siyasette meydana getirdiği önemli değişimler, enerji politikalarının da değişimine neden olmaktadır.

Aşağıdaki çizelge 4'te 2010 yılı itibarıyla dünyada ülkelerin enerji tüketimlerinde kullanılan kaynakların payları verilmiştir.

Çizelge 4. Dünyada Enerji Tüketiminde Kaynakların Payı (2010 Yılı)

Enerji Kaynakları	Pay (%)
Petrol	34,0
Kömür	30,0
Doğal gaz	24,0
Hidrolik Enerji	6,0
Nükleer Enerji	5,0
Yenilenebilir Enerji	1,0

Kaynak: BP, 2011.

Çizelge 4'ten de görüldüğü gibi dünyada enerji tüketiminde en çok kullanılan kaynak üretimde de olduğu gibi petroldür. Tüketimde kömür ikinci sırada yer almakta iken, doğal gaz ise üçüncü sırada yer almaktadır. Petrol ve doğal gazın tüketimdeki payı yüzde 64 oranındadır.

Aşağıda verilen çizelge 5'te Türkiye'de genel enerji tüketiminde kaynakların paylarına yer verilmektedir.

Çizelge 5. Türkiye'de Genel Enerji Tüketiminde Kaynakların Payları (%)

	2000	2010	2020
Petrol	40,6	26,1	21,6
Doğal gaz	16	29,3	25,2
Kömür	30,4	37,3	42,5
Hidroelektrik	3	3,3	2,8
Diğer	10	4	7,9

Kaynak: DEK, 2010: 21.

Çizelge 5'ten de görüldüğü gibi, 2000 yılında en fazla kullanılan enerji kaynağı petrol olmasına karşılık, 2010 yılında bu kaynağın kullanımı azalmıştır. 2020 yılında petrol kullanımının daha da azalacağı tahmin edilmektedir. 2000 yılında enerji tüketiminde kömür ikinci, doğal gaz ise üçüncü sırada yer almasına karşılık, 2010 yılına gelindiğinde kömür tüketiminin birinci sıraya, doğal gaz tüketiminin ise ikinci sıraya yükseldiği görülmektedir. 2020 yılında yine en fazla tüketilen kaynağın kömür olacağı, doğal gaz tüketiminin ise ikinci sırada yer alacağı tahmin edilmektedir. 2009 yılında, birincil enerji tüketiminde petrolün payı yüzde 31, doğal gazın payı ise yüzde 32 olmuştur. İhtiyaç duyulan petrolün yüzde 92'si, doğal gazın ise yüzde 97'si ithal edilmiştir. Görüldüğü gibi fosil yakıtların kullanımının artması dışa bağımlılığın artmasına neden olmaktadır.

Dünya enerji konseyinin 2010 yılı raporuna göre Türkiye'de kişi başına GSYİH 9.000 dolar seviyesindeyken enerji tüketimi 2.700 kWh / kişi, kişi başına GSYİH'nin 20.000 dolara çıkması halinde ise bu rakamın yaklaşık 5.000 kWh / kişiye çıkması beklenmektedir. Bu rakamların da gösterdiği gibi hem nüfus hem de gelir artışı enerji kaynaklarına bağımlılığın daha da artmasına neden olacaktır.

Enerji politikalarında meydana gelen değişim iki ana başlık altında incelenebilmektedir. Bunlardan birincisi enerji arz güvenliği konusunda gerçekleşmekte iken, ikincisi ise enerji kullanımının yarattığı çevresel sorunlarla ilgilidir.

1. Enerji Arz Güvenliği:

Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomi Komisyonu enerji arz güvenliğini; bir devletin sosyal ve ekonomik gelişmesinin sınırlanmaması için, enerji tasarrufuna da gereken önem verilerek yeterli miktarda ve uygunlukta enerji

arzına ulaşılabilirlik olarak tanımlanmaktadır (Kovalski and Vilogorac, 2008: 77). Enerji arz güvenliği; toplumun genelini iyiliği ve iyi işleyen bir ekonomi için sürdürülebilir gelişme hedefi çerçevesinde tüm tüketiciler için her fiyatta enerji ürünleri pazarına kesintisiz fiziki erişim sağlamak olarak tanımlanmaktadır (EC, 2000: 9).

Enerji kaynakları günlük yaşantının, enerji ve sanayi ürünleri ise üretimin en önemli ve yaşamsal girdileridir. Bu nedenle ülkenin ve enerji alanının yönetimlerini üstlenenler, toplumun ve ekonominin gereksinim duyduğu enerjiyi kesintisiz, güvenilir, zamanında, temiz ve ucuz yollardan temin etmek ve gerek en uygun fiyatlarla sağlayabilmek gerekse enerji arz güvenliği açısından bu kaynakları çeşitlendirmek zorundadırlar (Pamir, 2005: 68).

Bir ülkenin diğer ülkeler karşısındaki kuvvetini belirleyen ve nispeten istikrarlı bir faktör olarak doğal zenginlikler yer almaktadır. Enerji kaynakları bir ülkenin güç unsuru olarak doğal kaynaklar arasında özel bir yere sahiptir (Cohen, 1996, 22).

Dünyada gelişmiş ülkeler kendi üretim yapılarını sürdürebilmek amacıyla ihtiyaç duydukları enerji kaynaklarına sahip olabilmek için kendi aralarında önemli mücadeleler vermektedir. Bu mücadelenin önemli aktörleri; ABD, AB ülkeleri, Rusya, Çin ve Hindistan'dır.

Dünyanın çatışma haritası çıkarıldığında en yoğun iç veya uluslararası çatışmaların yaşandığı bölgelerin çoğunun, yüksek miktarda enerji kaynaklarına sahip bölgeler olduğu görülmektedir (Ortadoğu, Nijerya, Venezuela, Hazar'da Azerbaycan-Ermenistan anlaşmazlıkları ve hatta doğrudan enerji kaynaklarına sahip olmasa bile bu alanlara coğrafi yakınlığı ve enerji transferinde önemli bir geçiş yolu olması sebebiyle Gürcistan'ı da bu alanlar arasında saymak gerekir). Bu çatışmaların tek sebebinin enerji kaynakları olduğu söylenemese de ilk üç neden arasında sayılabilir. Aktif çatışmaların yaşanmadığı böl-

geler ise uluslararası kamuoyu tarafından güvenli olmayan ya da sorunlu bölgeler olarak tanımlanmaktadır. ABD'deki 11 Eylül saldırıları sonrasında yaşanan güvenlik bunalımları, güvenlik algılamalarına enerji güvenliği bazı yeni bir parametre getirmiştir. Avrupalı ve Kuzey Amerikalı tüketicilerin enerjisini sağlayan bölgeler 11 Eylül sonrasında güvenlik açıklarının en çok verildiği bölgeler olmuştur. Bu sebeple gerek AB ülkeleri gerek NATO ve gerekse ABD bu güvenlik açıklarını kapatmak için yeri geldiğinde silahlı müdahalelerde bulunmaktan kaçınmışlardır. ABD dış politikasının yansımalarını takip eden NATO'nun bu enerji açılımları, Rusya ile ilişkilerin gerginleşmesine neden olmak suretiyle aslında yeni bir güvenlik sorunu yaratmıştır (Özdemir ve Öz, 2008: 267).

Jeoekonomik süreçte gücün önemli göstergesi olan enerji kaynaklarına sahip olma konusunda tüm ülkeler kıyasıya bir rekabet içerisine girmişlerdir. Soğuk savaş döneminin önemli iki süper gücü olan ABD ve Rusya bugün benzer bir çekişmeyi enerji kaynakları sahipliği konusunda yaşamaktadırlar. Ekonomik olarak büyük bir potansiyele sahip olan yeni güç Çin, AB ülkeleri ve Hindistan var olan üretim miktarlarını koruyabilmek için, enerji konusunda güvenliklerini sağlayacak her türlü yola başvurmuşlardır (Mutioğlu ve Özdemir, 2008: 109).

Dünya enerji tüketiminin yüzde 25'ini, dünya benzin tüketiminin yüzde 45'ini gerçekleştiren ve ithalat gereksinimi hızla artan ABD, kendi ihtiyacını karşılamak ve diğer büyük güçlerin bu "sınırlı" kaynaklara erişimini kontrol etme amaçlı stratejileri yıllardır uygulamaya çalışmaktadır (Pamir, 2007: 15).

Eski SSCB'nin dağılmasından sonra Hazar Havzası, başta ABD olmak üzere bütün batılı güçlerin doğrudan ilgi alanına girmiştir. ABD yönetimi bölgeyi kendi dış politika açılımının temel yönlerinden biri olarak açıklamıştır. Brzezinski bölgeyi "Avrasya Balkanları" olarak nitelendirmiştir. "Avrasya Balkanları" terimi ile ifade edilmek istenen,

bölgedeki enerji kaynaklarına tek başına sahip olmak isteyen güç ve güce karşı olanların bölgedeki etnik ve dini sorunları gündeme getirerek, bölgeyi bir "cadı kazanı" haline getirme olasılıklarının bulunduğu. Brzezinski'ye göre "Bu kaynaklara ulaşmak, zenginliğinden pay sahibi olmak ulusal dürtüler uyandıran grup çıkarlarını canlandıran, tarihsel hakları yeniden bilince çıkaran, emperyalist çabaları canlandıran ve uluslararası rekabeti ateşleyen amaçlardır." Böylece Avrasya gelecekte küresel hâkimiyet için mücadelenin üzerinde sürdürüleceği bir satranç tahtası olmaktadır. Satranç tahtasındaki oyunculara göz atacak olursak: batıda AB; güneyde Türkiye, İran, Irak; güneydoğuda Pakistan, Hindistan; kuzeyde Rusya; doğuda yükselen bir güç olan Çin Halk Cumhuriyeti ve ABD'dir. Bölgede bu güçler arasında rekabet bütün şiddeti ile devam etmektedir (Onay, 2002: 45-47).

Sovyetler Birliği'nin dağılması ve yeni cumhuriyetlerin ortaya çıkması ile yukarıda sayılan ülkeler bütün dikkatlerini bu bölgeye yöneltmiştir. Birliğin dağılmasının ardından beliren güç boşluğu nedeni ile Orta Asya bölgesinde yer alan petrol ve doğal gaz rezervleri bölgede ekonomik güç mücadelesinin başlamasında birinci derecede etkili olmuştur. Soğuk savaş sonrasında meydana gelen tek kutuplu dünya düzeninde, zengin doğal kaynaklara sahip Kafkaslar ve Orta Asya, küresel çapta yürütülen mücadelelerin mekânı haline gelmiş durumdadır.

ABD özellikle soğuk savaş döneminde Afrika'ya özel bir ilgi göstermiş, bölgedeki gelişmelerle yakından ilgilenmiştir. Ancak soğuk savaş sonrasında azalan ilgisi, özellikle son dönemde tekrar artmaya başlamıştır.

Dünya kesinleştirilmiş petrol rezervlerinin yüzde 10'unu (115 milyar varil) barındıran ve en az 100 milyar varillik ilave potansiyel rezervi olduğu tahmin edilen Irak'ın işgalinin, tek değilse de en önemli nedenlerinden biri, bu zengin ve düşük üretim maliyetli rezervlerin kontrolü çabalarıdır (Pamir, 2005: 73).

ABD'nin Afrika'daki girişimlerinde, petrol zengini kıtanın başta Çin olmak üzere küresel ekonomik güçlerin cazibe merkezi haline gelmesinin payı büyüktür (Şenay, 2008: 23).

Dünyada tüketilen enerjinin yüzde 16'sını kullanan AB, gerek petrolde gerekse doğal gazda büyük oranlarda

dışa bağımlıdır. Bu oran her yıl hızla artmaktadır. İç üretimin, 2010 yılından itibaren 2030'a kadar giderek hızlanan bir eğilimle azalacağı öngörülmektedir. AB'nin yerli kaynakları oldukça sınırlıdır. Yerli kaynakların üretim maliyetleri de dünya ortalamasının hayli üzerindedir. Genişleme, mevcut durumu iyileştirmeyecek, daha olumsuz kılacaktır. AB'nin doğal gazda giderek artan oranlarda Rusya Federasyonu'na bağlanması, ekonomik ve jeopolitik açıdan sakıncalı bulunmakta ve Avrupa Komisyonu, bağımlılık oranlarının azaltılması için uyarıda bulunmaktadır (Pamir, 2005: 72).

Rusya, "yeni büyük oyun" içerisinde Orta Asya Devletlerine eski dönemden gelme bir alışkanlıkla askeri, politik ve ekonomik müdahalelerde bulunmaktadır. Bu yeni büyük oyun; Avrasya petrolüne güvenlik, jeopolitika ve ekonomi gibi çok boyutlu konuları kullanarak sahip olmaya çalışmaktadır (Cohen, 1996: 26).

19. yüzyılda İngiltere ve Rusya'nın Hindistan'daki ticaret yollarının kontrolü için oynanan büyük oyun günümüzde artık Hazar petrolü ve doğal gazın çıkartılması ve petrol nakil boru hatlarının kurulması üzerine oynanmaya başlamıştır (Vural, 2006: 62).

Enerji konusunda önemli devletlerden biri olan Rusya sahip olduğu pozisyonunu daha da korumaya ve arttırmaya çalışmaktadır. Bu doğrultuda özellikle enerji dağıtım kanallarını stratejik ülkeler üzerinden geçirip, elini daha da güçlendirme çalışmaları devam etmektedir.

Günümüz ekonomik yapısında sahip olduğu ucuz işgücü ile Çin önemli bir enerji talep edicisi konumundadır. Çin ekonomisinin 2030 yılında ihtiyaç duyacağı enerji miktarının bugünkünden iki kat daha fazla olacağı tahmin edilmektedir. Çin enerji talebinin artması beraberinde dünyada enerji kaynakları fiyatının artması doğal sonucunu doğurmaktadır. Bu nedenle Çin Hükümeti güvenli enerji temini konusunda çalışmalarını sürdürürken, yenilenebilir enerji konusunda Ar-Ge faaliyetlerine önemli bütçeler ayırmaktadır. Bu doğrultuda özellikle enerji konusunda teknoloji üreten yabancı yatırımcılara finansal destek uygulamakta, beş yıla kadar varan vergi muafiyeti gibi avantajlar sunmaktadır. Özellikle rüzgâr enerjisi ile elektrik enerjisi üretimi konusunda önemli altyapı yatırımlarına gitmektedirler.

"Ekonominin, üretimin, mal ve hizmet sektörünün birincil girdisi enerjidir. Avrupa Birliği'nin ilk basamağı olan Avrupa Kömür Çelik Topluluğu bu nedenle, enerji kaynağı olarak kömürü, hammadde olarak da demiri baz almıştır. Görüldüğü gibi enerji en az hammadde kadar önemli bir ekonomik unsurdur. Enerjide dışa bağımlılık, tüm ekonominin dışa bağımlı olması anlamına gelmektedir."

Nüfus açısından dünya sıralamasında ikinci sırada yer alan Hindistan, üretim yapısının devamlılığı için enerji arzının sürdürülebilirliğine son derece önem göstermektedir. Bugün itibarıyla enerji transferini Körfez üzerinden temin eden Hindistan artık Süveyş Kanalı'nı kullanmak suretiyle yine Orta Asya bölgesindeki kaynakları kullanma düşüncesini hayata geçirmeye çalışmaktadır (Mutioğlu ve Özdemir, 2008: 108-109).

2. Çevreyi ya da Geleceği Korumak

Sanayi devrimiyle birlikte, insanoğlunun doğa üzerindeki tahribatı daha da artmıştır. Milyonlarca yıl içerisinde etkisini çok az gösteren kirlilik, son bir asırlık süreç içerisinde kendini daha fazla belli eder hale gelmiştir. Sanayileşmenin yanı sıra çevresel kaynakların da korunması gerektiği, ancak kirlilik belirli bir düzeye geldikten sonra anlaşılabilmiştir. Çevre sorunlarının ortaya çıkmasındaki temel neden ise insan davranışlarıdır. Doğal seleksiyonun insan eliyle etkilenmesi beraberinde gelecek nesillerin kullanması gereken kaynakların bozulması veya ortadan kalkması anlamına gelmektedir.

Küreselleşme sürecine bağlı olarak artan üretim, çevresel zararları arttırmaktadır. Bu nedenle ortaya çıkan dışsal maliyetler diğer ülkelerin çevre kalitelerini giderek daha fazla etkilemektedir. Yaşanan çevre sorunlarının çözümünde ortak bir çevre politikasının uygulanması bir zorunluluk olarak görülmektedir.

Çevre politikası kavramı, üretim sürecinde yöntem ve kalite kadar, kamu sağlığı ve çevre kaynaklarının korunması anlamını taşıyan çevre kalitesiyle de ilgili olmak üzere, siyasal ve yönetsel kararlar bütünü olarak tanımlanmaktadır. Bu doğrultuda çevre politikasının amacı, insanlara sağlıklı ve kendi onurlarına yaraşır bir çevrede yaşama güvencesinin sağlanması; hava, su, toprak, bitki ve hayvan varlıkları ile toplumsal çevre değerlerinin korunması ve geliştirilmesi; ortaya çıkan olumsuzlukların giderilmesi ve çevre politikası uygulamalarının gerekli kıldığı yükün paylaşımında, toplumsal adalet ilkelerine uygunluğun sağlanmasıdır.

Çevre politikası yalnızca sınırlı sayıda ülkenin katılımıyla yürütülebilecek faaliyetler bütünü değildir. Bütün dünya ülkelerinin öncelikle sorunun varlığını kabul ederek, bu konuda ortak faaliyet planlarını ve stratejilerini gerçekleştirmeleri gerekmektedir. Ancak bu sayede gelecek nesillerin bugünden daha iyi koşullarda yaşayabilmesi için gerekli altyapı hazırlanabilecektir. Bu ise sürdürülebilir gelecek anlamına gelecektir (Yalçın, 2008: 115).

Günümüzde "sürdürülebilir gelecek" kavramının bileşenleri olarak "enerji-çevre-ekonomi" üçgeni sayılmaktadır; özellikle II. Dünya Savaşı sonrası ülkelerin ekonomik kalkınma yarışının sonucu olarak küresel çevre sorunları başlamıştır. Ekonomik kalkınmanın temel öğelerinden birinin enerji olduğu gerçektir fakat gerçekleşmesi düşünülen kalkınmanın da yine sürdürülebilir bir şekilde olması için yenilenebilir enerji kullanımının ağırlık kazanması gerekmektedir (Göksal, 2003: 77).

Özellikle, büyük ve sanayileşmiş ülkeler, dünya çevre sorunlarının en önemli aktörleridir. Fakat başta ABD olmak üzere, çevre sorunlarının çözümüne katkıda bulunma ve maliyetlerine katlanma konularında oldukça isteksiz davranmaktadırlar.

Dünyada enerji temini konusunda ülkeler genelde fosil enerji ya da yenilenemeyen enerji kaynaklarına yönelmişlerdir. Bu yapı ise sera etkisi, toksit kirlenme ve asit yağmurları olarak çevreyi daha fazla kirletmektedir. Bu nedenle yenilenemeyen enerji kaynakları kullanımı yerine, doğaya daha az zarar veren ve kullanım sonucu ortadan kalkmayan yenilenebilir enerji kaynakları kullanımına

"Günümüzde 'sürdürülebilir gelecek' kavramının bileşenleri olarak "enerji-çevre-ekonomi" üçgeni sayılmaktadır; özellikle II. Dünya Savaşı sonrası ülkelerin ekonomik kalkınma yarışının sonucu olarak, küresel çevre sorunları başlamıştır. Ekonomik kalkınmanın temel öğelerinden birinin enerji olduğu gerçektir fakat gerçekleşmesi düşünülen kalkınmanın da yine sürdürülebilir bir şekilde olması için yenilenebilir enerji kullanımının ağırlık kazanması gerekmektedir"

"Yaşanılan çevrenin korunması geleceğin teminat altına alınması anlamına gelmektedir. Bu açıdan geleceğin korunmasının ifade ettiği iki anlam söz konusudur. Bunlardan birincisi yenilenebilir enerji kaynaklarına verilen önem, diğeri ise doğaya yapılan sera gazı emisyonlarını düzenleme anlamına gelmektedir."

yönelmek sürdürülebilir bir yapı için bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır (Özdemir ve Çakır, 2008: 25).

Enerji üretimi ve kullanımı sırasında yaşanan çevre sorunları, eski teknolojilerin terk edilmesinin temel nedenlerinden biridir. Kömür, petrol ve doğal gaz santrallerinin kuruldukları bölgede yerel olarak tahribatları yanında küresel olarak tüm dünyayı tehdit eden etkileri de bulunmaktadır. Fosil kaynaklar yakıldığında atmosfere yayılan karbondioksit, kükürtdioksit, azotoksit, toz ve kurum yakın çevreyi kirletip ölümlere yol açarken, karbondioksit ve benzeri sera gazları küresel iklim değişikliğine yol açmakta ve tüm dünya ülkelerinde yaşamı tehdit etmektedir (Uyar, 2001: 24).

Günümüzde küreselleşen çevre sorunları; su, hava, atıklar, toprak ve diğer kirlilik türlerinin boyutlarını aşan bir içeriğe sahiptir. Bunun yanında, küresel çevre sorunları, ideolojik ve siyasal sınırları da aşan nitelikte ele alınmaktadır.

Küreselleşmenin ortaya çıkardığı önemli tehditlerden biri de nitelik ve niceliksel olarak "çevre sorunlarını arttırması"dır. Dünyada, bir taraftan rekabetin her geçen gün inanılmaz bir şekilde kızışması diğer taraftan da dünya nüfusunun hızla artması ile beraber küresel boyuttaki çevre sorunları giderek artmaktadır. Küreselleşmenin çevreyle ilgili ortaya çıkardığı çeşitli tehlikeler söz konusudur. Bunlar; sanayileşmenin çevreye verdiği zarar, fakirliğin yarattığı toplumsal sorunlar ve kitle imha silahlarının hızla artmasıdır. Sanayileşmenin çevreye verdiği zarar, genel olarak üretim ve tüketim faaliyetlerinin ortaya çıkardığı negatif dışsallıklardan kaynaklanmaktadır. Küreselleşme ile birlikte ortaya çıkan endüstriyel ürünler ve bunun diğer ülkelere hızla yayılması ekolojik dengeyi bozmaktadır (Sarı, 2008: 78).

Zenginleşen ülkelerde, sanayilerin gelişimiyle birlikte enerji krizi, verimsiz ve aşırı büyümenin modası geçmiş hâle getirdiği sanayi süreçlerinin yerine, daha olumlu ve toplumsal olarak daha az zarar verici yeni süreçleri ikâme etmede gerekli olan vergilerin arttırılması için bir katalizör olarak kullanılmaktadır. Bu tür bir sanayileşme sürecinden geçmemiş toplumlar için enerji krizi; üretimin, kirlenmenin ve daha güçlü olanlara yetişmenin son çaresi olarak kirlenmenin kontrolünün merkezileştirilmesinde bir mazeret olarak kullanılmaktadır (Illich; 2002: 18).

Yaşanılan çevrenin korunması geleceğin teminat altına alınması anlamına gelmektedir. Bu açıdan geleceğin korunmasının ifade ettiği iki anlam söz konusudur. Bunlardan birincisi yenilenebilir enerji kaynaklarına verilen önem, diğeri ise doğaya yapılan sera gazı emisyonlarını düzenleme anlamına gelmektedir.

a. Yenilenebilir Enerji Kaynaklarına Verilen Önem

Yenilenebilir enerji kaynakları; petrol, kömür ve doğal gazda olduğu şekilde tükenir değildir ve ithal edilmeleri de kolay değildir. Özellikle, hem yenilenebilir hem konvansiyonel enerji kaynaklarının kıt olduğu ülkeler, uzun vadede enerji maliyetleri ve bağımlılık açısından en şanssız ülkelerdir. Yenilenebilir enerji potansiyelleri var olan ülkeler, petrol gibi konvansiyonel enerji kaynakları pahalılaştıkça alternatif enerji kaynaklarına yönelmektedirler.

Fosil yakıtları esas alan enerji kullanımı, yakıt konusunda dışa bağımlılık, yüksek ithalat giderleri ve çevre sorunları gibi önemli olumsuzlukların yanı sıra, dünya fosil yakıt rezervlerinin hızla tükenmesi nedeniyle yenilenebilir enerji kaynaklarının önemini arttırmaktadır (ÇED, 1996: 22).

Fosil enerji kaynaklarının tükenebilirliği nedeniyle, gelecek nesillerin enerji darboğazı ve bu önemli soruna bağlı olarak ekonomik kriz ile karşılaşmamaları bakımından, fosil kaynakları tamamıyla tüketmeden, birtakım alternatif enerji kaynakları bulmak zorunludur (Doğanay, 1998: 482).

Ekonominin; üretimin, mal ve hizmet sektörünün birincil girdisi enerjidir. Avrupa Birliği'nin ilk basamağı olan Avrupa Kömür Çelik Topluluğu bu nedenle, enerji kaynağı olarak kömürü, hammadde olarak da demiri baz almıştır. Görüldüğü gibi enerji en az hammadde kadar önemli bir ekonomik unsurdur. Enerjide dışa bağımlılık, tüm ekonominin dışa bağımlı olması anlamına gelmektedir.

Bu gerçek nedeniyle, bilinçli kullanıcılar daha az maliyetli, kaliteli, kesintisiz ve hatta küresel ısınma sebebiyle çevreyi daha az kirleten, daha az sera gazı yayan enerji kaynaklarını tercih etmelidir (<http://www.enerji.gov.tr>). Yenilenebilir enerji kaynakları bu bakımlardan enerji taleplerini tam olarak karşılayabilmektedir.

Aşağıdaki çizelge 6'da 2010 yılı itibarıyla seçilmiş yenilenebilir enerji göstergelerine yer verilmektedir.

Çizelge 6. Seçilmiş Yenilenebilir Enerji (YE) Göstergeleri (2008-2010)

Göstergeler	2008	2009	2010
YE İçin Yeni Kapasite Yatırımı (Milyar Dolar)	130	160	211
YE Kapasitesi (Giga Watt, Hidroenerji Hariç)	200	250	312
YE Kapasitesi (Giga Watt, Hidroenerji Dâhil)	1.150	1.230	1.320
Rüzgâr Gücü Kapasitesi (Giga Watt)	121	159	198
Şebekeye Bağlı Güneş Pili Kapasitesi (Giga Watt)	16	23	40
Güneş Enerjisi (Su Isıtma) Kapasitesi (Giga Watt-Termal)	130	165	180
Etanol Üretimi (Yıllık, Milyar Litre)	67	76	86
Biyodizel Üretimi (Yıllık, Milyar Litre)	12	17	19
Ulusal YE Politikasına Sahip Ülke Sayısı	79	89	96
YE Üretimine Yasal Teşvik Veren Ülke Sayısı	71	82	87
YE Hedeflerini Kesin Oran Olarak Belirleyen Ülke Sayısı	60	61	63
Biyoyakıt Kullanımını Zorlayıcı Yasaya Sahip Ülke Sayısı	55	57	60

Kaynak: REN21, 2011: 15.

Çizelge 6'dan da görüldüğü gibi 2008 - 2010 döneminde dünyada yenilenebilir enerji konusunda önemli gelişmeler meydana gelmiştir. Toplam olarak yenilenebilir enerji kapasitesi önemli miktarda artmış ayrıca ülkelerin yenilenebilir enerji yatırımları da önemli düzeye çıkmıştır. Çizelge 6'dan çıkan bir başka önemli nokta ise

son dönemde yenilenebilir enerjiye teşvik veren ülke sayısında önemli artışın meydana gelmesidir.

Aşağıdaki çizelge 7'de 2010 yılında yenilenebilir enerji konusunda bir önceki yıla göre gelişme kaydeden ilk beş ülke verilmektedir.

Çizelge 7. Yenilenebilir Enerji Çeşitlerinde Bir Önceki Yıla Göre En Fazla Gelişme Gösteren İlk Beş Ülke (2010)

	1	2	3	4	5
Yeni Kapasite Yatırımı	Çin	Almanya	ABD	İtalya	Brezilya
Rüzgâr Enerjisi	Çin	ABD	Hindistan	İspanya	Almanya
Güneş Enerjisi	Almanya	İtalya	Çek Cum.	Japonya	ABD
Güneş Enerjisi Su Isıtma	Çin	Almanya	Türkiye	Hindistan	Avustralya
Etanol Üretimi	ABD	Brezilya	Çin	Kanada	Fransa
Biyodizel Üretimi	Almanya	Brezilya	Arjantin	Fransa	ABD

Kaynak: REN21, 2011: 15.

Günümüzde enerji konusunda etkin olan ülkeler yukarıda da ifade edildiği gibi genellikle gelişmiş ülkelerdir. Bu gerçek yukarıdaki çizelgeden de görülebilmektedir. Enerji talebi ve tüketimi artan başta Çin olmak üzere ABD ve AB ülkeleri 2010 yılında yenilenebilir enerji konusunda da önemli gelişme göstermişlerdir. Çizelge 7’de Türkiye sıralamada ancak güneş enerjisinden su ısıtma konusunda üçüncü olarak yer alabilmektedir. Sadece suyun ısıtılmasıyla sınırlı kalmayıp, yenilenebilir enerji potansiyelinin canlandırılmasına yönelik her türlü etkinliğe girişilmelidir.

Enerjide dışa bağımlılığın güvenlik, süreklilik ve istikrar dışında başka bir boyutu da parasal büyüklük, yani döviz gereksinimidir. İsrail ve Arap ülkeleri arasında çıkan savaşlar sonucunda, Petrol İhraç Eden Arap Ülkeleri (OAPEC), petrol fiyatlarının siyasi bir silah olarak kullanılabilmesi gerçeğini fark etmişlerdir. Ortadoğu, yapısı gereği istikrarlı bir bölge olmadığından, petrol fiyatları da sürekli oynamaktadır. Son on yıldır petrol fiyatlarındaki değişim sürekli artma yönünde olmuştur. Endüstriyel üretim ve dağıtım petrole bağımlı olduğu sürece OPEC ve OAPEC çatısı altında birleşen petrol ihraç eden ülkeler, fiyatları belirleme konusunda tek söz sahibi olacaktır.

Fiyat belirsizliğinin yanı sıra 21. yüzyılın ikinci yarısından itibaren dünya petrol rezervlerinin ciddi anlamda azalmaya başlayacağı, mevcut petrol ve doğal gaz yataklarının artan ihtiyacı karşılamaya yetmeyeceği tahmin edilmektedir. Bu nedenle petrol ve doğal gazın yerine geçecek alternatif enerji kaynaklarının araştırılması, gereken Ar-Ge çalışmalarının yapılması, bu konuda yapılmış projelerin hayata geçirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı arttıkça ve bu alandaki teknolojik yeterlilik yükseldikçe enerji alanında uluslararası işbirliğinin sağlanması da kolaylaşacaktır. Yenilenebilir enerji kaynakları konusundaki teknolojiler henüz gelişme aşamasında sayılabilir. Yeni bir çalışma alanı olan bu konuda şimdiden gereken araştırmaların ve yatırımların yapılması bir zorunluluk olarak görünmektedir (<http://www.enerji.gov.tr>). Diğer taraftan sürdürülebilir kalkınma hedefleri doğrultusunda yenilenebilir enerji kaynakları yurt içinde bölgesel sosyoekonomik kalkınmayı sağlayabilecek bir lokomotif görevi de üstlenebilecektir.

Uluslararası Enerji Ajansının verilerine göre Türkiye, güneş enerjisi potansiyeli bakımından dünyada dördüncü, Avrupa’da birinci, jeotermal enerji açısından dünyada beşinci, sahip olduğu 8500 km’lik kıyı şeridi, sürekli ve düzenli rüzgâr alan bölgeleri ile dünyada rüzgâr enerjisi potansiyeli yüksek ülkelerden biridir.

Aşağıda verilen çizelge 8, Türkiye’de seçilmiş yenilenebilir enerji göstergelerinin gelişimini göstermektedir.

Çizelge 8. Türkiye’de Seçilmiş Yenilenebilir Enerji Göstergeleri

	2005	2006	2007	2008
Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Yurt İçi Brüt Enerji Tüketimindeki Payı (%)	11,1	10,4	8,9	8,8
Biyo-yakıtların Ulaştırımda Tüketilen Yakıtlar İçerisindeki Payı (%)	0	0,01	0,07	0,41
Yenilenebilir Enerji Kaynaklardan Üretilen Elektrik (%)	24,6	25,3	19,1	17,4

Kaynak: <http://www.tuik.gov.tr>

Çizelge 8’den de görüldüğü gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının yurt içindeki brüt enerji tüketimindeki payı 2005 yılında yüzde 11,1’den, 2008 yılında yüzde 8,8’e inmiştir. 2005-2008 döneminde biyo-yakıtın ulaştırma sektöründe kullanımı az da olsa artış göstermiştir. Yine aynı dönemde yenilenebilir enerji kaynaklarından üretilen elektrik miktarının, üretilen toplam elektrik içerisindeki payı 2008 yılında yüzde 17,4’e düşmüştür.

b. Karbondioksit ve Sera Gazı Emisyonlarını Düzenlemek

Sanayi devriminden günümüze kadar yoğunlaşan sanayi üretimindeki artışların sonuçları olarak yaklaşık son 150 yıldır gittikçe artan ve aşırı miktarda tüketilen petrol, kömür ve doğal gaz gibi fosil yakıtları ve arazi örtüsündeki değişimler sera gazı emisyonlarının artmasındaki önemli faktörlerdendir. Ayrıca dünyada nüfus yoğunluğunun aşırı bir şekilde artması, yoğun göç ve kentleşme hareketleri, yaşam standartlarının yükselmesi, büyük miktarda zararlı gaz ve parçacıkların atmosfere salınması da küresel ısınmaya neden olan diğer önemli etkenlerdir (Özmen, 2009: 43).

OECD ülkelerinde enerji kullanımının 1973’ten 1998 yılına kadar yüzde 36 oranında arttığı gözlenmektedir. 2020 yılına kadar dünya genelinde bu oranın yüzde 35-51’den daha fazla artış göstereceği tahmin edilmektedir. Taşıma amaçlı olduğu kadar ticari ve konut amaçlı enerji tüketimi, küresel enerji tüketimi için en hızlı artış gösteren taleple-

ri temsil etmektedir. Enerji üretimi ve tüketimi, sera gazı emisyonlarının, hava kirliliği de nükleer atık üretiminin ana sebebidir ve aynı zamanda gürültü ve su kirliliğine, ekosistemlerin zarar görmesine neden olmaktadır. Enerji kaynaklı hava kirliliği insan sağlığı üzerinde negatif etkiye sahiptir (OECD, 2001).

Aşağıda çizelge 9'da dünyada iktisadi faaliyetlere göre küresel sera gazı emisyonlarının payları verilmiştir.

Çizelge 9. Dünyada Ekonomik Faaliyetlere Göre Küresel Sera Gazı Emisyonları (2009 Yılı)

Ekonomik Faaliyetler	%
Elektrik ve Isı Üretimi	41
Ulaştırma	23
Sanayi	20
Diğer	10
Evsel Yerleşim	6

Kaynak: IEA, 2011: 9.

Çizelge 9'dan da görüldüğü gibi, dünyada ekonomik faaliyet alanlarına göre en fazla sera gazı emisyonu, elektrik ve ısı üretimi için gerçekleşmektedir. İkinci sırada ulaştırma sektörü gelmektedir. İnsan yaşamının devamı için büyük öneme sahip olan elektrik ve ısı üretimi çevreye en fazla zararı veren sektör konumundadır.

Uluslararası Enerji Ajansının 2011 yılı istatistiklerine göre, 2009 yılında dünyada en fazla sera gazı yayan ilk 10 ülke sıralamasında Çin ilk sırada yer almaktadır. Sıralamada ABD ikinci, Hindistan üçüncü sırada yer almaktadır. Diğer ülkeler ise sırasıyla Rusya Federasyonu, Japonya, Almanya, İran, Kanada, Kore ve İngiltere'dir. Özellikle Çin ve ABD toplam sera gazı yayımının yaklaşık yüzde 41'lik kısmını gerçekleştirmektedirler (IEA, 2011: 8).

Türkiye'de sera gazı emisyonunun gelişiminin görülebilmesi amacıyla aşağıda çizelge 10 yer almaktadır.

Çizelge 10. Türkiye'de Toplam ve Kişi Başına Sera Gazı Emisyonları

	2005	2006	2007	2008
Toplam Sera Gazı Emisyonları (1990=100)	176,4	186,9	203,2	196
Kişi başı Karbondioksit Emisyonu (Metrik Ton)	3,79	3,99	4,38	4,18

Kaynak: <http://www.tuik.gov.tr>

Çizelge 10'dan da görüldüğü gibi, 1996 yılına göre 2005 yılında toplam sera gazı emisyonunda yaklaşık yüzde 77'lik bir artış meydana gelmiştir. Bu artış, 2008 yılında en üst seviyeye çıkmış ve yüzde 96 olarak gerçekleşmiştir. Bu nedenle kişi başına emisyon rakamları da aynı dönemde artış göstermiştir.

Türkiye'de 2008 yılında sera gazı artışının en önemli nedeni enerji üretiminden kaynaklanmaktadır. Diğer faktörler ise büyüklüklerine göre sırasıyla atıklar, sanayi ve tarım sektörüdür. Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de enerji talebine bağlı olarak artan üretim aynı zamanda sera gazı miktarının artmasının en önemli nedenini oluşturmaktadır.

Uluslararası Enerji Ajansının 2011 yılı istatistiklerine göre Türkiye'de sera gazının artmasına neden olan ilk üç neden; fosil yakıtların yanması, elektrik ve ısı üretimi ve ulaştırma olarak sıralanmaktadır.

Küresel ısınma ve beraberinde getirdiği sorunların arkasında, ülkelerin geçmişte sera gazı emisyonu konusuna fazla önem vermemeleri yatmaktadır. Bu nedenle dünyanın gelecekte karşılaşılabileceği kötü senaryoların yaşanmaması için ülkelerin bu konuda atacakları ortak adımlar büyük önem taşımaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Küreselleşme sürecinde yaşananlar, farklı bir dünyanın kurulmakta olduğunu göstermektedir. Bu farklı dünya, farklı uyum politikalarını gündeme getirmektedir. Günümüz dünyasında ülkelerin farklı ekonomik güce sahip olmalarının en temel nedeni enerji kaynakları sahipliğidir.

En gelişmişinden en az gelişmişine kadar artan ihtiyaçlarını karşılamak isteyen ülkeler daha fazla kaynak için mücadele vermektedirler. Bu konuda özellikle ABD, Avrupa Birliği ülkeleri, Rusya, Çin ve Hindistan enerji politikalarının önemli aktörleri konumundadır. Fosil yakıtlara dayalı bir üretim anlayışı, dünyada Orta Doğu'nun, Orta Asya ve Kafkasların, Rusya'nın ve hatta Afrika'nın önemini bir kat daha arttırmıştır. Gelişmiş ülkeler bu bölgelerin kendi etki alanları olması için uyguladıkları küresel enerji politikalarının dozajını gün geçtikçe arttırmaktalar.

Uluslararası ilişkilerin temelinde ülkelerin dünü değil, bugün vardır. Bu nedenle geçmişte ilişkileri iyi olmayan ülkeler, çıkarları doğrultusunda birlikte hareket etmekten kaçınmamaktadırlar. Devletler bu uğurda her türden etki ajanını kullanmaktan çekinmemektedirler.

Ülkelerin artan enerji gereksinimleri nedeniyle artan fosil yakıt tüketimleri çevreye zararlarda da önemli artışlar meydana getirmiştir. Dünyada son yüz yılda meydana gelen çevre kirliliği, milyonlarca yılda meydana gelen kirlilikten çok daha fazla olmuştur. Bunun nedeni ise çevreyi düşünmeksizin gerçekleştirilen üretim tarzından kaynaklanmaktadır.

Fosil yakıtlar diye adlandırılan petrol ve doğal gazın, yer altında herhangi bir işleme tabi tutulmaksızın çıkarılabilir kaynaklar olması, ülkeleri yeni teknolojiler kullanma konusunda ihmale itmektir. Fosil yakıtlar yenilenemeyen, yani kullanım sonucu ortadan kalkan kaynaklar oldukları için belli bir süre sonunda kullanımları mümkün olmayacaktır. Yani, fosil yakıtlara dayalı üretim tesislerinin çalışmaması anlamına gelecektir. Bu nedenle yenilenebilir enerji kaynaklarına gereksinim belirli bir sürenin sonunda kaçınılmaz olacaktır. Enerjide dışa bağımlılığın önemi, Türkiye’de ve diğer petrol ithal eden ülkelerde özellikle, birinci ve ikinci petrol krizleri gibi tarihsel gelişmeler dikkate alındığında daha iyi anlaşılmaktadır. Türkiye’nin de aralarında bulunduğu birçok Avrupa ülkesi petrolde olduğu kadar, (kullanımı giderek artan) doğal gazda da dışarıya bağımlı hale gelmişlerdir. Özellikle, Türkiye’de enerjide dışa bağımlılığın en önemli olumsuz etkilerinden bir tanesi dış ödemeler bilançosunun dolayısıyla cari işlemler hesabının sürekli açık vermesidir.

Günümüzde insanlar tarafından kullanılan enerji kaynakları yanında, yeni enerji kaynaklarının kullanımının özendirilmesi gerekmektedir. Yeni “enerji teknolojileri” konusunda insanlar eğitilmediği ve bilgilendirilmediği takdirde önümüzdeki yıllarda eski enerji teknolojilerinin kullanılmamasına bağlı olarak, işsizlik de bundan payını alacaktır.

Türkiye doğal kaynakları zengin bir ülkedir. Özellikle, yenilenebilir enerji kaynakları açısından, büyük bir potansiyele sahiptir. Rüzgâr enerjisi potansiyelinin ekonomik anlamda çıktıya dönüştürülebilmesi için, gerekli teknolojik altyapının bu alanlarda bir an önce hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Enerji ormancılığı, ticari değerinin yaratacağı gelir artışıyla kırsal bölgeler ile kentler arasında var olan gelir eşitsizliğini azaltıcı yönde etki yapabilecektir. Türkiye’de enerji ormancılığı ve enerji tarımı konusunda çok fazla bir bilgi sahipliği yoktur. Bu konuda gerek devlet kurumlarının gerekse sivil toplum kuruluşlarının insanları bir an önce bilgilendirmeleri zorunludur. Bunun yanında biyomas tesislerinin ve çöp termik santrallerinin de faaliyet alanlarının geliştirilmesi gerekmektedir.

Türkiye güneş kuşağında yer alan bir ülkedir. Bu denli yüksek potansiyelin büyük bir kısmından yararlanılamamaktadır. Güneş ışığı kullanılarak elektrik üretilebilmektedir, bu elektrik elektroliz edilerek açığa daha temiz yakıt olan hidrojen ve oksijen verebilir. Yine hidrojen boru hatları ve tankerlerle yerleşim bölgelerine ve sanayi merkezlerine iletilir. Hidrojen, sanayi bölgelerinde bir yakıt olarak, içten yanmalı motorlarda benzin veya mazot yerine kullanılabilir ve bunun yanında mekanik güç ile ısı elde edilmesinde yararlanılabilir. Türkiye, su kaynakları açısından da zengin bir bölgede yer almaktadır. Dolayısıyla, hidrolik enerji potansiyelinin varlığının değerlendirilebilmesi ama-

ciyla gerekli yer etütleri gerçekleştirildikten sonra, hidrolik enerji santrallerinin sayısı artırılmalıdır. Görüldüğü gibi, bu kaynaklara yönelik gerekli enerji teknolojileri bilgisi ve kullanımı artırılabilirliği takdirde, enerjide var olan dışa bağımlılık azaltılabilecektir.

Türkiye’de birçok jeotermal kaynak bulunmaktadır. Bu kaynakların enerji üretebilmelerine olanak sağlayacak enerji santrallerinin kurulumu için gerekli yasal zemin hazırlanmalı, santral sayılarının artırılmasına yönelik çabalara hız kazandırılmalıdır. Ayrıca, jeotermal enerji santrallerinin kurulu güçlerinin artırılması ve enterkonekte sistem aracılığıyla nihai kullanıcılara sunumunun sağlanması Türkiye’deki insanların yakıt masraflarının azalmasına neden olacaktır.

Kömür madenlerinin tespiti ve işlenmesi birbirinden zor aşamaların katedilmesini gerektirmektedir. Türkiye’nin, sahip olduğu kömür yataklarının daha ileri teknoloji ile donatılmış olarak işletilmeye açılması, bu alana daha fazla yatırım yapılması ülkenin alanda yaratmış olduğu katma değerini daha da artması sonucunu doğurabilecektir.

Türkiye’nin sahip olduğu enerji kaynaklarının kullanıma açılabilmesi, doğal gaz ve petrol alımları için yurt dışına giden ülke kaynaklarının miktarını azaltacaktır.

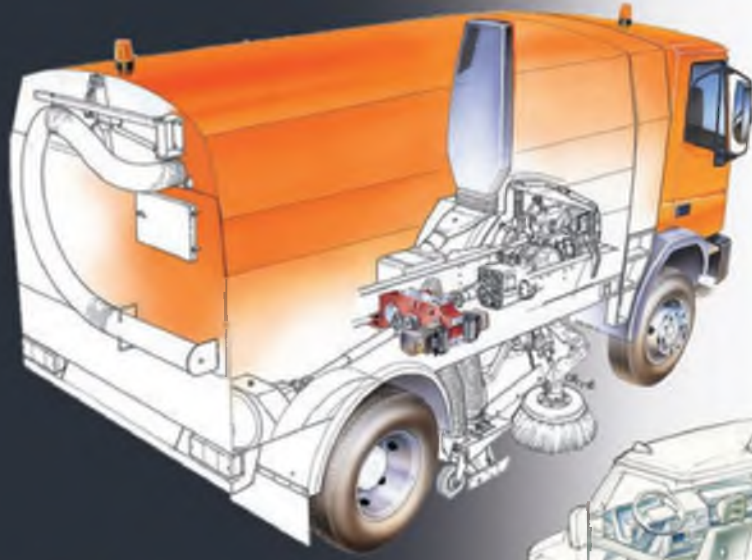
Geleceğini iyi bir şekilde planlamak isteyen ülkeler yenilenebilir enerji kaynaklarına ilgilerini daha da arttırmalıdır. Bu sayede hem yenilenemeyen kaynaklara bağımlılık ortadan kalkacak hem de bu kaynakların yaratmış olduğu çevre kirliliği azaltılabilecektir. Bu kapsamda günümüzde Akkuyu ve Sinop’a kurulması düşünülen nükleer santraller enerji üretimi için büyük önem taşımaktadır. Ancak nükleer santrallerin kurulacağı yerlerin iyi tespit edilmesi ve işletilmesi sırasındaki olası riskleri ortadan kaldıracak önlemlerin alınması hem çevre hem de insan sağlığı için büyük önem taşımaktadır.

Ülkeler kalkınmaları konusunda önlerinde bulunan engelleri ortadan kaldırabilme amacıyla küresel enerji politikalarında önemli mental değişikliğe gitmek zorundadırlar. Bu hem kendi gelecekleri hem de dünyanın ortak geleceği için son derece önemlidir.

Kaynakça:

- Aydemir, C. ve Kaya, M., (2007). Küreselleşme Kavramı ve Ekonomik Yönü, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Bahar, Cilt: 6, Sayı: 20, s. 260-282.
- BP, (2011). Statistical World Review of Energy, UK.
- Cohen, A., (1996). The New Great Game, Pipeline Politics in Eurasia Caspian Crossroads, Vol 2, No 1, Spring-Summer 1996, s. 17-27.
- ÇED, (1996). (Çevre Envanteri Dairesi Başkanlığı), *Çevreyi Öncelikle Etkileyen Bazı Sanayiler ve Temel Sektör Faaliyetleri*, TC Çevre Bakanlığı, Yayın No: 3, Ankara.
- Dünya Enerji Konseyi (DEK), (2010). Enerji Raporu 2010, DEK-TMK Yayın No: 0017/2010, Ankara.
- Doğanay, H., (1998). *Ekonomik Coğrafya 2- Enerji Kaynakları*, Şafak Yayınevi, Erzurum.
- European Commission (EC), (2000). Green Paper: Towards a European Strategy for the Security of Energy Supply. http://ec.europa.eu/energy/green-paper-energy-supply/index_en.htm (Erişim Tarihi: 17.12.2011).
- Gerşil, S. G., (2004). Küreselleşme ve Çok Uluslu İşletmelerin Çalışma İlişkilerine Etkileri, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(1), s. 147-157.
- Ghosh, S., (2002). Electricity Consumption and Economic Growth in India, *Energy Policies*, Volume 30, pp. 125-129.
- Giddens, A., (2005). Sosyoloji, (Çeviren: Cemal Güzel), Ayraç Yayınları, Ankara.
- Göksal, T., (2003). Mimaride Sürdürülebilirlik-Teknoloji İlişkisi: Güneş Pili Uygulamaları, *Arredamento Mimarlık*, Sayı 154, İstanbul, s. 76-80.
- Hatipoğlu, A., (2009). Küreselleşme Karşısında Politik Süreçler ve Kurumlar, *Küreselleşme* (Editör: Abdullah Özdemir), Ezgi Kitabevi, Bursa, s. 33-64.
- http://www.eia.doe.gov/oiaf/ieo/excel/figure_9data.xls (Erişim Tarihi: 03.11.2010).
- http://www.ekodialog.com/Makaleler/kuresellesme_paradoks_1.html "Küreselleşme Paradoksü Küreselleşmenin Kapsamlı Boyutları" (Erişim Tarihi: 08.12.2010).
- Illich, I., (2002). Enerji ve Eşitlik, Çeviren: Ufuk Uyan, İz Yayıncılık, İstanbul.
- International Energy Agency (IEA), (2011). CO2 Emissions from Fuel Combustion I E a Statistics Highlights, 9 rue de la Fédération 75739 Paris Cedex 15, France.
- Kovalski, G. and Vilogorac, S. (2008). Energy Security Risks and Risk Mitigation: An Overview, United Nations Economic Commission for Europe Report 2008, New York and Geneva, pp. 77-93.
- Mutioğlu, H. ve Özdemir, A., (2008). Küreselleşmenin Jeoekonomik ve Enerji Politikalarına Etkisi, *Stratejik Araştırmalar Dergisi, Genel Kurmay Başkanlığı ATESE Yayınları*, Yıl: 6, Sayı: 11, Ankara, s. 99-112.
- OECD, (2001). "Environmental Outlook", Paris, <http://www.oecd.org/publications/e-book/9701011E.PDF>, (Erişim Tarihi: 05.04.2008).
- Onay, Y., (2002). Hazar Enerji Kaynaklarının Jeopolitik ve Jeoekonomik Dinamikleri, *Avrasya Etüdüleri Dergisi, TİKA Yayınları*, Sayı: 23, Ankara, s. 29-67.
- Önder, İ., (2004). Küreselleşme "Yeni" Ekonomik Düzen ve Uluslar arası İlişkiler, *Değişen Dünya ve Türkiye'nin Dış Politika Gündemi*, (Hazırlayanlar: Murat Metinsoy, Mustafa Eroğlu), Donkişot Yayınları, 4. Baskı, İstanbul.
- Özdemir, A. ve Çakır, M., (2008). Sürdürülebilir Kalkınmada Türkiye'nin Rüzgâr Enerjisi Potansiyeli, Giresun Üniversitesi, III. Uluslararası İşletme ve Ekonomi Çalıştayı, Ünlversal Yayıncılık, Giresun, s. 25-.
- Özdemir, A. ve Öz, D. E., (2008). Jeoekonomik Süreçte Ekonomi Politikalarının Küresel Çatışma Ortamına Etkileri, V. Uluslararası STK Kongresi, Çanakkale, s. 263-272.
- Özmen, T. M., (2009). Sera Gazı -Küresel Isınma ve Kyoto Protokolü, http://www.imo.org.tr/resimler/dosya_ekler/c513b61577481aa_ek.pdf?dergi=145, (Erişim Tarihi: 15.12.2011).
- Pamir, N., (2007). Enerji Arz Güvenliği ve Türkiye, *Stratejik Analiz*, Mart, İstanbul, s. 14-24.
- Pamir, N., (2005). Enerji Politikaları ve Küresel Gelişmeler, *Stratejik Analiz*, Aralık, İstanbul, s. 68-74.
- Pehlivan, V., (2010). Küreselleşme, Yoksulluk ve Türkiye, İstanbul Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Renewables Energy Policy Network (REN21), (2011). *Renewables Global Status Report: 2011*, REN21 Secretariat, Paris, France.
- Sarı, H., (2008). Küreselleşme, *Stratejik Araştırmalar Dergisi, Genel Kurmay Başkanlığı ATESE Yayınları*, Yıl: 6, Sayı: 11, Ankara, s. 65-79.
- Şamiloğlu, F., (2002). Küreselleşme Sürecinde Türkiye'nin Finansal Kaynak Sorunu, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Şenay, B., (2008). ABD'nin "Gözü Afrika Petrolünde, Cumhuriyet Strateji Eki, Yıl: 5, Sayı: 223, İstanbul.
- Uyar, T. S., (2001). Enerji Sorunu Nedir? Alternatif Enerji Çözüm müdür? NEU-CEE 2001 Electrical, Electronic and Computer Engineering Symposium, Lefkoşa, s. 23-26.
- Vural, Z., (2006). Hazar Havzası Enerji Kaynaklarının Uluslararası Politikadaki Yeri ve Türkiye'ye Etkisi, Atılım Üniversitesi, SBE, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- World Bank (WB), (2007). *World Development Indicators 2007*, World Bank Publications, Washington DC.
- http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=6333&tb_id=1 (Erişim Tarihi: 08.12.2011).
- Yalçın, A. Z., (2008). Küresel Çevre Politikalarının Küresel Kamusal Mallar Perspektifinden Değerlendirilmesi, Giresun Üniversitesi, III. Uluslararası İşletme ve Ekonomi Çalıştayı, Ünlversal Yayıncılık, Giresun.
- Yavaşlar, Z., (2007). Küreselleşme ve Sosyal Boyutu, İstanbul Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
- Yorgun, S., (1998). Küreselleşme Sürecinde Sendikalar ve Türkiye, Türk-İş Yayınları, Ankara.

**Türkiye'de ve
Dünya'da
Araç üstü Ekipman
uygulamalarında
40 yıllık çözüm
ortanız**

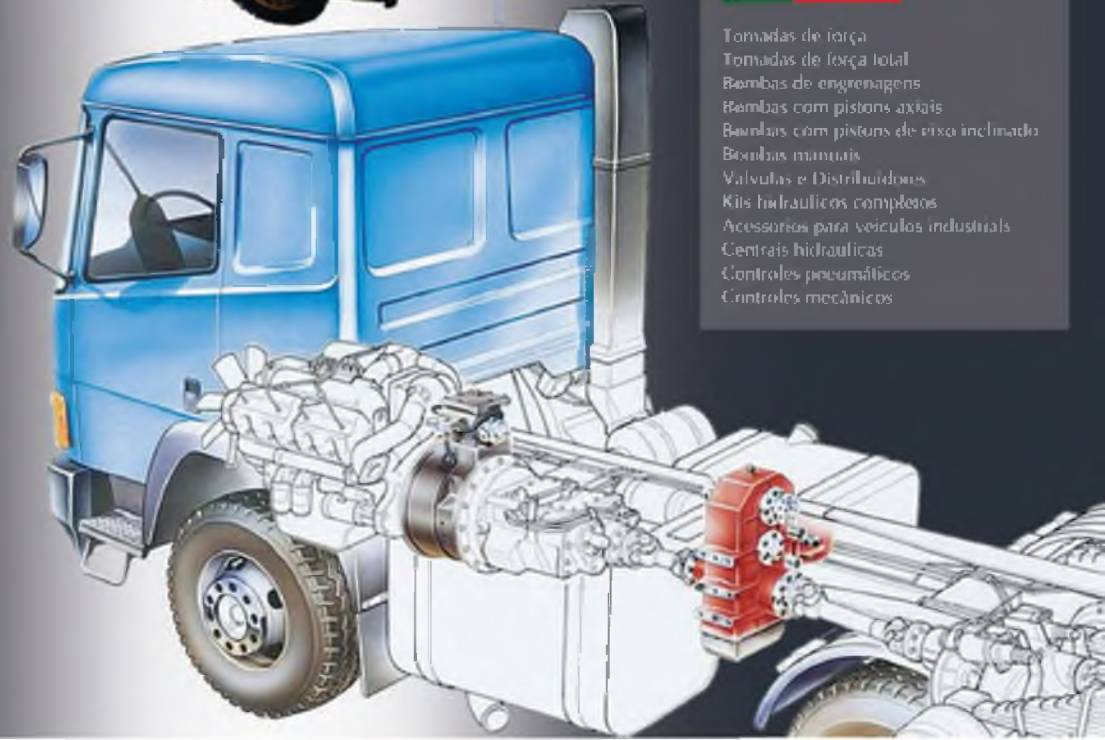
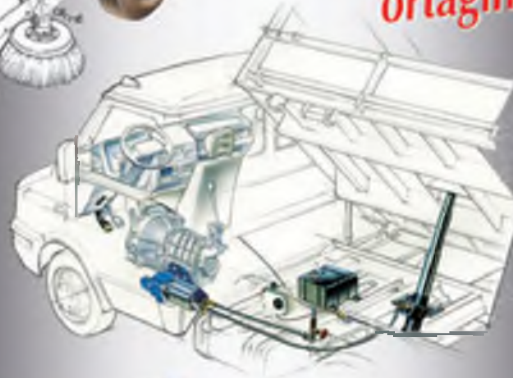
Nebenantriebe
Zentralnabenantriebe
Zahnradpumpen
Axialkolbenpumpen
Kolbenpumpen mit geneigter Achse
Handpumpen
Kipp- und Umschaltventile
Komplette Sattelzugmaschinen-ausrüstung
Zulieferstoffe für industrielle Fahrzeugesige
Hydraulische Steuergehäuse
Pneumatische Kontrollen
Mechanische Kontrollen

Prese di forza
Prese di forza integrali
Pompe a ingranaggi
Pompe a pistoni assiali
Pompe a pistoni ad asse inclinato
Pompe a mano
Valvole e distributori
Kit idraulici completi
Accessori per veicoli industriali
Centraline idrauliche
Comandi Pneumatici
Comandi Meccanici

Tomadas de força
Tomadas de força total
Bombas de engrenagens
Bombas com pistons axiais
Bombas com pistons de eixo inclinado
Bombas manuais
Valvulas e Distribuidores
Kits hidraulicos completos
Acessorios para veiculos industriais
Centrais hidraulicas
Controles pneumáticos
Controles mecânicos

Power Take-Offs
Split Shaft PTOs
Gear pumps
Axial piston pumps
Bent axis piston pumps
Hand pumps
Valves - Distributors
Complete hydraulic kits
Accessories for industrial vehicles
Hydraulic control unit
Pneumatic controls
Mechanical controls

Tomos de fuerza
Tomos de fuerza total
Bombas de engranajes
Bombas de pistones axiales
Bombas de pistones de eje inclinado
Bombas de mano
Valvulas - Distribuidores
Kits hidraulicos completos
Acessorios para vehiculos industriales
Centrais hidraulicas
Controles pneumáticos
Controles mecânicos

Prises de mouvement
Prises de mouvement totale
Pompes à engrenages
Pompes à pistons axiaux
Pompes à pistons à axe incliné
Pompes à main
Valves - Distributeurs
Kits hydrauliques complets
Accessoires pour vehicules industriels
Postes Hydrauliques
Commandes pneumatiques
Commandes mécaniques

www.kozmaksan.com.tr

**KOZANOĞLU
KOZMAKSAN**
HYDRAULIC PUMPS & POWER TAKE-OFF MANUFACTURING LIMITED CO.
HİDROLİK POMPA ve ARAÇ ÜSTÜ EKIPLAR ÜRETİM VE İMALAT SAN. LTD. ŞTİ.

**Ofis: 7. Sokak No:9 (06370) Ostim - ANKARA - TURKEY Tel:(+90312) 354 05 39 - pbx Fax : (+90312) 354 34 59
Fabrika: ASO 1. Organize Sanayi Bölgesi Erkunt Cad. No:8 Sincan - ANKARA - TURKEY Tel : (+90312) 267 39 71 (pbx) Fax : (+90312) 267 38 72**

ABD Ticaret Bakan Yardımcısı ASO'da Sanayiciler ile Bir Araya Geldi

5 Aralık 2011

ABD Ticaret Bakan Yardımcısı Michael Camunez ve beraberindeki heyet 5 Aralık tarihinde Ankara Sanayi Odası üyesi sanayicilerle bir araya geldi.

Yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği konularında fikir alışverişinde bulunmak ve ortak iş imkânlarını değerlendirmek üzere gerçekleşen görüşmelerde bir konuşma yapan ASO Başkanı Nurettin Özdebir, ABD Başkanı Barack Obama ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın ortaya koydukları iradedenden sonra Türkiye - ABD ticari ilişkilerinin ciddi bir ivme kazandığını söyledi.

Kazanılan bu ivmeyle geçen yıl Türkiye'nin ABD'den ithalatının 12,3 milyar dolara, bu ülkeye ihracatın ise 3,8 milyar dolara ulaştığını açıklayan Özdebir, bu yılın

ilk dokuz ayında geçen yılki rakamlara ulaştıklarını belirtti.

Her iki ülkenin stratejik konularda işbirliğini geliştirme kararı aldığını ifade eden Özdebir, Türkiye'yi ikinci öncelikli ülkeler arasına alan ABD'nin bu kapsamda Türkiye ile ilişkileri yalnız ticaret değil, karşılıklı yatırımlar anlamında da teşvik ettiğini söyledi.

Özdebir: "Hepimizin, dünya vatandaşları olarak enerjimizi verimli kullanmak, yenilenebilir enerji kaynaklarından daha fazla istifade etmek mecburiyetimiz var."

İnsanoğlunun çok hızlı bir şekilde dünyayı tükettiğini ve Türkiye'nin küresel ısınmaya bağlı iklim değişikliklerinden en fazla etkilenecek bölgelerden birinde yer aldığını dile getiren Özdebir, bu değişim nedeniyle Anadolu'nun Karadeniz sahilleri dışında kalan bölümünde çölleşme riski olduğunu vurguladı.

Türkiye'de sanayi kesiminin OECD ortalamasından yüzde 30 fazla enerji kullandığını, Japonya'nın aynı üretim için Türkiye'de kullanılan enerjinin 1 / 3'ünü tükettiğini kaydeden Özdebir "Hepimizin, dünya vatandaşları olarak enerjimizi verimli kullanmak, yenilenebilir enerji kay-

naklarından daha fazla istifade etmek mecburiyetimiz var.” dedi.

Özdebir, dünyadaki enerji kaynaklarının sınırlılığı ve insanlığın enerji ihtiyacının arttığı bir ortamda enerji fiyatlarının da artacağı, dünyanın da iklim olarak bundan kötü etkileneceği uyarısında bulunarak konuşmasını tamamladı.

Camunez: “Ekonomik ilişkilerimizi daha da güçlendirmek ve derinleştirmek istiyoruz.”

ABD Ticaret Bakan Yardımcısı Michael Camunez de görüşmede yaptığı konuşmasına ikinci kez geldiği Türkiye’de kendisini evinde gibi hissettiğini ve ASO ile ilişki içinde olmaktan mutluluk duyduğunu ifade ederek başladı.

Türkiye ile ABD arasındaki olumlu ve özel ilişkinin, ABD Başkanı Barack Obama, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’a borçlu olduğunu ifade eden Camunez, “Ekonomik ilişkilerimizi daha da güçlendirmek ve derinleştirmek istiyoruz.” diye konuştu.

Enerjinin ülkeler arasında ticari ilişkilerin gelişmesinde çok önemli bir rol oynadığına dikkat çeken Camunez, 16 Amerikan firmasından oluşan heyete başkanlık et-

mekten duyduğu memnuniyeti ifade etti. Türkiye’nin 2023’e kadar enerji ihtiyacının büyük bölümünü karşılamak için hayli faal bir politika yürüttüğünü söyleyen Camunez, Türkiye’nin dünyadaki teknolojik gelişmeleri takip etmek durumunda olduğunu belirtti ve amaçlarına ulaşmak için ihtiyacı olan 200 milyar dolar için “Bu nedenle fırsat burada.” ifadesini kullandı.

Türkiye’nin 2023 yılında dünyanın ilk 10 ekonomisi arasına girmesinin beklendiğini hatırlatan Camunez, bunun için ülkenin dış yatırımlara açık olması gerektiğini kaydetti.

Özdebir, konuşmaların ardından günün anısına Camunez’e üzerinde Anadolu medeniyetlerine ait figürlerin yer aldığı el işlemeli cam vazo hediye etti.

EGD'den Özdebir'e Ödül

29 Aralık 2011

Ekonomi Gazetecileri Derneği, gazetecilerin çalışmalarına yaptığı katkılardan ötürü Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebir'e ödül verdi. EGD'nin yıl sonu buluşması 29 Aralık tarihinde TİM Dış Ticaret Kompleksi'nde düzenlendi. Geceye, Ekonomi Bakanı Zafer Çağlayan, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, milletvekilleri, bürokratlar ve çok sayıda gazeteci katıldı.

Gecede Ekonomi Gazetecileri Derneği; Rüştü Bozkurt, Hakan Güldağ, Esin Çetinel, Fikri Türkel, Jale Özgentürk, Nilgün Karataş, Muzaffer Aygün, Şerif Erdikici, Alp Orçun, Cahit Çataloğlu, Nurten Erk Tosuner, Can Aksın, Orhan Erinc, Saime Dik, Servet Yıldırım ve Hayri

Çetinkaya'yı mesleğe katkıları nedeniyle teşekkür plaketi ile onurlandı. Plaketleri Ekonomi Bakanı Zafer Çağlayan verdi.

EGD'nin çalışmalarına destek veren Ankara Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nurettin Özdebir, Avea Ceo'su Erkan Akdemir, Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanı Mehmet Büyükeksi, The Green Park Hotel Yönetim Kurulu Başkanı Adil Üstündağ, Promat Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Ürkmezigil, Anikya İznik Çini Ortağı Sevinç Öztürk'ün plaketleri ise CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu tarafından verildi.

Özdebir Leningrad'da Türkiye Yılı'nın Kapanışına Katıldı

9 Aralık 2011

Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebir, Rusya'nın Leningrad Bölgesi'nde düzenlenen Türkiye Yılı'nın kapanış etkinliğine katıldı. Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürü Erol Erdiç, Türkiye'nin St. Petersburg Başkonsolosu Tanju Bilgiç ile Rönesans İnşaat Yönetim Kurulu Üyesi Avni Akvardar'ın da yer aldığı etkinlik 9 Aralık tarihinde St. Petersburg'da gerçekleştirildi.

Ankara Sanayi Odasının gerçekleştirdiği başarılı proje ve etkinlikler nedeniyle 2011 yılı Rusya'nın Leningrad Bölgesi'nde Türkiye Yılı olarak ilan edilmişti. Özdebir'in 8-10 Aralık 2011 tarihleri arasında Leningrad Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı ve Bölge Vali Yardımcısı Prof. Dr. Rashid İsmagilov'un daveti üzerine gerçekleştirdiği Rus-

ya gezisine, dünyaca ünlü caz sanatçımız Kerem Görsev ve bir grup Bakanlık sanatçısı da katıldı.

Türkiye Yılı'nın kapanış etkinliğinde konuşma yapan ASO Başkanı Özdebir, iki Oda arasındaki bu güzel ilişkinin iki ülkenin iş insanlarına da olumlu yansıtacağına inandığını ifade etti. Türk sanatçıların konserleriyle renk kattığı gecede, Türkiye'nin kültürel ve sanatsal birikimini görme fırsatı bulan Rus katılımcılar, gösterileri hayranlıkla izledi. Leningrad Bölgesi Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı ve Vali Yardımcısı Prof. Dr. Rashid İsmagilov Türk sanatçıların konserinden çok etkilendiğini ifade ederek, kendilerini Mayıs ayında özel bir konser için St. Petersburg'a tekrar davet etti.

Rusya Yaroslavl Bölgesi'nden ASO'ya Ziyaret

18 Kasım 2011

Rusya Yaroslavl Bölgesi Vali Yardımcısı Elfimov Igor ve beraberindeki işadamları heyeti, 18 Kasım tarihinde Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebir'i makamında ziyaret etti.

Bölgelerindeki yatırım imkânları ve teşvikler konusunda karşılıklı görüş alışverişinde bulunmak amacıyla gerçekleştirilen ziyarette konuşan Özdebir, ASO'nun 5000'e yakın üyesi olduğuna dikkat çekerek Ankara'nın temel olarak savunma sanayi, makine imalat, motorlu taşıtlar, tıbbi araç ve gereçler, kadın konfeksiyon, mobilya sektörlerinde uzmanlaşmış bir sanayi merkezi olduğunu vurguladı.

Özdebir, Rusya'nın Yaroslavl Bölgesi'nin dünya kültür değerlerini içinde bulunduran ve Rusya'ya bir süre başkentlik yapmış bir bölge olduğunu belirterek bölgenin dünyadaki global firmaları bünyesinde taşıması nedeniyle Rusya sanayisinin önemli merkezlerinden biri olduğuna

na değindi. Yaroslavl Bölgesi ile birlikte çok iş yapabilmeye olanağı bulunduğuna dikkat çeken Özdebir, "Umarım bu imkânları en iyi şekilde kullanır ve iki şehir arasındaki ticaret hacmini artırırız." diye konuştu.

Yaroslavl Vali Yardımcısı Elfimov Igor ise, Rusya'nın Yaroslavl Bölgesi'ndeki yatırımlardan bizzat kendisinin sorumlu olduğunu belirterek bölgenin, Türk sanayici ve iş adamlarıyla işbirliğini geliştirme konusunda güçlü bir iradeye sahip olduğunu ifade etti. Igor, bölgede dizel motor üretimi, gaz türbünleri üretimi, otomotiv yedek parçası tedarigi ve üretimi ve altyapı - üst yapı için inşaat firmalarıyla işbirliği yapılabileceğini kaydetti.

Son olarak Yaroslavl Vali Yardımcısı Elfimov Igor ve beraberindeki heyet ASO 1. Organize Sanayi Bölgesini ziyaret ederek bölgede yer alan bazı firmalarda incelemelerde bulundu.

Yeni Türk Ticaret Kanunu Bilgilendirme Semineri ASO'da Düzenlendi

7 Aralık 2011

"Yeni Türk Ticaret Kanunu - Ar-Ge Mevzuatı ve Teşvikler" semineri 7 Aralık tarihinde ASO'nun ev sahipliğinde gerçekleşti. Ankara Sanayi Odası ile Ernst & Young işbirliğiyle gerçekleştirilen toplantıya ASO Başkanı Nurettin Özdebir, Ernst & Young yetkilileri ve çok sayıda ASO üyesi sanayici katıldı.

Toplantının açılışında konuşan ASO Başkanı Nurettin Özdebir, yürürlükte olan Türk Ticaret Kanunu'nun, günümüzün değişen rekabet koşullarına cevap vermekte yetersiz kaldığını belirterek 1 Temmuz 2012'de yürürlüğe girecek olan Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun ekonomik ilişkileri derinden etkileyeceğini, şirketler arası

elektronik haberleşmeler için önemli düzenlemeler getireceğini vurguladı. Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun her sermaye şirketinin bir internet sitesi açmasından şirketin kanunen yapması gereken ilanların, kamuya yapılan açıklamaların şirket internet sitesi üzerinden yapılmasının zorunlu tutulmasına kadar birçok yenilik getireceğini belirten Özdebir, yeni Kanun'dan duyduğu memnuniyeti ifade etti.

Açılış konuşmasının ardından Ernst & Young yetkilileri Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun ticaret hayatına getirdiği yenilikler konusunda ASO üyesi sanayicilerin sorularını yanıtladılar.

“Türkiye - Polonya Yatırım ve İş İmkânları Semineri” düzenlendi

29 Kasım 2011

Ankara Sanayi Odası ve Polonya Büyükelçiliği işbirliğiyle 29 Kasım tarihinde “Türkiye - Polonya Yatırım ve İş İmkânları Semineri” gerçekleştirildi. ASO Başkanı Nurettin Özdebir’in başkanlığını yaptığı, Zafer Çağlayan Meclis Salonunda düzenlenen seminere, Polonya Büyükelçisi Marcin Wilczek, Polonya Büyükelçiliği Ticaret ve Yatırım Teşvik Bölümü Birinci Müsteşarı Witold Prandota, KUKA İhracat Kredi ve Sigorta Şirketinden

Dominik Wieclaw, PTAK Ticaret ve Fuar Merkezi’nden Tomasz Szypuła, Dabrowski Finans’ın Başkanı Jarosław Dąbrowski ve Büyükbaş Hayvan Yetiştiriciliği Derneği Başkan Yardımcısı Jacek Pisula katıldı.

Türkiye - Polonya arasındaki iş imkânları ve Polonya’daki yatırım koşulları ile ilgili konuların değerlendirildiği seminerde Polonya’dan gelen firmalar ile işbirlikleri yaratılması amacıyla ikili iş görüşmeleri organize edildi.

Milli Savunma Bakanı İsmet Yılmaz ASO 1. Organize Sanayi Bölgesini Ziyaret Etti

22 Aralık 2011

Milli Savunma Bakanı İsmet Yılmaz 22 Aralık tarihinde Ankara Sanayi Odası 1. Organize Sanayi Bölgesine giderek bölgede yer alan bazı firmaları ziyaret etti.

Ziyarette ilk olarak Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebir, Milli Savunma Bakanı İsmet Yılmaz'a bölge hakkında kısa bir brifing verdi. Daha sonra bölgede yer alan Aydın Yazılım ile Küçükpazarlı Havaçılık firmaları ziyaret edildi.

Özdebir Küresel Isınma Kurultayı'nda Panel Yönetti

22 Kasım 2011

Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebir, Ekonomi Gazetecileri Derneğinin İstanbul'da düzenlediği 4. Küresel Isınma Kurultayı'nda, "İklim Değişikliği Hayatı ve Ekonomiyi Nasıl Etkiliyor?" başlıklı oturumu yönetti.

22 Kasım tarihinde İSO toplantı salonunda gerçekleştirilen kurultayda Özdebir'in yönettiği birinci oturuma Zaman Gazetesi Ekonomi Müdürü Turhan Bozkurt, Yeni Şafak Gazetesi Ekonomi Müdürü Fikret Çengel, Türkiye Gazetesi Ekonomi Müdürü Adil Küçük, Anadolu Ajansı İstanbul Bölge Müdürü Zeki Gümüş ve Akşam Gazetesi Ekonomi Editörü Esin Gedik konuşmacı olarak katıldı.

Özdebir, panelin açılışında yaptığı konuşmada hükümetler, politikacılar ve medyanın küresel ısınma yerine iklim

değişikliği ifadesini daha sık kullanmasına dikkat çekerek bunun, iklim değişikliği kavramının, küresel ısınmaya göre daha nötr bir algı yaratmasından kaynaklandığını ifade etti. Planlı sanayileşmede OSB'lerin önemine değinen Özdebir, çevre denetimlerinde cezalandırmadan çok özendirme ve eğitimin önemini vurguladı. Medyanın çevreyle ilgili haberlerinde sadece olumsuz örnekleri ön plana çıkardığını belirten Özdebir, çevre bilincinin oluşmasında medyanın çok önemli bir rolü olduğuna dikkat çekti.

Konuşmaların ardından EGD Başkanı Celal Toprak, Özdebir ve panelistlere katılımlarından ötürü birer plaket verdi.

“Girişimciler İçin Motivasyon” Toplantısı ASO’da Düzenlendi

15 Kasım 2011

Ankara Sanayi Odasının koordinatörlüğünde çalışmalarını sürdüren TOBB Ankara Kadın Girişimciler Kurulu 15 Kasım tarihinde “Girişimciler için Motivasyon” toplantısıyla bir araya geldi. Ankara Sanayi Odasının ev sahipliğinde gerçekleşen toplantıya, TOBB Ankara Kadın Girişimciler Kurulu Başkanı Sevgi Daştan, Erkunt Traktör Genel Müdürü Zeynep Erkunt Armağan, Kankalite Koçluk Eğitim Gelişim Merkezi Danışmanı Handan Öztürk ve çok sayıda kadın girişimciler katıldı.

Toplantının açılışında konuşan TOBB Ankara Kadın Girişimciler Kurulu Başkanı Sevgi Daştan, iş kadınlarımızın sivil toplum hayatında daha aktif roller alarak geleceğin oda meclis üyeleri, oda başkanları ve hatta TOBB başkanlarının aramızdan çıkmasını arzu ettiğini belirterek; “Önümüzün açılması için tıpkı Kurtuluş Savaşı’nda Halide Edip Adivar’lar gibi bizler de ekonomi dünyasında mücadelemizi veriyor, siz değerli dostlarımızın da bizlerin bu mücadelesinde desteklerini esirgemeyeceğini düşünüyoruz.” dedi.

Erkunt Traktör Genel Müdürü Zeynep Erkunt Armağan ise dişıyla, tırnağıyla mücadele ederek bugünlere gel-

diğini vurguladı. Armağan; “30 yıldır çalışma hayatının içindeyim. Zorlandığım zamanlar çok oldu. Durdum, bekledim, çok sabırlı oldum. Çalıştığım sektörleri hep en iyi yerlere getirmeye çalıştım.” dedi.

Tarım sektöründe yabancı markaların ön planda olduğunu belirten Armağan; “Bir Türk markası Erkunt traktör olarak biraz da hayal kurarak piyasaya girdik. Çok zorlandığımız anlar oldu. Erzurum’dan Kars’a gitmediğim şehir, köy kalmadı. Ama bu işi severek yaptım. Şu an başında olduğum şirket 7. yaşında ve Erkunt Traktör piyasada 3. sırada. Üçüncü demek piyasada tutduğumuzu, artık kabullenildiğimizi ve en önemlisi bir marka haline geldiğimizi gösterir.” dedi.

Son yıllarda kadın girişimcileri destekleyen projelerin çoğaldığını belirten Armağan; “Ülkemizde kadın girişimcileri destekleyen finans sistemi henüz yeni geliyor. Bazı bankaların kadın girişimcileri destekleyen kredileri var. Bu projelere hep birlikte sahip çıkmamız gerekir.” diye konuştu.

Özdebir "Geleceğin Mimarları" Seminerine Katıldı

14 Kasım 2011

Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebir, Ankaralı Sanayici ve İşadamları (ASAD) bünyesinde faaliyetlerini gösteren Genç ASAD "Geleceğin Mimarları" seminerine konuşmacı olarak katıldı.

14 Kasım tarihinde düzenlenen seminere Özdebir'in yanı sıra Eski Bakan Hasan Celal Güzel, Ankara Ticaret Odası Meclis Başkanı ve Türk Ocakları Genel Başkanı Nurettin Gürgür, dönemin Büyük Birlik Partisi Genel Başkan Yardımcısı Teyfik Eren, Yrd. Doç. Dr. Ümit Güner, ASAD Başkanı Şahin Altuntaş ve Ankara'nın çeşitli üniversitelerinde okuyan Genç ASAD üyeleri katıldı.

Eski Bakan Hasan Celal Güzel'in başkanlığında gerçekleşen seminerde konuşan ASO Başkanı Nurettin Özdebir, gençlerin günümüz şartlarında hem sosyal bilimleri hem de fen bilimlerini çok iyi öğrenmelerini, dünya siyasetinden, ülke siyasetinden mutlaka haberdar olması gerektiğini belirtti. Özdebir, "Dünyada yaşanan kavgaların, bu ekonomik krizlerin temelinde neler olduğunu; ne kavgalar yapıldığını, aslında bize gösterilenlerin kayıçlı kavgasından başka bir şey olmadığını idrak edebilmemiz gerekiyor. Bunun için de öğrenmemiz lazım." diye konuştu.

ASO Başkanı Özdebir Açılış Yaptı

25 Aralık 2011

Ankara gıda sektöründe 'Yemek Bakkalı' ismiyle faaliyet gösteren sektörün önde gelen isimlerinden Serdar Erler Yemek Bakkalı Konutkent Şubesi 25 Aralık tarihinde Ankara Sanayi Odası Başkanı Nurettin Özdebir'in katılımıyla açıldı.

Yemek Bakkalı'nın açılışında bir konuşma yapan ASO Başkanı Nurettin Özdebir, gelişen dünyanın şartlarında yeni işler, yeni destekler, yeni alanlar açıldığını belirtti. Özdebir, "Yemek sektörü de bunlardan bir tanesi. Yemek Bakkalı hanımların hayatını kolaylaştıran, çağın ihtiyacı olan bir sektördür." diye konuştu.

ASO'da Karma Klasik Sanatlar Sergisi Düzenlendi

6 Aralık 2011

Karma Klasik Sanatlar Sergisi 6 Aralık tarihinde Ankara Sanayi Odasında açıldı.

ASO Yönetim Kurulu Başkanı Nurettin Özdebir tarafından açılan sergide, tezhip ve hat sanatından örnekler sergilendi.

30 Aralık tarihine kadar açık kalan sergide 64 eser yer aldı.

"Ukrayna - Kırım Özerk Cumhuriyeti Yatırım İmkânları" konulu toplantı yapıldı

1 Kasım 2011

Ankara Sanayi Odası, 1 Kasım tarihinde "Ukrayna - Kırım Özerk Cumhuriyeti Yatırım İmkânları" konulu toplantıyı düzenledi. Zafer Çağlayan Meclis Salonu'nda gerçekleştirilen toplantıya Ukrayna Kırım Özerk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Başkan Yardımcısı Turizm Bakanı Georgiy Psaryov, Ukrayna Kırım Özerk Cumhuriyeti Turizm Bakanı Başyardımcısı Oleksandr LiEV, Ukrayna Kırım Özerk Cumhuriyeti Turizm Bakanlığı Finans ve Ekonomi Müdürü Igor Kobelya, Aleks Tur Şirketi Müdürü Amyetkhan Tyncherov, Türk Hava Yolları Ankara Satış Müdürü

Emrullah Kirişçi, Başkatip, Ukrayna Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçisi Yuriy Torlak ve Ukrayna Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçiliği Ataşesi Tatyana Tereshchenko katıldı.

ASO Genel Sekreteri Doç. Dr. Yavuz Cabbar'ın ev sahipliği yaptığı toplantıda, Ukrayna Kırım Özerk Cumhuriyeti'nde yapılabilecek turistik ve genel amaçlı tüm yatırım imkânları görüşüldü, işbirliğinin ve yatırımların geliştirilmesi konusunda üyelere ayrıntılı bilgi verildi.

Profesyonel KALİTE

Nurmak, en zorlu şartlarda bile ihtiyaç duyulan performansı kesintisiz ve en üst seviyede sağlayabilen ürünleriyle sektörün tercih edilen ve güvenilen markasıdır.

Ihtiyacınız yeni bir ekipman, mevcut ekipmanınızın tadilatı, özel amaçlı bir üstyapı ya da teknik yeterliliği üst seviyede olan bir servis noktası olabilir; her ne sebeple olursa olsun, biz tüm bu ihtiyaçlarınızı tek ve güvenli bir kaynaktan sağlayabilmeniz için iş başındayız.

DR. FİKRET YÜCEL

TTGV Yönetim Kurulu Başkanı

Cari açık konusunun Türkiye ekonomisinin en önemli sorunlarından biri olarak gösterildiği ve aşılması için katma değeri yüksek ürünlere yönelmenin büyük önem taşıdığına ifade edildiği şu günlerde TTGV Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Fikret Yücel ile bir söyleşi yaptık. Yücel, Türkiye'nin bilim ve teknolojide aldığı yolu, katma değeri yüksek ürünler üretilebilmesi için gerekli altyapıyı ve yürütülen çalışmaları, inovasyonu ve şirketler açısından önemini, üniversite - sanayi işbirliğinin Türkiye ekonomisine katkılarını ve TTGV'nin projeleri hangi ölçütlere göre ne oranda desteklediğini anlattı.

1950 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi'nden mezun oldunuz. O günden bu yavna çok sayıda kitap, makale, bildiri yayımladınız. Bilim ve teknoloji alanında çalışmalarınız hız kesmeden devam etti ve hâlâ Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfında Yönetim Kurulu Başkanı olarak çalışmalarınızı sürdürüyorsunuz. Bir bilim insanı olarak Türkiye'nin teknoloji ve bilim alanında aldığı yolu nasıl değerlendirirsiniz?

Türkiye'de bilim ve teknoloji politikaları arayışı ve oluşturulması planlı dönemde başlamıştır. Bu bakımdan, 1963 – 1967 yıllarını kapsayan Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planında yer aldıktan sonra, o zamanki ismi ile Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumunun (TÜBİTAK) kurulması çok önemlidir. O tarihlerde Türkiye, ekonomisi tarıma dayalı, kişi başına geliri 100 dolar mertebesinde, tipik bir az gelişmiş ülkedir. Sonraki yıllarda konuya giderek daha fazla önem verilmiş olup, bu bağlam-

da 1972 yılında Marmara Araştırma Merkezinin (MAM), yine o zamanki ismi ile Marmara Bilimsel ve Endüstriyel Araştırma Enstitüsünün kurulması gerçekleştirilmiştir.

1983 yılında yayımlanan "Türk Bilim Politikası 1983-2003", zamanın Devlet Bakanı Prof. Dr. Nimet Özdağ'ın öncülüğünde, DPT ve TÜBİTAK'ın işbirliği ve çok sayıda bilim adamı ve uzmanın katılımı ile hazırlanmış bir iltir. Bu dokümanda önerilen Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu (BTYK), 1983 yılında Kanun Hükmünde Kararname ile kurulmuştur.

BTYK'nın 1993 yılında yapılan ikinci toplantısında "Türk Bilim ve Teknoloji Politikası 1993 – 2003" kabul edilmiştir. 2002 yılında yapılan BTYK'nın 7. toplantısında TÜBİTAK, Vizyon 2023 diye isimlendirilen "Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları 2003–2023 Stratejisi"ni hazırlamakla görevlendirilmiştir. 2005 yılı Mart ayında toplanan BTYK'da Vizyon 2023 esaslarına uy-

gun olarak 2005–2010 yıllarını kapsayan Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları hazırlanması kararlaştırılmış ve aynı yıl içinde kabul edilmiştir. 2010 yılı Aralık ayında “Ulusal Bilim, Teknoloji ve Yenilik Stratejileri 2011–2016” belirlenmiştir. Nihayet geçtiğimiz Aralık ayı (2011) sonlarında yapılan toplantıda “Ulusal Yenilik Sistemi 2023 Yılı Hedefleri” saptanmıştır.

Başlangıçta izlenen politikalar daha ziyade doğa bilimleri alanında yetkinlik kazanmaya yöneliktir. Sonraki yıllarda bilim yanında teknolojiye de yetkin olmak amaçlanmıştır. Böylece bilimsel ve teknolojik kazanımların ekonomik ve toplumsal faydaya dönüştürülmesi hedeflenmiştir. Bu kapsamda önemli bir adım, hatta bir ilk, 1991 yılında Dünya Bankası kredisi ile hayata geçirilen “Teknoloji Geliştirme Projesi”dir. Bu proje içinde bir kamu-özel sektör ortak girişimi olarak Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV) kurulmuştur. Proje, özel sektöre Ar-Ge ve yenileşim faaliyetlerinde kamu kaynaklarını kullanma imkânını ilk defa vermesi bakımından da önemlidir. Bunu daha sonra, Dış Ticaret Müsteşarlığı (şimdi Ekonomi Bakanlığı), TÜBİTAK, KOSGEB ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı (şimdi Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı) tarafından tahsis edilen fonlar izlemiştir.

Yukarıda sayılan doğrudan desteklere ilaveten Ar-Ge yaparak teknoloji geliştiren şirketlere bazı vergi avantajları sağlayan kanunlar çıkarılmıştır: 2001 tarihli “Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu” ile 2007 tarihli “Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun”.

Yukarıda önemli aşamaları belirtilen bu gelişme süreci sonunda Türkiye'nin İnovasyon (Yenileşim) Sistemi oluşmuştur. Yabancı kaynaklarda da Yenileşim Sistemimizin bütün önemli bileşenlere sahip olduğu belirtiliyor. Bununla birlikte, ülkenin büyüklüğü göz önüne alındığında, bunların sayı, işletme büyüklüğü ve çeşitliliği bakımından yeterli olmadığı, daha

“KOBİ'lerin küreselleşmenin kendileri için getirdiği olumsuzluklardan korunabilmeleri, yenilikçi ve teknoloji tabanlı yönetim sistemleri kurup bunları sürekli yenilemeleriyle mümkündür. KOBİ'lerin küçük ve esnek yapıları bu uygulamayı kolaylaştırır. Ülkemizde bu özelliklere sahip KOBİ sayısı, maalesef toplam içinde çok küçük bir orandadır.”

önemlisi, bileşenler arası işbirliğinin ve iletişimin zayıflığı ifade ediliyor.

Diğer yandan TÜİK ve TÜBİTAK işbirliği ile elde edilen ve ülkenin bilim, teknoloji ve yenileşim alanlarındaki durumunu belirten göstergelerde geçen zaman içinde önemli artışlar olduğu gözlemleniyor. Ancak bu göstergelerin, gerek AB gerekse OECD ülkelerine ait olanlar ve bunların ortalamaları ile karşılaştırıldığında, hâlâ en alt sıralarda olduğu ve ortalamayı düşüren etki yaptığı görülüyor.

Uluslararası piyasalarda aranan, markalaşmış, bize ait, özgün, ileri teknolojiye sahip, yüksek değerli ürünlerimiz yok.

Kamunun teknolojiye dayalı ulusal kalkınmaya bağlı olduğu, özel sektör dinamizmi ile beslenen bir ortam yaratılamamış. Özel sektörün ve sivil toplum kuruluşlarının sistemin kuruluş ve işleyişine katkıları için gerekli kapılar mevcut değil.

Eğitim, bir toplumun yeni bilgi ve teknolojiyi özümseme yeteneğini de inşa eder. Bir ekonomi yüksek seviyelere çıktıkça, teknolojik yetenek de kritik bir etken haline gelir. Bu sebeple insan kaynağına ve eğitime büyük yatırımlar yapmak gerekir. Böylece verimsiz arazilerin yeşillenmesine benzer bir avantaj sağlanabilir. Ülkemizde böyle uzun soluklu bir projenin benimsendiğini söylemek güçtür. Dahası, OECD'nin “Programme for International Student Assessment (PISA)”, yani Uluslararası Öğrenci Başarısını Belirleme Programında, alınan puan ve sonuçlar, orta öğretim durumumuz hakkında ciddi kaygılar yaratmaktadır.

Üniversite-sanayi işbirliği her ne kadar bütün ülkelerde tatmin edici olmaktan uzaksa da ülkemizde çok düşük seviyededir. Üniversite kampüslerinde kurulmuş teknoloji geliştirme bölgelerine yerleşik şirketlerin bile, üniversitelerle kurdukları işbirliği örnek sayıları çok yetersizdir. Teknoloji transfer ara yüzleri bu arada teknoloji transfer merkezleri henüz başlangıç aşamasındadır. Oysa son yıllarda üniversitelerden, geleneksel eğitimle nitelikli insan kaynağı yetiştirme ve araştırma ile bilgi üretme klasik rollerine ilaveten, ürettikleri bilginin yenileşim alanında kullanılarak ekonomik katma değere dönüştürülmesi rolünü de (üçüncü misyon) üstlenmeleri beklenmektedir. BTK'nın 27 Aralık 2011'deki 23. toplantısında alınan “Üniversitede yenilikçiliğin ve girişimciliğin tetiklenmesi amacıyla politika araçlarının geliştirilmesi” kararının bu alandaki çabalara ivme kazandırması ümit edilmektedir.

Bilim, teknoloji ve yenileşimde gelişmelerden tatmin olmak hiçbir zaman mümkün olmayacaktır.

Katma değeri yüksek ürünlerin üretilmemesi ve bu tür ürünlerin ithalatının ekonomiye zarar vermesi Türkiye ekonomisinin en önemli sorunu olarak sürekli dile getirilen bir konu. Katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesi gelişmiş bir teknolojiyle mümkün hiç kuşkusuz. Türkiye’de katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesi için yapılan ya da yapılması gereken çalışmalar hakkında bilgi verir misiniz?

Cari açığın, enerji ihtiyacının karşılanmasına yönelik ürünlerden sonra üretimi ve / veya Ar-Ge’si büyük yatırım gerektiren ürünlerin ithalatından kaynaklandığı biliniyor.

İlk olarak, Türk Bilim ve Teknoloji Politikası ile 1993-2003’te Bilişim, İleri Teknoloji Malzemeleri, Biyoteknoloji, Nükleer Teknoloji ve Uzay Teknolojisi alanlarına öncelik verilmesi kararlaştırılmıştır. Daha sonra Vizyon 2023’te muhtelif sektörlerdeki öncelikli teknolojiler belirtilmiş, 2004’te Başbakan, Ulusal Uzay Araştırma programını himayesine almıştır. TTGV, 2010 yılında İleri Teknoloji Projeleri (İTEP) programını uygulamaya koymuştur. Yine 2010 yılında, BTYK’da kabul edilen Ulusal Bilim, Teknoloji ve Yenilik Stratejisi 2011–2016 kapsamında, ivme kazanmamız gereken alanlara, savunma ve uzaydan sonra enerji, su ve gıda alanları eklenmiştir. Klasik ürünler yerine ya da buna ilaveten, ileri teknoloji yüksek katma değerli ürünlere sahip olarak bunları ihraç etmenin gerekli olduğu, ilgili çevrelerce kabul edilmiş bulunuyor. Tespit edilen öncelikli alanlar için alınacak somut önlemler bir an önce saptanmalıdır. Bu tespitle talebe uygun projelerin desteklenmesi ile ilgili bir mesaj verilmekle birlikte, daha etkili olacağı düşünülen, kamu tarafından dikkatle seçilmiş proje siparişlerinin artırılması lüzumludur. Bu çerçevede kamu, üniversite özel sektör işbirliklerinin ve ortaklıklarının kurulması düşünülebilir.

Aslında insanlık tarihi kadar eski olan inovasyonun, bir kavram olarak ortaya çıkışının çok eski olduğunu söyle-

yemeyiz. Büyüyen ekonomilerle birlikte giderek önemi anlaşılmış bir konu olarak Türkiye’de de yavaş yavaş üzerinde durulmaya başlandı. Kısaca ‘hayatı kolaylaştıran fikirlerin eyleme dönüşmesi’ olarak tanımlanan inovasyon konusunda okuyucularımızı bilgilendirebilir misiniz? Sadece büyük ekonomiler, büyük şirketler için mi geçerlidir? Daha küçük ekonomiler bu kavramı nasıl kazanca dönüştürebilirler?

Gerçekten yenileşim (inovasyon) kavramının ortaya çıkışı oldukça yenidir. 1963 yılında bilginin bir ekonomik faydaya dönüştürülmesi çabalarının yoğunlaştığı bir ortamda, İtalya’nın Frascati kasabasında toplanan OECD, ilk olarak “Araştırma ve Deneysel Geliştirme Taramaları” için Frascati Kılavuzunu oluşturmuştur. Zamanla, bilgi ekonomisinde yenileşimin önemi giderek artmış ve 1992 yılında OECD, imalatta ürün ve süreç yenileşimine odaklanmış Oslo Kılavuzu’nu yayımlamıştır. 1997 yılında Oslo Kılavuzu’nun, kapsamı hizmet sektörünü de içerek şekilde genişletilmiş olan ikinci baskısı yapılmıştır. Bu suretle, yenileşim kavramı içine pazarlama ve organizasyonel yenileşim de dâhil edilmiştir. OECD tanımına göre, yenileşim **yeni veya önemli surette değiştirilmiş ürün (mal ve hizmet), süreç ve pazarlama, iş uygulamaları, işyeri organizasyonu yöntemi geliştirip uygulanmasıdır.**

Yenileşim sözcüğünde bir ürün, bir süreç ve bir uygulamada, sadece yenilik yapmak değil, onu faydalı ve değerli kılmak anlamı da bulunmaktadır.

Sürdürülebilir ekonomik gelişme için, üretim kaynaklarını geliştiren ve aynı maksatla bunlardan yararlanan yenileşim çok önemlidir. Rekabetçiliğin en önemli unsuru olan verimliliğin büyütülmesi yenileşim sayesinde sağlanabilir.

Yenileşim bir ülkede sürdürülebilir büyüme, toplumsal refah ve istihdam için vazgeçilmez bir araç olduğundan, yenileşime uygun bir ortam sağlamak üzere, iyi işleyen bir sistemin kurulması büyük önem taşır. Bu sistem içinde yer alan kuruluşlar arasında etkileşimli bir dinamik sürecin işletilmesi esastır.

Ülkemizde, maalesef şirketlerimizin özellikle KOBİ'lerimizin büyük çoğunluğu teknolojiyi geriden izleyen durumdadır. Oysa her firmanın yenileşimi benimseyip bunu bir yaşam şekli olarak kabul etmesi, üstelik bunu sadece ürün ve süreçte değil, kuruluşun bütününde, pazarlamada, iş yeri organizasyonu ve yönetiminde uygulaması gerekir. Unutmamak gerekir ki, hiçbir ürün, süreç ve yönetim modeli kalıcı değildir.

KOBİ'ler şüphesiz bir ekonominin en önemli unsurlarıdır. Firma sayısı, yarattıkları istihdam ve katma değer dolayısıyla bütün ülke ekonomilerine büyük katkı sağlarlar. Küçük ve esnek yapıları dolayısıyla uzun süreden beri ölçek ekonomisine bir alternatif olarak alınmakta ve birçok ülkede bunların korunması ve geliştirilmesi için teknolojik ve finansal destekler verilmektedir.

KOBİ'lerin küreselleşmenin kendileri için getirdiği olumsuzluklardan korunabilmeleri, yenilikçi ve teknoloji tabanlı yönetim sistemleri kurup bunları sürekli yenilemeleriyle mümkündür. KOBİ'lerin küçük ve esnek yapıları bu uygulamayı kolaylaştırır. Ülkemizde bu özelliklere sahip KOBİ sayısı, maalesef toplam içinde çok küçük bir orandadır. Zayıf sermaye yapıları ve finans kuruluşlarının klasik politikaları finans kaynaklarına ve teknolojiye ulaşmalarını engellemektedir. Diğer yandan KOBİ'lerimizin önemli bir bölümü ulusal ve uluslararası destek ve yardımlardan yararlanmak için gerekli bilgi ve imkâna sahip değildir.

İnovasyon, şirketin daha çok katma değer yaratmasına, üretkenliğini dolayısıyla rekabet gücünü arttırmasına hizmet ediyor. Bu bağlamda inovasyon ve rekabet arasında pozitif korelasyon olduğunu görüyoruz. İnovasyon ve rekabet arasındaki ilişkiyi Türkiye'de faaliyetini sürdüren şirketler açısından değerlendirebilir misiniz? Küçük ölçekli şirketler bu rekabet ortamından nasıl etkilenirler? Büyük ölçekli şirketler açısından haksız rekabet söz konusu olur mu?

Yenileşimin rekabet gücünü arttırıcı ve destekleyici yönde önemli etkileri vardır. Firmalar üretim sürecinde yaptıkları yeniliklerle maliyeti düşürerek fiyat avantajı elde edebildikleri gibi, yenileşim yolu ile rakipleri karşısında farkındalık ortaya koyan özellikler ve üstün kalite sağlayabilirler. Böylece, buldukları pazarda bir rekabet üstünlüğüne kavuşurlar ve / veya yeni pazarlara girebilirler. Bazen yenileşim, rekabet üstünlüğü sağlayan diğer faktörlerin önüne çıkar, bu durum bizatihi yenileşim rekabetini doğurur ve canlandırır.

Fikri mülkiyet hakları ile korunan yenileşim bazen tekelleş-

meye yol açabilir. Bunun giderilmesi gene, alternatifler ortaya koyma imkânı veren yenileşimle sağlanır.

Ülkeler arası rekabette gümrük ve ticaret politikaları önemli bir haksız rekabet aracı olarak kullanılmaktadır. Diğer yandan fikri mülkiyet hakları ihlalleri de buna katkıda bulunur.

Tersine mühendislik (reverse engineering) bir başka haksız rekabet unsuru olup, yeniliği ilk yapanın aleyhine kullanılır.

Yenileşimin tamamen hür bir ortamda yapılması çok önemlidir. Ekonomik özgürlük başta olmak üzere, her türlü özgürlüğün geliştirilerek sağlanması insanların yaratıcı güçlerinin ortaya çıkmasını kolaylaştırır.

Ülkemizde yenileşime dayalı rekabet gücü üstünlüğüne sahip firma sayısı henüz çok azdır.

Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı olarak pek çok alanda şirketlere destekler sağlıyorsunuz. Ar – Ge Proje Destekleri, Çevre Proje Destekleri bunlar arasında yer alıyor. Desteklenen projelerde göz önünde bulundurulmuş önemli ölçüt nedir? Hangi amaçla, hani projeleri, nasıl bir yöntem izleyerek destekliyorsunuz?

TTGV'nin Ar-Ge Proje Destekleri ve Çevre Proje Destekleri başlıkları altında özel sektörümüze yönelik sağladığı destekler, ülkemizde Ar-Ge ve eko inovasyon bilincinin yaygınlaşmasına ve Ulusal İnovasyon Sistemimizin gelişmesine katkıda bulunması hedefi doğrultusunda geliştirilmiştir. Dünyadaki gelişmelerle paralel bir şekilde, ülkemizde potansiyeli güçlü ve ihtiyaç odaklı alanlar göz önünde bulundurularak İleri Teknoloji Pro-

TÜRKİYE TEKNOLOJİ GELİŞTİRME VAKFI

jeleri Desteği (İTEP) ve çevre teknolojileri, enerji verimliliği, yenilenebilir enerji alanlarına yönelik olarak Çevre Proje Destekleri (ÇPD) sağlanmaya devam edilmektedir.

TTGV tarafından sağlanan desteklerde önde gelen ölçütler, projenin ülkemizde yaratacağı katma değer etkisi ve TTGV finansmanının, söz konusu inisiyatifi harekete geçirmede ne kadar etkili olduğudur. TTGV bu doğrultuda, portföyünde ülke için örnek teşkil edecek, model olarak alınabilecek projelerin yer almasına ve desteklenen projelerde üretilen teknolojik bilginin ticarileşebilir olmasına önem vermektedir.

TTGV, İTEP kapsamında, her büyüklükteki sanayi firmasına ait ülkemizin kalkınma öncelikleriyle paralel olarak belirlediği teknoloji alanlarında pilot projeleri desteklemeye devam etmektedir. Bu destek mekanizması kapsamında devamlı başvuru kabul etmekteyiz. Gelen proje başvurularını, akademi ve özel sektörden atadığımız bağımsız değerlendiricilerin de katkısıyla 2,5 aylık bir süre içerisinde değerlendirerek, nihai destek kararını oluşturmaktayız.

Gelişmiş teknolojinin ülke ekonomisi açısından çok önemli bir katkı sağlayacağı düşünüldüğünde Ar – Ge çalışmalarına kamu katkısının artırılması, üniversite ve sanayi işbirliğinin teşvik edilmesi konusunda yürütülen çalışmalar var mı?

Ar-Ge çalışmalarına kamu tarafından sağlanan katkının son yıllarda ciddi oranda arttığını görmekteyiz. Bu artışla birlikte Ar-Ge proje başvurularında ve asıl katma değeri yaratacak orta-yüksek ve ileri teknoloji ürünlerinin payının gelişmiş ülkeler

seviyesi baz alındığında, yeterli olmadığı bilinmektedir. Kamunun sağladığı Ar-Ge programlarında destek sayısının artması ile paralel olarak hedef kitlenin harekete geçirilmesi ve Ar-Ge çalışmalarının ticarileştirilmesine yönelik farklı ve tamamlayıcı uygulamaların da tasarlanarak sistem içerisinde yer almasını sağlamak gerekmektedir.

Diğer yandan üniversite-sanayi işbirliklerinin Sanayi Bakanlığının "SANTEZ", TÜBİTAK'ın "1505 – KOBİ Yararına Teknoloji Transferi Destek Programı" gibi bazı programlar içerisinde doğrudan desteklendiğini görüyoruz. Ayrıca, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı'nın Ar-Ge Destek Programları kapsamında firmaların üniversitelerden ve / veya akademisyenlerden almayı öngördüğü danışmanlık hizmetinin, proje bütçesi içerisinde kabul edilmesi ve bu durumun projenin teknolojik seviyesini güçlendiren bir faktör olarak değerlendirilmesi, üniversite-sanayi işbirliğine dolaylı yoldan bir katkı sağlıyor durumdadır. Aslında üniversite-sanayi işbirliği, söz konusu destek programlarında bağımsız değerlendirici olarak yer alan akademisyenlerin katılımıyla da başlamış oluyor. Proje değerlendiricisi ve izleyicisi olarak görevlendirilen akademisyenler, değerlendirme esnasında proje sahibi firma ile görüşmeler yaparak, projenin fizibilitesini, bazı risk ve fırsatların karşılıklı değerlendirmesini yapmış oluyorlar. Ayrıca, bu firmalar projeye atanan akademisyenlerden bazı yönlendirmeler olarak projenin daha doğru tasarlanması ve yönetilmesine ilişkin önlemler almaya başlıyor. Destek programlarının çok da görünmeyen oldukça olumlu bir yanı da budur.

Bildiğiniz gibi Türkiye, çok fazla girişimcinin bulunduğu, girişimcilğe açık bir ülke. TTGV olarak size başvuran girişimcilerin ne kadarını destekleyebiliyorsunuz? Desteklerken öncelik verdiğiniz sektörler ve üst limitiniz nedir? Bunlar için gerekli kaynağı nasıl sağlıyorsunuz?

İstatistiklerimize göre, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfına, Ar-Ge destek programlarına başvuran firmaların yüzde 80'i KOBİ olarak tanımlayacağımız belli bir sayının altında çalışana sahip ve hiçbir gruba veya holdinge bağlı olmayan firmalardır. Yine desteklediğimiz firmaların yüzde 50'si ise 10 yaşından genç firmalar. Bu anlamda Ar-Ge ve inovasyon programlarına genç firmaların ve girişimcilerin daha çok başvurduğu sonucunu çıkarabiliriz. TTGV'ye başvuran firmaların yaklaşık yüzde 50'si ile destek sözleşmesi imzalıyoruz. Destek şartları, yürütülmekte olan her program için bazı farklılıklar göstermektedir. Ancak, TTGV Ar-Ge ve çevre desteklerinde ortak noktaları, desteklerin geri ödemesiz ve geri ödeme şeklinin proje bitişinin ardından 1 senesi ödemesiz olmak üzere toplam 4 sene ol-

ması ve sağlanan TTGV desteğinin proje bütçesinin en fazla yüzde 50'sini oluşturması olarak özetleyebiliriz.

Şu anda yürürlükte olan desteklerimizden İleri Teknoloji Projeleri Desteği (İTEP) kapsamında 'Tarımsal Atıklardan Yüksek Katma Değerli Biyoürün Üretim ve Teknolojileri', 'İleri Malzeme Teknolojileri ve Hassas Üretim Teknikleri', 'Yenilenebilir Enerji Üretim, Depolama ve Dağıtımına Yönelik Teknolojiler', 'Biyomedikal Teknolojileri', 'Gıda Teknolojileri' ve 'İklim Değişikliğine Uyum Teknolojileri' olmak üzere 6 farklı alana öncelik tanınmıştır.

Program kapsamında; proje destek süresi en az 1,5 yıl, en fazla 3 yıl olup, proje destek tutarı üst limiti 3 milyon ABD Doları, alt limiti 1 milyon ABD Doları'dır. Destekleme yüzde 50 TTGV katkısı, yüzde 50 proje yürütücüsü firma katkısı olacak şekilde uygulanmaktadır.

İTEP, yukarıda belirtilen alanlara odaklı bir destek programı olarak TTGV özkaynakları ile finanse edilmektedir.

Yine TTGV özkaynaklarından finanse edilen Çevre Desteklerimiz kapsamında; proje süresi en fazla 1,5 yıl destek miktarı en fazla 1.000.000 – en az 100.000 ABD\$ ve destek oranı proje bütçesinin en fazla % 50'si olarak uygulanmaktadır.

TTGV'nin Teknolojik Girişimciliğe yönelik alternatif finansman faaliyetleri Teknoloji Yatırım AŞ isimli iştiraki tarafından yürütülmektedir. Teknoloji Yatırım AŞ, başlangıç ve büyüme aşamasındaki teknoloji firmalarına yatırım yapan bağımsız bir Girişim Sermayesi Fonu yöneticisidir. Amacı, yaratıcı, benzersiz fikirlere ve vizyonu olan yetenekli girişimcilere yatırım yapmaktır. Profesyonel bir yatırımcı olarak 2007'den bugüne dek 6 yatırım gerçekleştirmiştir.

TTGV'nin kendisine ait olmayan fonları da yönettiğini biliyoruz. Bu konuda kısaca bilgi alabilir miyiz? 2012 yılı içinde yeni gelişmeler olacak mı? Planlar, projeler konusunda okuyucularımızı bilgilendirir misiniz?

TTGV kendisinin de belli bir oranda katılımda bulunduğu bazı fonların da yönetiminde bulunmaktadır. Türkiye'de Girişim Sermayesi pazarının gelişmesi, yenilikçi KOBİ'lerin ihtiyaç duyduğu büyüme sermayesinin uluslararası standartlarda sağlanabilmesi hedefi ile İstanbul Risk Sermayesi Girişimi (İVCi)'ne yatırımcı olarak katıldık. Türkiye'nin ilk fonların fonu girişimi olan toplam 160 milyon Avro büyüklüğündeki İVCi'nin diğer yatırımcıları Avrupa Yatırım Fonu (EIF), KOSGEB, Türkiye Kalkınma Bankası (TKB), Garanti Bankası ve National Bank of Greece Group (NBG Group)'tan oluşmaktadır.

İVCi'nin misyonu, bağımsız yönetim ekiplerince kurulan fonlara yapılan yatırımlar ve eş-yatırımlar yoluyla Türkiye'de girişim sermayesi sektörünün gelişmesinde katalizör rolü oynayarak Türk şirketlerinin finansmana erişimini sağlamaktır. Bu amaçla faaliyetlerine başlayan İVCi ilk yatırımını Aralık 2009'da yaptı. İVCi'nin sektördeki rolünü güçlendirmek, girişim sermayesi oyuncuları ve paydaşları arasında bir iletişim ve fikir alışveriş platformu yaratmak amacıyla bir Stratejik Ağ oluşturulmuştur. TTGV İVCi'de Yönetim Kurulu, Danışma Kurulu ve Yatırım Komitesi'nde temsil edilmektedir. 2012 ve önümüzdeki yıllarda da bu fonla ilgili faaliyetlerin hızlanarak artacağını öngörmekteyiz.

İVCi yanında, İngiltere'de yerleşik bir fon olarak kurulmuş olan TURKVEN TPEF-I'in (Turkish Private Equity Fund I) yatırım süresi Mart 2008'de dolmuştur. TTGV, halen yatırımcı olduğu TURKVEN TPEF-I fonunda izleme faaliyetlerine devam etmektedir. Ayrıca 2000 yılında kurulmuş olan İş Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı AŞ'de TTGV'nin hisse payı yüzde 11,11'dir. İş Girişim, SPK mevzuatına göre halka açık olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

Ekleme istediğiniz bir şey var mı?

TTGV, 1991 yılında bir kamu-özel sektör ortak girişimi olarak kamu kaynakları ile özel sektörün Ar-Ge ve yenileşim faaliyetlerini desteklemek üzere kurulmuştur. Türkiye'de uygulanan ilk özel sektör odaklı Ar-Ge destek programının yürütücüsü olan TTGV, geride bıraktığı 20 yılda uzman bir program geliştirici ve uygulayıcı kuruluş olarak ülkemiz adına pek çok başarılı ilkin parçası olmuştur. Hiç şüphesiz, bugün özel sektörün Ar-Ge ve yenileşim faaliyetlerinin desteklenmesi hedefinin kamunun temel politika ve önceliklerinden biri haline gelmesinde TTGV'nin 20 yıldır başarı ile yürüttüğü misyonun önemli bir katkısı vardır ve tüm yenileşim sistemine önemli bir artı değer sağlamaktadır. Bu vesileyle 2012 yılının tüm paydaşlarımızla işbirliği ve başarıyla geçmesi dileklerinizi de iletmek isteriz.

“Yenileşimin rekabet gücünü artırıcı ve destekleyici yönde önemli etkileri vardır. Firmalar üretim sürecinde yaptıkları yeniliklerle maliyeti düşürerek fiyat avantajı elde edebildikleri gibi, yenileşim yolu ile rakipleri karşısında farkındalık ortaya koyan özellikler ve üstün kalite sağlayabilirler.”

ASOBÜLTEN

RESMİ GAZETE ÖZETLERİ (22 ARALIK 2011-09 ŞUBAT 2012)

22 Aralık 2011 Tarihli ve 28150 Sayılı Resmi Gazete

- 2011/2480 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Seyşeller Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Vizelerin Karşılıklı Olarak Kaldırılmasına Dair Anlaşmanın Onaylanması Hakkında Karar
- Uluslararası Banka Hesap Numarası Hakkında Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2011/17)
- Elektronik İmza ile İlgili Süreçlere ve Teknik Kriterlere İlişkin Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
- Etil Alkol ve Metanolün Üretimi ile İç ve Dış Ticaretine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 25'inci ve 26'ncı Maddelerinin Uygulanması ile İlgili Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurulunun 7/12/2011 Tarihli ve 6626 Sayılı Kararı

23 Aralık 2011 Tarihli ve 28151 Sayılı Resmi Gazete

- Madeni Yağların Ambalajlanması ve Piyasaya Sunumu Hakkında Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
- Petrol Piyasası Kanununun 19'uncu Maddesi Uyarınca 2012 Yılında Uygulanacak Para Cezaları Hakkında Tebliğ
- Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması ve Doğal Gaz Piyasası Hakkında Kanunun 9'uncu Maddesi Uyarınca 2012 Yılında Uygulanacak Para Cezaları Hakkında Tebliğ
- Elektrik Piyasası Kanununun 11'inci Maddesi Uyarınca 2012 Yılında Uygulanacak Para Cezaları Hakkında Tebliğ
- Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 16'ncı Maddesi Uyarınca 2012 Yılında Uygulanacak Para Cezaları Hakkında Tebliğ
- Alkol ve Alkollü İçkilerin İç ve Dış Ticaretine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 14'üncü ve Geçici 5'inci Maddelerinin Uygulanması ile İlgili Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurulunun 7/12/2011 Tarihli ve 6628 Sayılı Kararı
- Analiz Amaçlı Analitik Saflıkta Etil Alkol ve Metanol için İşleme Tesislerine İlişkin Kurul Kararı ve Alkol Geri Kazanımı Amacıyla Etil Alkol veya Metanol İçeren Ürün, Yan Ürün ve Üretim Artıklarını İşleme Tesisle-

rine İlişkin Kurul Kararının Yürürlükten Kaldırılmasına İlişkin Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurulunun 14/12/2011 Tarihli ve 6635 Sayılı Kararı

23 Aralık 2011 Tarihli ve 28151 Sayılı Resmi Gazete - Mükerrer

- 2011/2530 Katılım Öncesi Yardım Aracı-Geçiş Dönemi Desteği ve Kurumsal Yapılanma Bileşeni-Kısım 1A ve 1B Çerçevesinde 2011 Türkiye Ulusal Programına Yönelik Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Avrupa Komisyonu Arasında Finansman Anlaşmalarının, Anlaşmalara Dair Beyanları İçeren Notalar ile Birlikte Onaylanması Hakkında Karar

26 Aralık 2011 Tarihli ve 28154 Sayılı Resmi Gazete

- Zorunlu Deprem Sigortası Tarife ve Talimatında Değişiklik Yapılmasına Dair Tarife ve Talimat
- 4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 25'inci Maddesine Göre 2012 Yılında Uygulanacak Olan İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ (No: TGM-2011/1)
- 4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 22'nci ve Tüketici Sorunları Hakem Heyetleri Yönetmeliğinin 5'inci Maddelerinde Yer Alan Parasal Sınırların Arttırılmasına İlişkin Tebliğ (No: TGM-2011/2)
- Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 58)
- Özel İletişim Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 8)
- Motorlu Taşıtlar Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 39)
- Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 40)
- Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 280)
- Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 411)
- Benzin Türlerine Harmanlama Amaçlı Yakıt Biyoetanolünün Piyasaya Arzı Hakkında Tebliğin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Tebliğ
- Etil Alkolün Piyasaya Arzı Hakkında Tebliğin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Tebliğ

27 Aralık 2011 Tarihli ve 28155 Sayılı Resmi Gazete

- 2011/2604 Mal ve Hizmetlere Uygulana-

cak Katma Değer Vergisi Oranlarının Tespitine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar

- 2011/2568 Yem Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik
- Yem Hijyeni Yönetmeliği
- Yemlerin Piyasaya Arzı ve Kullanımı Hakkında Yönetmelik
- Yemlerin Resmi Kontrolü İçin Numune Alma ve Analiz Metotlarına Dair Yönetmelik
- Tütün Mamullerinin Üretim ve Ticaretine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

28 Aralık 2011 Tarihli ve 28156 Sayılı Resmi Gazete

- 2011/2512 Genel Sağlık Sigortası Kapsamında Gelir Tespiti, Tescil ve İzleme Sürecine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
- Ölçü ve Ölçü Aletlerinden Alınacak Muayene ve Damgalama Ücret Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- İkili Anlaşmalar, Protokoller veya Diğer Düzenlemeler Kapsamı Dışında, Belirli Ülkeler Menşeli Tekstil Ürünleri İthalatında Gözetim ve Korunma Önlemleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik
- Gümrük Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Devlet Malzeme Ofisinden Yapacakları Mal ve Malzeme Taleplerine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Su, Elektrik ve Doğal Gaz Sayaçlarının Tamir ve Ayar Ücret Tarifesi Hakkında Tebliğ (No: MSGM-2011/20)
- Tek Taraflı Kontrol Sistemi Kapsamında Kotaya Tabi Tekstil Ürünlerine Ait Kotaların Dağıtımı ve Yönetimine İlişkin Tebliğ (No: 2012/1)
- Milli Emlak Genel Tebliği (Sıra No: 337)

28 Aralık 2011 Tarihli ve 28156 Sayılı Resmi Gazete - Mükerrer

- 11/2572 Uyumu Sağlanmış (Armonize) Mal Tanımı ve Kodlama Sistemi Hakkında Uluslararası Sözleşme Uyarınca Uygulanması Gereken Sınıflandırma Görüşlerinin Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar

- 2011/2572 Uyumu Sağlanmış (Armonize) Mal Tanımı ve Kodlama Sistemi Hakkında Uluslararası Sözleşme Uyarınca Uygulanması Gereken Sınıflandırma Görüşlerinin Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar
- Dahilde İşleme Rejimi Tebliği (İhracat: 2006/12)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (İhracat: 2011/20)
- Dış Ticarete Risk Esaslı Kontrol Sistemi Tebliği (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2011/53)
- Reeskont ve Avans İşlemlerinde Uygulanacak Faiz Oranları

30 Aralık 2011 Tarihli ve 28158 Sayılı Resmî Gazete

- 2011/2628 Maktu Harçlar ve Damga Vergisi Tutarları, Bina, Arsa ve Arazi Vergisi Matrahları ve Asgari Ölçüde Arsa ve Arazi Metrekare Birim Değerlerinin Hesabında Uygulanacak Artış Oranı ile Bazı Mallara Uygulanacak Tütün Fonu Tutarlarının Belirlenmesine Dair Karar
- 2011/2629 Ticari İthalat Maksadı Dışında Yurt Dışından Getirilecek Renkli Televizyon, Siyah-Beyaz Televizyon, Radyo, Video, Televizyon Uydu Alıcıları, Birleşik Cihazlar ile Bunların Dışında Kalan Radyo Televizyon Yayını Almaya Yarayan Her Türü Cihazlar İçin Bir Defaya Mahsus ve 2012 Yılı İçin Geçerli Olmak Üzere Alınacak Ücretlerin Tespiti Hakkında Karar

30 Aralık 2011 Tarihli ve 28158 Sayılı Resmî Gazete

- 2011/2504 Adres Kayıt Sistemi Yönetmeliği ile Bazı Yönetmeliklerde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Bankalarca Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- 2012 Yılına Ait Genel Yatırım ve Finansman Programının Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esasların Belirlenmesine Dair Tebliğ
- Asgari Ücret Tespit Komisyonunun 29/12/2011 Tarihli ve 2011/1 Sayılı Kararı
- Değerli Kağıtlar Kanunu Genel Tebliği (Sayı: 2011/1)
- Tahsilat Genel Tebliği (Seri: B Sıra No: 6)
- Kısa Vadeli Sigorta Kolları Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
- Elektronik Haberleşme Cihazlarından Kaynaklanan Elektromanyetik Alan Şiddetinin Uluslararası Standartlara Göre Maruziyet Limit Değerlerinin Belirlenmesi, Kontrolü ve Denetimi Hakkında Yönetmelikte Yer Alan Ölçüm Yapacak Personelin Nitelikleri ve Ölçüm Sertifikası Alınmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ

29 Aralık 2011 Tarihli ve 28157 Sayılı Resmî Gazete - 3. Mükerrer

- Türk Gıda Kodeksi Pestisitlerin Maksimum Kalıntı Limitleri Yönetmeliği
- Türk Gıda Kodeksi Aroma Vericiler ve Aroma Verme Özelliği Taşıyan Gıda Bileşenleri Yönetmeliği
- Türk Gıda Kodeksi Gıda Katkı Maddeleri Yönetmeliği
- Türk Gıda Kodeksi Hazırlama Yönetmeliği
- Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği
- Türk Gıda Kodeksi Mikrobiyolojik Kriterler Yönetmeliği
- Türk Gıda Kodeksi Etiketleme Yönetmeliği
- Türk Gıda Kodeksi Bulaşanlar Yönetmeliği
- Türk Gıda Kodeksi Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeler Yönetmeliği
- Gıda Kontrol Laboratuvarlarının Kuruluş, Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul ve Esaslarının Belirlenmesine Dair Yönetmelik

31 Aralık 2011 Tarihli ve 28159 Sayılı Resmî Gazete

- Takograf Cihazları Servis Hizmetleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Çevre Kanununda Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Beşeri Tıbbi Ürünler Ambalaj ve Etiketleme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Karayolu Taşıma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Elektrik Piyasası Tarifeler Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Depolama Kuralları ile İlgili Tebliğ (TS 1446) (No: MSG-TG-2011/12)
- Demir ve Çelikten İmal Edilmiş Malzemeler Üzerine Sıcak Daldırmayla Yapılan Galvaniz Kaplamalar ile İlgili Tebliğ (TS EN ISO 1461) (No: MSG-MS-2011/16)
- İkili Anlaşmalar Çerçevesinde Bazı Tarım ve İşlenmiş Tarım Ürünleri İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanmasına İlişkin Tebliğlerde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
- Damga Vergisi Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 55)
- Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 59)
- Harçlar Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 65)
- Harçlar Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 66)
- Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
- Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: VII, No: 42)

31 Aralık 2011 Tarihli ve 28159 Sayılı Resmî Gazete - Mükerrer

- 2011/2616 Akrilonitril İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar
- 2011/2617 Klimaların Üretiminde Kullanılan Kompresörlerin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar
- 2011/2618 İthalat Rejimi Kararına Ek Karar
- Yurt İçinde Düzenlenen Uluslararası Fuarlara İlişkin Tebliğ (İthalat: 2012/1)
- Harp Silahları, Bunların Aksam ve Parçalarının İthaline İlişkin Tebliğ (İthalat: 2012/2)
- Radyoaktif Maddeler ile Bunların Kullanıldığı Cihazların İthaline İlişkin Tebliğ (İthalat: 2012/3)
- Yüksek Yoğunluklu Tatlandırıcıların İthaline İlişkin Tebliğ (İthalat: 2012/4)
- Haritalar ve Harita Bilgisi İçeren Eşyanın İthaline İlişkin Tebliğ (İthalat: 2012/5)
- İthalinde Garanti Belgesi Aranacak Maddelere İlişkin Tebliğ (İthalat: 2012/6)
- Karayolu Taşıt Araçlarının İthaline İlişkin Tebliğ (İthalat: 2012/7)
- Sivil Hava Taşıtlarında Kullanılmaya Mahsus Maddelerin İthaline İlişkin Tebliğ (İthalat: 2012/8)
- Kullanılmış veya Yenileştirilmiş Olarak İthal Edilebilecek Bazı Maddelere İlişkin Tebliğ (İthalat: 2012/9)
- Bazı Patlayıcı Maddeler, Ateşli Silahlar, Bıçaklar ve Benzeri Aletlerin İthaline İlişkin Tebliğ (İthalat: 2012/11)
- Çift Kullanımlı Malzeme ve Teknolojilere Dair Nihai Kullanım Sertifikalarının Kayda Alınmasına İlişkin Tebliğ (İthalat: 2012/12)
- İşçi Sağlığını ve İş Güvenliğini Etkileyen Bazı Maddelerin İthaline İlişkin Tebliğ (İthalat: 2012/13)
- Ozon Tabakasını İncelten Maddelerin İthaline İlişkin Tebliğ (İthalat: 2012/14)
- Bazı Tekstil ve Konfeksiyon Ürünlerinin Denetimine İlişkin Tebliğ (İthalat: 2012/15)
- Kimyasal Silahlar Sözleşmesi Ekinde Yer Alan Kimyasal Maddelerin İthaline İlişkin Tebliğ (İthalat: 2012/17)
- Otonom Tarife Kontenjanı Açılması ve Gümrük Vergilerinin Askıya Alınmasına İlişkin Tebliğ (İthalat: 2012/18)
- Genelleştirilmiş Tercihler Sistemine İlişkin Tebliğ (İthalat: 2012/19)

1 Ocak 2012 Tarihli ve 28160 Sayılı Resmî Gazete

- Türk Patent Enstitüsünce Uygulanacak Olan Ücret Tarifesine İlişkin Tebliğ (BİK/TPE: 2012/1)

3 Ocak 2012 Tarihli ve 28162 Sayılı Resmî Gazete

- Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 281)
- DÜZELTME (Takograf Cihazları Servis Hiz-

metleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile İlgili)

4 Ocak 2012 Tarihli ve 28163 Sayılı Resmi Gazete

- Türk Gıda Kodeksi Ekmek ve Ekmek Çeşitleri Tebliği (No: 2012/2)
- Türk Gıda Kodeksi Koyulaştırılmış Süt ve Süttozlarının Kimyasal Analizi İçin Numune Alma Metotları Tebliği (No: 2012/3)
- Türk Gıda Kodeksi Gluten İntoleransı Olan Bireylere Uygun Gıdalar Tebliği (No: 2012/4)
- Türk Gıda Kodeksi Belirli Gıdalarda Dioksinlerin ve Dioksin Benzeri Poliklorlu Bifenillerin Seviyesinin Resmi Kontrolü İçin Numune Alma, Numune Hazırlama ve Analiz Metodu Kriterleri Tebliği (No: 2012/5)
- Türk Gıda Kodeksi Yenilebilir Kazen ve Kazenatların Kimyasal Analizi İçin Numune Alma Metotları Tebliği (No: 2012/6)
- Türk Gıda Kodeksi Gıdaların Ait Olduğu Partiyi Tanımlayan İşaretler veya Numaralar Hakkında Tebliğ (No: 2012/7)

5 Ocak 2012 Tarihli ve 28164 Sayılı Resmi Gazete

- Hafif Yolcu ve Ticari Araçlardan Çıkan Emisyonlar (EURO 5 ve EURO 6) Bakımından ve Araç Tamir ve Bakım Bilgilerine Erişim Konusunda Motorlu Araçların Tip Onayına İlişkin Yönetmelik ((AT) 715/2007)'te Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Elektrik Piyasasında İletim ve Dağıtım Sistemlerine Bağlantı ve Sistem Kullanımı Hakkında Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ
- Fuel Oil Türlerine İlişkin Teknik Düzenleme Tebliği (Akaryakıt Seri No: 24)

6 Ocak 2012 Tarihli ve 28165 Sayılı Resmi Gazete

- Özel Sektör Yenilenebilir Enerji ve Enerji Verimliliği Projesi Ek Kredisi ile İlgili Türkiye Kalkınma Bankası AŞ ile Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası Arasındaki Kredi ve Garanti Anlaşmaları
- Özel Sektör Yenilenebilir Enerji ve Enerji Verimliliği Projesi Ek Kredisi ile İlgili Türkiye Sınai Kalkınma Bankası AŞ ile Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası Arasındaki Kredi ve Garanti Anlaşmaları
- Pazara Hazırlık Teklifi İçin Hibe Anlaşması Pazara Hazırlık Ortaklığı (PMR) Çoklu Donör Fonu ile İlgili Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası ile Yapılan Anlaşma

9 Ocak 2012 Tarihli ve 28168 Sayılı Resmi Gazete

- Elektrik Piyasasında Faaliyet Gösteren Üretim ve Dağıtım Şirketlerinin Lisansları Kapsamındaki Faaliyetlerinin İncelenmesine ve Denetlenmesine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

10 Ocak 2012 Tarihli ve 28169 Sayılı Resmi Gazete

- 2872 Sayılı Çevre Kanunu Uyarınca Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ (No: 2012/1)
- Yapı Malzemelerinin Tabi Olacağı Kriterler Hakkında Yönetmelik Kapsamında Türk Standardları Enstitüsü'nün (TSE) Gerçekleştireceği Ulusal Teknik Onay Uygunluk Değerlendirme Faaliyetleri ve Yapı Malzemeleri Yönetmeliği Kapsamında Avrupa Teknik Onay Faaliyetleri Hakkında Tebliğ (No: MHG/2012-01)
- İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (No: 2012/1)

11 Ocak 2012 Tarihli ve 28170 Sayılı Resmi Gazete

- 2011/2519 Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintileri Hakkında Karar
- 2011/2595 4458 Sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar
- 2011/2473 Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Teşkilât Yönetmeliğinin Değiştirilmesine Dair Yönetmelik
- Genel Sağlık Sigortalısı Gelir Tespiti İşlemleri ile İlgili 2012/4 Sayılı Başbakanlık Genelgesi

12 Ocak 2012 Tarihli ve 28171 Sayılı Resmi Gazete

- Takograf Cihazları Muayene ve Damgalama Yönetmeliği
- 2872 Sayılı Çevre Kanunu Uyarınca Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2012/2)

13 Ocak 2012 Tarihli ve 28172 Sayılı Resmi Gazete

- Taşınır Mal Yönetmeliği Genel Tebliği (Sayı: 3)'nde Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ
- Tıbbi Cihaz Yönetmeliği Kapsamında UDEM Uluslararası Belgelendirme Denetim Eğitim Merkezi Sanayi ve Ticaret Limited Şirketinin Onaylanmış Kuruluş Olarak Görevlendirilmesine Dair Tebliğ
- Tıbbi Cihaz Yönetmeliği Kapsamında Alberk QA Uluslararası Teknik Kontrol ve Belgelendirme Limited Şirketinin Onaylanmış Kuruluş Olarak Görevlendirilmesine Dair Tebliğ

14 Ocak 2012 Tarihli ve 28173 Sayılı Resmi Gazete

- Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Alacaklarının Takip ve Tahsiline İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik
- UDEM Uluslararası Belgelendirme Denetim Eğitim Merkezi Sanayi ve Ticaret Limited Şirketinin Onaylanmış Kuruluş Ola-

rak Görevlendirilmesine Dair Tebliğ (SGM: 2011/6)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (SGM: 2012/1)

14 Ocak 2012 Tarihli ve 28173 Sayılı Resmi Gazete - Mükerrer

- 18 Ekim 2011 Gün ve 28088 (Mükerrer) Sayılı Resmi Gazete'de Yayımlanan 11 Ekim 2011 Gün ve 2011/2303 Sayılı 2012 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı Eki 2012 Yılı Yatırım Programı

15 Ocak 2012 Tarihli ve 28174 Sayılı Resmi Gazete

- 2012/2673 İki Anlaşmalar Çerçevesinde Bazı Tarım ve İşlenmiş Tarım Ürünleri İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanmasına İlişkin Kararlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar

19 Ocak 2012 Tarihli ve 28178 Sayılı Resmi Gazete

- Yetki Belgesi ve Sertifika Bedelleri ile Sertifika Bedellerinin Yetkilendirilmiş Kurumlara Ödenecek Bölümü Hakkında Tebliğ (No: 2012/1)
- 5627 Sayılı Enerji Verimliliği Kanununun 10'uncu Maddesine ve 5326 Sayılı Kabahatler Kanununun 3'üncü ve 17/7'nci Maddelerine Göre 2012 Yılında Uygulanacak İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ (No: 2012/2)
- Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 5)
- Gider Vergileri Genel Tebliği (Seri No: 89)
- Katma Değer Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 116)
- Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 282)

20 Ocak 2012 Tarihli ve 28179 Sayılı Resmi Gazete

- Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 412)
- Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 413)
- 21 Ocak 2012 Tarihli ve 28180 Sayılı Resmi Gazete
- Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
- Alkollü İçki Üretiminde Kullanılacak Ambalaj Materyali ile İlgili Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurulunun 4/1/2012 Tarihli ve 6683 Sayılı Kararı

24 Ocak 2012 Tarihli ve 28183 Sayılı Resmi Gazete

- Kamu İhale Tebliği (No: 2012/1)
- Tebligat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik
- Motorlu Araçların ve Bunlar İçin Tasarlanan Römorklar, Sistemler, Aksamlar ve Ayrı Teknik Ünitelerin Genel Güvenliği ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (661/2009/AT)

25 Ocak 2012 Tarihli ve 28184 Sayılı Resmi Gazete

- Hafif Yolcu ve Ticari Araçlardan Çıkan Emisyonlar (Euro 5 ve Euro 6) Bakımından ve Araç Tamir ve Bakım Bilgilerine Erişim Konusunda Motorlu Araçların Tip Onayı ile İlgili Uygulama Usul ve Esaslarına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: SGM-2009/22)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: SGM-2012/3)
- İthalatta Korunma Önlemlerine İlişkin Tebliğ (No: 2012/2)

26 Ocak 2012 Tarihli ve 28185 Sayılı Resmi Gazete

- İthalatta Korunma Önlemlerine İlişkin Tebliğ (No: 2012/1)

27 Ocak 2012 Tarihli ve 28186 Sayılı Resmi Gazete

- 2012/2697 Mal ve Hizmetlere Uygulanacak Katma Değer Vergisi Oranlarının Tespitine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar

28 Ocak 2012 Tarihli ve 28187 Sayılı Resmi Gazete

- 2012/2690 Belgesiz İhracat Kredileri ile Vergi Resim ve Harç İstisnası Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar
- Marka Tescil Başvurularına Ait Mal ve Hizmetlerin Sınıflandırılmasına İlişkin Tebliğ (TPE: 2012/2)

31 Ocak 2012 Tarihli ve 28190 Sayılı Resmi Gazete

- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2012/1)
- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2012/2)
- Gümrük Genel Tebliği (Gümrük İşlemleri) (Seri No: 88)
- Çek Defterlerinin Baskı Şekline, Bankaların Hamile Ödemekle Yükümlü Olduğu Miktar ile Çek Düzenleme ve Çek Hesabı Açma Yasağı Kararlarının Bildirilmesine ve Duyurulmasına İlişkin Tebliğ (Sayı: 2010/2)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2012/1)
- Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: VI, No: 32)
- Şeker Kurulunun 26/1/2012 Tarihli ve 245/5 Sayılı Kararı

1 Şubat 2012 Tarihli ve 28191 Sayılı Resmi Gazete

- 2/2711 Çok Taraflı Yatırım Garanti Kuruluşu (MIGA) Sözleşmesinin Maddelerinde Yapılan Değişiklikler'in 14/11/2010 Tarihinden Geçerli Olmak Üzere Onaylanması Hakkında Karar
- Millî Emlak Genel Tebliği (Sıra No: 339)
- Millî Emlak Genel Tebliği (Sıra No: 340)
- Millî Emlak Genel Tebliği (Sıra No: 341)

- Millî Emlak Genel Tebliği (Sıra No: 342)
- Millî Emlak Genel Tebliği (Sıra No: 343)
- Ölçü ve Ölçü Aletlerinden Alınacak Muayene ve Damgalama Ücret Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Ölçü ve Ölçü Aletleri Muayene Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

3 Şubat 2012 Tarihli ve 28193 Sayılı Resmi Gazete - Mükerrer

- 6273 Çek Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

4 Şubat 2012 Tarihli ve 28194 Sayılı Resmi Gazete

- Kimyasal Silahlar Sözleşmesi Ekinde Yer Alan Kimyasal Maddelerin İhracatına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2012/12)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (İhracat: 2002/1)

7 Şubat 2012 Tarihli ve 28197 Sayılı Resmi Gazete

- Elektrik Motorları ile İlgili Çevreye Duyarlı Tasarım Gereklere Dair Tebliğ (SGM-2012/2)

8 Şubat 2012 Tarihli ve 28198 Sayılı Resmi Gazete

- Derilerin Elde Edilmesi, Taşınması, Toplanması, Korunması, Ambalajlanması ve Depolanması Hakkında Yönetmeliğin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik

8 Şubat 2012 Tarihli ve 28198 Sayılı Resmi Gazete

- Tekrar Doldurulabilir Dikşsiz Çelik Gaz Tüplerine Dair Tebliğ (TS EN ISO 9809-1, TS EN ISO 9809-2, TS EN ISO 9809-3) (No: MSG-MS-2012/01)
- Vidalar ve Somunlar İçin Montaj Takımları Açık Ağızlı Anahtarlar ile İlgili Tebliğ (TS 81) (No: MSG-TD-2012/2)
- Kasnaklar-Kayıplara Dair Tebliğ (TS 148) (No: MSG-TD-2012/03)

DUYURULAR

Çin Hakkında Bilgi Notu

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinden alınan bir yazıda, Pekin Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliğinden alınan bir yazıya atfen, firmalarımızın Çin Halk Cumhuriyeti'nden (ÇHC) yerleşik firmalar ile yürüttükleri ticari işlemler sürecinde, muhatap Çinli firmaların orijinal elektronik posta adreslerinden ya da Çinli firma temsilcilerinin isimlerine açılan yeni elektronik posta adreslerinden, ödemelerin yapılması istenen banka hesap bilgilerinin değiştirilmesi sonucunda ortaya çıkan firma dolandırıcılığına ilişkin son dönemde Pekin Ticaret Müşavirliği ve Şanghay Ticaret Ataşeliğine bir çok şikâyet geldiği bildirilmektedir.

Yazıda, bahse konu şikâyetlerde genel olarak, firmalar arasında elektronik posta ile kurulan

irtibatla Çinli firma tarafından ticari işlemin detaylarına ilişkin bilgiler verildiği ve bu sebeple ülkemiz firmalarında ödemeye ilişkin herhangi bir şüphe oluşmadığının anlaşıldığı belirtilmektedir.

Ayrıca anılan ticari işlemlerde firmalarımızın mağduriyetinin önlenmesi amacıyla, kurulacak ticari ilişkilerde güçlü bir hukuki belge niteliği taşıyacak sözleşme imzalanması, ticari işleme ilişkin ödemelerde mutlaka uluslararası kurallara uygun ödeme şekillerinin uygulanması tavsiye edilmektedir.

Bununla birlikte, firmalarımızın ticari ilişki sürecinde, Çinli muhatapları tarafından talep edilse dahi, sözleşmede mutabık kalınan banka hesabından farklı bir hesaba ödeme yapılması konusunda dikkatli olmaları, bu süreçte Çinli muhatapları ile sadece elektronik posta yoluyla iletişim kurmamaları, Çinli firmaların yerleşik telefonu ve faksı ya da mümkün olması halinde yerinde ziyaret ile ticari ilişkilerini devam ettirmeleri önerilmektedir.

Diğer taraftan, ülkemiz firmaları tarafından Pekin Ticaret Müşavirliği ve Şanghay Ticaret Ataşeliğine yöneltilen bilgi taleplerinde, ÇHC'de düzenlenen ticari belgelerin, ülkemizde geçerli olabilmeleri için izlenecek süreçle ilişkin firmalarımız nezdinde bilgi eksikliği olduğunun anlaşıldığı ifade edilmektedir.

ÇHC tarafından düzenlenen ticari belgelerin geçerliliğini teminen, önce Çin Ticaret Odası (China Council for the Promotion of International Trade / CCPIT) ve ÇHC Dışişleri Bakanlığı, son olarak da Büyükelçiliğimiz / Başkonsolosluğumuz / Konsolosluk birimleri tarafından söz konusu belgelere 'metne şamil olmayan' imza-mühür tasdiki işleminin uygulanmakta olduğu, yapılan işlemin ÇHC Dışişleri Bakanlığı ilgili biriminin imza ve mührünün onaylanmasından ibaret olduğu ifade edilmektedir.

ÇHC Dışişleri Bakanlığının özel kuryesiyle haftanın üç günü Büyükelçiliğimize / Başkonsolosluğumuza iletilen belgelerin en geç iki iş günü içinde aynı yoldan iade edildiği ve tüm bu sürecin tamamlanmasının toplamda üç hafta ile bir ayı bulabildiği belirtilerek, firmalarımızın Büyükelçiliğimize veya Başkonsolosluğumuza doğrudan başvurabilecekleri bildirilmektedir.

1st Southeast Europe Economic Forum

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinden alınan bir yazıda, John Hopkins Üniversitesi bünyesinde faaliyet gösteren "SAIS Center for Transatlantic Relations" isimli kuruluş tarafından, "Amerikan - Bosnia Foundation" ile işbirliği içerisinde, 26 - 28 Mart 2012 tarihlerinde Washington'da "1st Southeast Europe Economic Forum" isimli bir etkinlik düzenleneceği bildirilmektedir. Anılan Forumla ilişkin ayrıntılı bilgi www.abf.ba/seef adresinde mevcuttur.

Venezuela Kamulaştırma Prosedürleri

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinden alınan bir yazıda, Karakas Ticaret Müşavirliğimizden alınan bir yazıya atfen, Venezuela'da kamulaştırma faaliyetlerinde son dönemde gözlenen artışa paralel olarak, Venezuela hükümetinin tahkim davaları ile karşı karşıya kalmakta olduğu bildirilerek, Amerikan Petrol Şirketi Exxon Mobil'in Venezuela'nın Orinoco bölgesindeki petrol çıkarma projesine ait varlıklara ilişkin 2007'de gerçekleştirilen kamulaştırma nedeniyle, Uluslararası Ticaret Odası (International Chamber of Commerce - ICC) nezdinde, Petreleos de Venezuela'ya karşı (PDVSA) yapmış olduğu uluslararası tahkim başvurusunun 2011 Aralık ayında Venezuela aleyhine sonuçlandığı belirtilmektedir.

Karakas Ticaret Müşavirliğimizden alınan konuya ilişkin bilgi notu Odamız Araştırma ve Yönlendirme Müdürlüğünden (Tel: 417 12 00 / 1212) temin edilebilir.

Çin'in Zhousan Şehrindeki Projelere Dair Tanıtım Rehberi

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinden alınan bir yazıda, Ekonomi Bakanlığından alınan bir yazıya atfen, Çin Halk Cumhuriyeti'nin Zhejiang eyaletinde bulunan Zhousan şehrine ait "Turizm Yatırımları Proje Rehberi"ne, <http://www.tobb.org.tr/DEID/Sayfalar/Anasayfa.aspx> adresindeki "Diğer Duyurular" başlığından ulaşılabileceği belirtilmektedir.

Bu çerçevede, söz konusu şehir hakkındaki genel bilgilere <http://zs.zj.gov.cn/en/guide/guide.htm> internet adresinden erişilmesi mümkün olmakla birlikte, rehberdeki projelere ilgi duyabilecek şirketlere, ihtiyaç duyacakları ilave bilgilerin temininde Şanghay Başkonsolosluğunun gereken desteği sağlayacağı bildirilmektedir.

Eximbank Yurt Dışı Müteahhitlik Köprü Kredisi

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinden alınan bir yazıda, Ekonomi Bakanlığından alınan bir yazıya atfen, Türk Eximbank'ın Yurt Dışı Müteahhitlik Köprü Kredilerinin kullanılmasına yönelik olarak, Eximbank'a başvuruda bulunacak firmaların, Ekonomi Bakanlığına da başvurarak, daha önce Bakanlığa ilettikleri "tahsil edilemeyen hak ediş alacaklarına ilişkin bilgilerin" Eximbank ile paylaşılmasına yönelik muvafakat vermeleri yoluyla kredi kullanılmasının mümkün bulunduğu bildirilmektedir.

Kanada Kuzey Planı Projesi

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinden alınan bir yazıda, Kanada'nın Kebek Eyaleti'nin ekonomik, sosyal ve çevresel kalkınmasını hedefleyen "Kuzey Planı" adlı büyük bir projenin hayata geçirilmekte olduğu, söz konusu projenin, 25 yıllık bir döneme yayılarak, 80 milyar dolarlık yatırım imkânı sağlamanın beklendiği belirtilmektedir. Ayrıca, Kebek Eyaleti'nin sunduğu düşük vergi oranları gibi, yatırımcılara yönelik çeşitli cazip fırsatların, yabancı firmaların ve girişimcilerin projeye dahil olmasını teşvik edeceği bildirilmektedir.

Yazıda devamla, kuzey planı bağlamında, özellikle yeşil teknoloji altyapı yatırımlarına, madencilik ve ormancılık alanlarında projelere öncelik verildiği, bunları ulaşım ve turizm sektörlerine yönelik projelerin izleyeceği, Fransa, Almanya, Çin gibi ülkelerin yanında, ülkemiz firmalarının da başta inşaat ve madencilik sektörleri olmak üzere anılan projeye ilgi duyabilecekleri ifade edilmektedir.

Söz konusu projeye ilişkin detaylı bilgiye <http://tobb.org.tr/UlkeRehberi/Sayfalar/kanada.aspx> adresinden ulaşılabileceği belirtilmektedir.

Başkent Doğal Gaz Dağıtım Anonim Şirketi'nin Hisse Satışı

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinden alınan bir yazıda; Başbakanlık Özelleştirme İdaresinden alınan yazıya atfen; 4046 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde; Başkent Doğal Gaz Dağıtım Anonim Şirketi'nin % 80 oranındaki hissesinin 'satış' yönüyle özelleştirilmesine ilişkin ihalede, son teklif verme tarihinin 16.04.2012 saat 18.00'a uzatılmasına ilişkin ilan metni Odamız Araştırma ve Yönlendirme Müdürlüğünden (Tel: 417 12 00 / 1212) temin edilebilir.

FUARLAR

Seyahat ve Turizm Fuarı

23 - 25 Mart 2012

Lahor / Pakistan

İletişim: Pakistan Büyükelçiliği (Moin Ul Haque, Müsteşar)

Tel: 0312 466 36 13

Faks: 0312 467 10 23

III. ANFAŞ CITY EXPO Şehircilik ve Teknolojileri Fuarı

28 - 30 Mart 2012

Antalya Expo Center / Antalya

İletişim: Anfaş Antalya Fuarçılık

Tel: 0242 462 20 00 - 213

Faks: 0242 462 20 04

E-posta: pelin.gonullu@anfas.com.tr

Web: www.anfascityexpo.com

Buğday, Un ve Ekmek Kongre ve Sergisi

29 Mart - 1 Nisan 2012

Susesi Luxury Resort Hotel, Belek / Antalya

İletişim: Türkiye Un Sanayicileri Federasyonu

Tel: 0312 440 04 54

Faks: 0312 440 03 64

E-posta: bilgi@tusaf.org

Web: www.tusaf.org

Uluslararası Bisküvi, Çikolata ve Şekerleme Fuarı 2012

8-10 Mayıs 2012

Chicago / Amerika Birleşik Devletleri

İletişim: İstanbul İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği

Tel: 0 212 454 06 47 - 0 212 454 07 47

Faks: 0 212 454 05 01 - 02

E-posta: fuara@iib.org.tr

Web: <http://www.iib.org.tr/OnlineRegistration/tr/Fuar.aspx>

II. Uluslararası Endüstriyel Ortaklık ve İnnovasyon Fuarı 'Tunis Medindustrie'

13-16 Haziran 2012

Tunus

Tel: (216) 71 247 322 / (216) 71 333 94

Faks: (216) 71 339 422 / (216) 71 354 744

E-posta: tunis.medindustrie@ccitunis.com

Web: www.tunis-medindustrie.com

Shipbuilding - Machinery & Marine Technology 2012 Fair (Gemi İnşa - Makinecilik ve Denizcilik Teknolojisi 2012 Fuarı)

4-7 Eylül 2012

Hamburg / Almanya

İletişim: İstanbul İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği

Tel: 0212 454 07 47

Faks: 0212 454 05 01 - 02

E-posta: fuara@iib.org.tr

Web: <http://www.iib.org.tr/OnlineRegistration/tr/Fuar.aspx>

Riga Gıda Fuarı 2012

5-8 Eylül 2012

Riga / Letonya

Tel: 0 312 258 77 35

Faks: 0 312 258 77 60

E-posta: hatice.girgin@tarim.gov.tr

Web: www.gkgm.gov.tr

World Food Moscow 2012 Uluslararası Gıda ve İçecek Fuarı

17-20 Eylül 2012

Moskova / Rusya

İletişim: İstanbul İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği

Tel: 0 212 454 07 47 - 454 06 47

Faks: 0 212 454 05 01 - 02

E-posta: fuara@iib.org.tr

Web: <http://www.iib.org.tr/OnlineRegistration/tr/Fuar.aspx>

Mebel Uluslararası Mobilya, Aksesuar ve Döşeme Malzemesi Fuarı

19-23 Kasım 2012

Moskova / Rusya

İletişim: İstanbul İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği

Tel: 0212 454 07 47 - 0212 454 06 47

Faks: 0212 454 05 01 - 02

E-posta: fuara@iib.org.tr

Web: <http://www.iib.org.tr/OnlineRegistration/tr/Fuar.aspx>

Emballage 2012 Uluslararası Ambalaj Malzemeleri ve Makineleri Fuarı

19-22 Kasım 2012

Paris / Fransa

İletişim: İstanbul İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği

Tel: 0 212 454 07 47 / 0 212 454 06 47

Faks: 0 212 454 05 01 - 02

E-posta: fuara@iib.org.tr

Web: <http://www.iib.org.tr/OnlineRegistration/tr/Fuar.aspx>

AR-GE ve İnnovasyon Fuarı

06-09 Aralık 2012

İstanbul Fuar Merkezi, Yeşilköy

Tel: 0212 651 98 75-76

Faks: 0216 651 98 74

E-posta: info@aktiffuarcilik.com

Web: www.aktiffuarcilik.com